

MAGYAR PÉNZÜGY

A PÉNZINTÉZETEK, RÉSZVÉNYTÁRSULATOK ÉS A NAGYIPAR KÖZLÖNYE.
POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, PÉNZ-, BIZTOSÍTÁS- ÉS KÖZLEKEDÉSÜGYI SZAKLAP.

Előfizetési ár: Egy évre 24 kor. — félévre 12 kor. —
HITELES SORSOLÁSI ÉRTESÍTŐ MELLÉKLETTEL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
KORMOS ALFRÉD

Megjelenik minden csütörtökön.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bpest, V., Sas-utca 13.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy *az illető postahivataloknál előfizetésük megújítása iránt lehetőleg mielőbb intézkedni sziveskedjenek*, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

Előfizetési árak:

egész évre 24 k.
fél évre 12 »

Előfizetések postautalványon vagy a postatakarékpénztár útján (Postatakarékpénztári számla 4335. sz.) Budapest, V., Sas-utca 13. sz. küldhetők be a kiadóhivatalhoz.

TARTALOM: Forradalom felé. — Kilátások. — A pénzkrisis tanulságai. — A stornódij. — A kivándorlók pénzküldeményei. — A banktisztviselői pálya. — A német csekk-törvényjavaslat. — Az adóreform lényege. — Pénz és értékpapírpiacz. — A gabona-tözséről. — Különfélék. — Közgyűlési határidők. — Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok cégjegyzéke. — Szerkesztői üzenetek.

Forradalom felé?

A választási reform nagy kérdése hasonlít ahhoz az elolthatatlan parázshoz, melyből hogy mikor fognak az emésztő lángok előtörni, csak idő kérdése. Már magában véve a választási reformmunkálatokról elterjedt hírek állandóan izgatják a közvéleményt, még inkább izgatja azonban a kormány makacs hallgatása, mely mély titokba burkolja a választási reform megkonstruálásánál követendő alapelveket. Legújabbán pedig a *hárszabály-revizio* öntött olajat a lappangó parázsra. Ma már nyilvánvaló — a pártközi értekezleten elfogadott kompromisszum tette nyilvánvalóvá — hogy a hárszabály-revizio még sem annyira Ausztria érdekében, mint főleg és első sorban a választási reform tüskén-bokron való keresztülhajtása céljából léptetik életbe. Ebből világos, hogy olyan választási reformot terveznek, mely egyáltalán nem felel meg az általános itkos választójog eszméjének; oly reformot, mely biztosítja a kiváltságos osztályok összes előnyeit és az uralomra jutott politikai pártok további uralmát. Nagy furfanggal készítik elő ezt a reformot, de mivel az ország népe már felemelkedett a műveltségnek arra a fokára, ahol a közvélemény szemeit nem lehet bekötni, mégis attól félnek, hogy a választási reform tervezete ellen akkora vihar keletkezik,

mely a megpuhitott engedelmes többség soraiban is ellenzéki hangulatot ébreszt. Ennek érvényesülését kell meggátolni a hárszabály-revizioval, mely lehetővé fogja tenni a választási reform keresztül hajtását, azon reformt, mely a liberális jogfejlődés útját hosszú időre bevágja.

Mi azonban előre látjuk, hogy a kormány és többsége ezuttal elszámítja magát. A választási reform nemcsak a boros hordó elé állítható mai választókat érdekli, — sőt éppen ezeket érdekli a legkevésbé — hanem érdekli ama széles népréteget, amelyek eddig semmi politikai joggal nem bírtak és amelyek már eléggé felvilágosodottak arra, hogy jogaikat követeljék. E népréteget nem lehet majd az uralkodó osztályok befolyását megőrkítő, plurális választójogot engedélyező vagy a nemzet valódi közvéleményének megnyilatkozását meggátoló kautelákkal szaturált választási reformjavaslattal elámitani. Ezek a néprétegek képesek lesznek a reform valódi értékét éles szemekkel megbirálni és bizonyosan nem riadnak vissza semmi eszköztől, amelyee jogaik kivívására alkalmasnak vélnék.

Az események előrevetik árnyukat. A hárszabály-revizio is ilyen jele a bekövetkező eseményeknek. Sakkhuzás, melyet a kormány és pártja állít fel, de azt hisszük, magát fogja meg vele. Ez a hárszabály-revizio ugyszólván lehetlenné teszi, hogy a választási reform sorsa a Házban düljön el, — *a Házon kívül fog az eldőlni* és ez a forradalom. Nem fegyveres felkelést értünk; a nép ma már nem olyan bolond, hogy lemészároltassa magát: czélszerűbb eszközökkel is rendelkezik jogai kivívására. Egy általános sztrájk, bekapcsolva ebbe az aratósztrájkot is, veszedelmesebb fegyver minden másnál; ezt nem lehet Manlicherrel leverni. És ezt a fegyvert már köszörülük.

Hárszabály-revizio kovácsolása helyett tehát sokkal okosabban tennék az uralkodó pártok, ha 1848-iki elődeik nyomaiba lépnének. Azok önkényt léptek ki a jogok kiterjesztésének terére, sőt vérüket ontották a népszabadságért. Minő szörnyen kicsiny epigonok ezek a mostaniak, akik furfangos hárszabály-módosításokkal igyekeznek a megillető jogok megadását meggátolni? Vigyázzanak, hogy többet ne kelljen áldozniok, mint a mennyivel a nép ma beérné mert a jogfejlődést pillanatra meg lehet akasztani útjában, de sokáig nem.

Kilátások.

A gazdasági élet legutóbbi történetének legkellemetlenebb jelensége volt a pénz- és szénhiány. Mindkét baj csökkenőben van, de míg nálunk a pénzpiac gyorsabban konszolidálódik, mint a külföldön, a szénellátás dolga még nincs rendezve. Érdekes, hogy körülbelül egy év előtt is a mai kamattételek voltak érvényben, dacára annak, hogy az üzleti tevékenység akkor sokkal élénkebb volt, mint most, mert a gazdasági lendületet, ahol mostanában megnyilvánul, a szűk pénzvisszonyokra való tekintettel mesterségesen is korlátozzák. Fájdalmas áldozatokat hozott az ipar és kereskedelem, de úgy látszik, hogy az összallamgazdaság kárt nem szenvedett. A jegybank váltótárczája alacsonyabb, mint egy év előtt, a magánkamatláb elsőrendű váltókért pedig alig valamivel magasabb.

A külföldi pénzpiacra a fejlődés nem egyöntetű. *Párisból* az a hír érkezett, hogy a Francia bank az Angol banknak kölcsönadott 3 millió font sterlingnek — mely már legközelebb esedékessé válik — két harmad részét meghosszabbította, mert londoni követelése ez idő szerint előnyösebb, mint az anélkül is erőteljes érczkészletének szaporítása. Viszont azonban *Londonból* azt az értesítést kaptuk, hogy a Francia bank kölcsönének teljes visszafizetése sem ütköznék nehézségbe, mert az Angol bank aranykészlete 3 $\frac{1}{2}$ millió font sterlinggel erősebb, mint volt egy év előtt és a magánkamatláb $\frac{1}{4}$ %-kal alacsonyabb. Ez azért is figyelemre méltó, mert Amerika a múlt őszszel kölcsönvett óriási összegből eddig még egy dollárt sem fizetett vissza. Különben *Amerikában* szünőfélben vannak az akut pénzváltás jelenségei. Az amerikai bankok ismét abban a helyzetben vannak, hogy a törvényes tartalék minimumán felül többletet mutathatnak ki és csak egyes bankok és trösztök fizetési képességéről szóló jelentések igazolják, hogy a két-három havi moratórium nem volt mindenütt elegendő a végleges fizetési képtelenség megakadályozására. Termelés és kereskedelem erősen redukáltatott Amerikában és a gyengébb aratások következtében gyengült gabonakivitel is mutatja, hogy az amerikai tőke-piacz még erősen van megerhelve. Hozzájárul, hogy a termelők korábban kénytelenek áruikat piacra vinni, mert nem kapják meg a szokásos előlegeket a beraktározott árukra. Es beruházási célokra Amerika ez idő szerint még mindig nem kaphat pénzt.

Németországban az átmenet a normális pénzvisszonyokra még alig vehető észre. A Német birodalmi bank még mindig feszültebb, mint egy év előtt és kamatlába még mindig igen magas. Az 5%-os német magánkamatláb nem magasabb ugyan a tavalyinál, de általános a nézet, hogy a pénz olcsóbbodása egyelőre még nem várható. A porosz kölcsön szerény sikere, mely még a forgalomban lévő kinstári váltók kifizetésére sem elég, mutatja, mily csekély a befektetési szükséglet, ami azért bír különös jelentőséggel, mert biztos kilátás van arra, hogy úgy a birodalom, mint az egyes államok és városok legközelebb nagyobb igényeket támasztanak a német piac iránt, mint amennyit az kielégíthet. A német ipar aránylag csak kis mértékben szerelt le és, ha a kedvezőbb hírek, melyek a német vaspiaclatról legutóbb érkeztek, nem átmeneti természetűek: akkor Németország pénzügyi viszonyainak normális alakulása ez évben még nem várható és a német ipari válság általános kitörése is csak elhalasztottnak tekinthető.

A szén tekintetében az ellanyhulás a külföldön általános. Hogy *Amerikában* a vastermelésnek 40%-kal való csökkentése mellett szénhiány nem létezhetik, az világos és a hiány leküzdettét már *Angolországban* és fényes igazolást nyert Ballin, ki a múlt nyáron a horribilis szénárak miatt a Hamburg-amerikai csomagszállítási részvénytársaság számára

nem szerezte be a szokásos szénmennyiséget. Ma bizonyára 25%-kal olcsóbban veszi a szenet. *Németországban* is megszűnt a szénínség, mert a pirszén szükséglet csökkent és bár a szénszindikátusok a szénárakat fentartják, a szállítási feltételek körül mégis több előzékenységet tanúsítanak, mint csak az imént. Csak *Magyarországon* és *Ausztriában* marad a szénkérdés napirenden. A számos anekdotáról csak azt lehet mondani: sok beszéd és semmi cselekvés. Igaz, hogy a szén dolgában kedvezőtlenebb a helyzetünk, mint a külföldi, mert a szénszükséglet igen jelentékeny részét külföldről importáljuk, mert csak *Csehország* van abban a helyzetben, hogy szükségletének nagyobb részét a magából fedezheti, míg *Magyarország*, *Ausztria* és utóbbinak tartományai igen távoli területekről és drága szállítási tarifák mellett is szenet hozat. És emellett itt van a zsákutczába került vasuti forgalom és míg be nem látható, mikor ér véget a zavar, addig azt sem lehet elképzelni, mikor ér igazán véget a szénmizéria.

A pénzkrisis tanulságai.

II.*)

Igen becses, megszívlelendő tanulással szolgál a válság lezajlása a váltóviszszámítás szempontjából is. E tanulásgért nem is kell Amerikába fáradnunk. Nálunk tulajdonképeni pénzváltás nem volt, csak a szele zugott végig az országon, de ez a viharos szél is elég volt arra, hogy megremegtessen a váltóviszszámításra túlmértékben támaszkodó pénzintézeteket. Ezer panasz hangzott az ország minden részében. Mikor sok volt a pénz, a viszszámítoló bankok — úgymond — ezüst tálcán kínálták a viszszámítási hitelt és most egyszerre megvonták azt, amit egy-két év előtt ránk tukmáltak, vagy ha nem is vonták meg egészen, horribilis kamatigényekkel lépnek fel. Így jajveszékelt számos vidéki pénzintézet, amelyeknek nem jutott eszükbe, hogy a viszszámítási hitel korlátozása és a magas viszszámítási kamatláb az általános pénzkrisis természetes folyománya, valamint az sem, hogy végre is nem a viszszámítoló-bankok, hanem a kinalatot túlmértékben igénybe vett pénzintézetek maguk az okai annak, hogy vak légyként nagyon belebonyolódtak a viszszámítási hitel hálójába. Nem akarjuk a nagy bankokat védeni, sőt elismerjük, hogy a válság idején nem tanúsítottak elégséges kulanteritát a megszorult vidéki pénzintézetekkel szemben, de másfelől suum quique, számos vidéki pénzintézet is káros hitelpolitikát követett s mellét verve, elmondhatja a mea culpa.

Nagyon szomorú tanulságokat szerzett e téren néhány pénzintézet: bár ezek áldhatják a sorsot, hogy a válságnak aránylag elég hamar véget vetett, mert bizony-bizony nagyon ingott már a föld talpaik alatt. De ne csak a válság végéhez közelgésének örüljenek, hanem okuljanak is a lezajlott eseményekből. A visszszámítási hitel rendkívül kétélű fegyver lévén, igénybe vétele nagy előrelátást és bölcs üzleti politikát kíván.

Azt is figyelembe kell venniök a pénzintézeteknek, hogy hivatásuk nem a könnyelmű adósságcsinálás fejlesztésében áll. Már pedig ezt teszik ama pénzintézetek, amelyek a visszszámítási hitel igénybe vételében mértéket nem tartva, természetesen a kölcsönzésben sem tartanak mértéket. A pénz könnyen jön, hát könnyen ki is adják, a földolog az, hogy szaporodjon a jövedelem, de hogy aztán a könnyelmű hitelnyújtás megrontja a kisembereket, őket könnyelműekké, pazarlókká, adósságcsinálókká teszi, ezzel a pénzintézetek nem törődnek. Pedig törődni kellene ezzel is, mert a pénzintézetek gyakran és joggal hivatkoznak gazdasági

*) Előző közleményt lásd f. évi 3. számban.

missziójukra, ehhez tartozik azonban a népnek takarékoságra, mértékletességre, munkára való szoktatása is.

Mindezeket figyelembe véve, a pénzüzeteknek a váltó-visszszámítás után való pénzszerzés terén is előrelátóbb, minden esélylyel számotvető politikát kell követniök. Visszszámításra tulajdonképp csak a lejáratkor feltétlenül rendezendő bankváltók alkalmasak, melyek elhelyezése esetén a veszély pénzválság idején is csak minimális. De ha már a helyi viszonyok szükségessé teszik a törlesztéses váltók visszszámítását, e térre a pénzüzet csak akkor lépjen, ha az ekként szerzett idegen tőkével a közszükséglen segít. De ez esetben is a törlesztéses váltóknak csak mérsékelt hányada bocsátható visszszámítás alá, annyi, amennyit az intézet minden körülmények közt visszaváltani képes. Azt is megtanulhatták a válság folyamán a vidéki pénzüzetek, hogy nem szabad magukat a visszszámító bankok kényének-kegyének kiszolgáltatni, azaz nem szabad a hitelező bank tetszésére bízni, hogy az a visszszámítási hitelt bármikor megszüntethesse, leszállíthassa, vagy a kamatlábat tetszés szerinti összegre felemelhesse. Ha a vidéki pénzüzetek e tekintetben egyetértően járnának el, a nagybankok bizonyára nem riadnának vissza oly biztosítékok nyújtásától, melyek a visszszámítási hitelt igénybe vevő pénzüzetek érdekeit pénzkrisis idején is fedik. Így például kikötendő volna, hogy az engedélyezett visszszámítási hitelt pénzszüke idején is csak legfeljebb egyharmaddal szállítható le és hogy a kamatláb a jegybank mindenkor kamatlábnál $x\%$ -al magasabbra semmi esetben fel nem emelhető, stb. Ily kikötések esetén nem jöhetnének a pénzüzetek azon helyzetbe, hogy épp akkor rántják ki alóluk a pokróczot, midőn kötelezettségüknek csakis úgy tehetnek eleget, ha a fojtogató zsinórt adósaik nyakára hurkolják.

Éppen aktuális a pénzkrisis azon további tanulsága, hogy a *kamatmaximumnak törvényhozási uton való megszabása lehetetlen dolog, tehát abszurdum*. Nemcsak Amerikában, de nálunk is sokkal rettenetesebb romlásokat idézett volna elő a krízis, ha a hitelnyújtás terén annak a bizonyos 8% kamatmaximumnak érvényesülését a végrehajtó hatalom forszírozta volna, azaz uszora-vétségnek deklarált volna minden kölcsönt, amelynek kamata, — a mellékjárulékokkal együtt — a 8% -ot meghaladta. Pedig épp a válság idején beterjesztett uszora-törvényjavaslat ezt az örült szigort szándékozik életbe léptetni, sőt épen a pénzüzetekre nézve igyekezik lehetetlenné tenni, hogy azok súlyos pénzválság idején a hitelforgalomnak úgy, amint lehet, szolgálatára álljanak. Ily törvény valóban lehetetlen helyzetet teremtene: pénzkrisis idején kereskedők, iparosok sorra bukának, megbénítatnak a mezőgazdaság, sőt óriási károkat szenvedne az államkincstár is, mert ha minden hitelforrás bedugul, honnét teremtik elő az adózók százezrei az adófizetés céljára szükséges pénzt.

Általánosan elfogadott elv, hogy a hitelszervezet működését a *központi jegybank van hivatva irányítani* és ez egyik oka annak, hogy értékes szabadalmakkal ruházttván tel, minden versenyen felül áll. Ezek folytán nem a törvényhozás feladata a kamatmaximumnak örök időkre való megszabása, hanem a jegybank teendői közé tartozik, hogy kamatlábat a mindenkor pénzüzeteknek megfelelően, esetről-esetre megszabja és ezáltal a nyílt piac kamatlábnak alakulására is irányadó befolyást gyakoroljon. Hogy aztán a jegybank vissza ne élhessen ezzel a nagy bizalommal, arról a bankstatutumoknak kell gondoskodni, míg arról, hogy a mindenkor bankkamatláb bázisát képezze a magárikamatlábnak, már a törvény gondoskodhatik annak kimondásával, hogy a mindenkor bankkamatlábnál csak $x\%$ -al magasabb kamattal számítható. Ez volna az egyedül észszerű és akceptábilis törvényhozási intézkedés, a most beterjesztett

tett törvényjavaslat elfogadása ellen azonban a *pénzüzeteknek*, — nagyoknak és kicsinyeknek — egész erejükből küzdeniök kell.

Végül meghozta a válság a tanulságot a *jegybankok szervezete* tekintetében is, mely tanulság leszürésére ép a legjobb alkalmunk nyílik az önálló magyar jegybank felállítására alkalmával.

A válság nem egy axioma kétségbevonhatatlanságát czáfolta meg, a többek közt azt, hogy a *feltétlen készfizetés* képezi azt a talapzatot, melyen az ország gazdasági jóléte fellendülhet. Szilárdan, meg nem inogva, nem felve és a mentőeszközök után való kapkodás nélkül a válság idején egyedül a *Francia bank* állotta meg helyét, pedig ez a bank nem készfizető bank, azaz nem oly értelemben az, mint azt az aranyérték követeli. Ellenben a tiszta készfizető bank, az *Angol bank* olyan volt a vész idején, mint a tenger hullámai által hánytvetett, kormánya-vesztett hajó. Szörnyen megviselte a válság a szintén készfizető *Német birodalmi bankot* is, míg a fakultatív készfizető *Oszták-magyar bank* alig vesztett valamit aranyából.

Ezekből következik, hogy az elméleteket a gyakorlati élet követelményeihez kell alkalmazni. Hogy az arany az egyetlen, biztos, ingadozásnak ki nem tett értékmérő, az rég eldöntött dolog, minélfogva az aranyértékre való áthelyezkedésre mindazon országoknak törekedniök kell, melyeknek a világpiacon keresni valójuk van. Nem szabad azonban az aranyérték előnyeit a készfizetés merev alkalmazásának alárendelni és az országot annak a veszélynek kitenni, hogy az arany eltűnik és az arannyal fizető ország semmivel sem fizető országgá válik. Kell lenni egy oly központi medenczének, mely az ország aranyát megőrzi s az arany kiszivárgását minden körülmények közt meggátolja. Ez a rezervoár a Francia bank mintájára berendezett központi jegybank, mely aranyállományának csak feleslegét bocsátja rendelkezésre, ennél többet azonban csak akkor, ha az arany kibocsátásával oly nyereséget érhet el, mely a továbbadott arany pótlását biztosítja. Ezt a Francia bank tudvalevőleg az *aranyprémiummal* éri el, melyet nemcsak Amerikával, de az Angol bankkal szemben is alkalmazott és melynek elaszticitása tette lehetővé, hogy minden ostromot elháríthatott magától. Innét van, hogy a Francia bank a világ legolcsóbb, egyszersmind legkonzervatívabb jegybankja. Nem lévén aranyának megvédése céljából a kamatcsavar minduntalan működésbe hozására utalva, a pénz a behiteligények céljára olcsón adhatja, mivel nem aranyat, hanem ezüstöt, vagy tetszése szerint arannyal, vagy ezüsttel beváltandó papírt ad. A viszonylag állandóan alacsony bankkamatláb mellett a bank természetesen csak minimális hasznot érhetne el, de e célra is jó az aranyprémium, mely jelentékenyen pótolja a kamat-hozamot.

De így hát Franciaország nem arannyal fizető állam és valutája nem aranyvaluta. Kifejezetten nem az, de tényleg mégis az, mert a francia importőrök külföldi kötelezettségeiket tényleg arannyal egyenlítik ki. Ezt az aranyat a banktól veszik meg, viszont a bank a külföld által eszközölt fizetésekből refuzált aranyat váltja magához. Ki kell természetesen emelnük, hogy Franciaország aranyforgalmát könnyű egyensúlyban tartani, mert Franciaország exportja messze felülmúlja az importot, minélfogva francia árukért több arany folyik be, mint arannyal idegen árukért kifizetik. Mindazonáltal a készfizetés kimondásának mellőzése azon országokban is keresztül vihető, melyek kereskedelmi mérlege passzív, feltéve, hogy a passzív-szaldó nem képez nagy összeget és feltéve, hogy az ország pénzügyei rendezettek lévén, az elégséges jegyfedezet mindenkor garantálja a jegyek értékét és magas aranyárszámot képződését elhárítja.

Sőt ily országokban a fakultatív készfizesítés még a beltermelés fokozására is kihat, amennyiben az importőrök kénytelenek a jegybanknak a külföldi fizetések céljára szükséges aranyért prémiumot fizetni, minéltozva az importált áruk ára a belföldön emelkedvén, a beltermelés az idegen versenyen könnyebben szembeszáll.

Nincs tehát semmi okunk a készfizetések felvételének forszírozására és valójában örülni kell annak, hogy ez a most lezajlott válság kitörése előtt meg nem történt, mert akkor talán 8%-os bankráta sem lett volna elég aranyunk megvédésére. A fakultatív jelleg azonban elhárította tőlünk a kifosztás veszélyét s az Osztrák-magyar bank aranyállománya alig csökkent. És mivel ép most a válpontra jutotunk, mert az önálló magyar nemzeti jegybanknak 1910-ben való felállításáról van szó, nagyon czélszerű lesz, ha nem adjuk át a feledésnek a pénzkrisis folytán a készfizetések terén elének tárult tanulmányokat sem. A külön magyar bank még kevésbé lehet készfizesítő, mint a közös bank, ezzé valaha csak akkor válhatnék, ha Magyarország kereskedelmi mérlege állandóan jelentékeny összegű aktívumot mutatna és ha fizetési mérlegünk kialakulását sem tenné állandóan problémátikusá külföldön elhelyezett értékeink visszadobása. De hol van még ez az idő! Az arany- valutát minden esetre fel kell tartanunk, *de obligatorius készfizetés nélkül*, nem törődve azzal, hogy ez esetben valutánkat az elmélet nem fogja tiszta aranyvalutának elismerni. A fődolog az, hogy elasztikus bankszervezetet alkossunk, mely képes az idők változóságához való alkalmazkodásra és pénzkrisis idején sem kénytelen aranyának megvédése céljából horribilis bankráttakkal gátolni meg a hitelszervezet kielégítő módon való funkcionálását.

A stornó-díj.

A budapesti záloglevélkibocsátó pénztintézeteknek az 1906. évi jelentései alapján megállapítható, hogy hozzávetőleg 110,000 darab jelzálogkölcsonük állott fenn, ennyi kölcsönszerződésük volt hatályban az elmúlt évben. Ezek közül minden kötelezvényben — elenyésző csekély számú kivétellel — kártalanítási (stornó) díj van kikötve. Ha tehát a vidéki záloglevélkibocsátóknak és egyéb, jelzálogkölcsonöket nyújtó pénztintézeteknek kötelezvényeit nem is vennők számításba, már a fönti szám elég indokoltá teszi azt a kívánságunkat, hogy a bíróságok jöjjenek tisztába a stornódíj természetével és fejlődjék ki az idevonatkozó kikötés tekintetében egységes, a forgalom és jog kívánalmainak megfelelő bírói gyakorlat.

A *kártalanítási díj* a kölcsönszerződésekben szabályszerint arra az esetre van kikötve, ha a kölcsön korábban fizetetlenek vissza a hitelezőnek, mint a mily időre a kötelezvény szerint nyújtott. Miután a díj a kölcsönnek, illetve a kölcsön mindenkor fennálló, visszafizetésre kerülő részének bizonyos százalékában van megállapítva, könnyen támad az a látszat, mintha a stornó is valami kamat volna.

Ez a látszat indította a Kuriát arra, hogy a Magyar Pénzügy f. évi január 1. számában közölt 4491/1906. P. sz. a. téves ítéletét megalkossa. Mindkét alsóbírói ítélet megváltoztatásával, sőt korábbi gyakorlatának is szem elöl tévesztésével azt mondotta itt ki a Kuria, hogy *ha az adós a hitelezővel szemben a tőke és kamat megfizetésén felül, azon esetre, ha a tőkét és kamatot bizonyos időn belül visszafizeti, kártalanítási díj (stornó) megfizetésére is vállalt kötelezettséget: ezen kártalanítási díj az 1877. VIII. t.-cikk 2. §-a szerint kamat jellegével bír és így a 8% kamatot meghaladó kártalanítási díj nem sorozható.* Az indokolás lényegileg az 1877. VIII. t.-cikk 2. §-ának betűszerinti értelmezésén nyugszik, amely törvényhely szerint: *»Kamat alatt nemcsak a*

pénzben fizetendő minden melléktartozás értetik, hanem bármely dolog vagy haszon, melynek adására vagy teljesítésére az adós a hitelező részére a tőke visszafizetésén illetőleg visszatérítésén kívül kötelezettséget vállal.

Az élet és forgalom már rég túltette magát ezen szakasznak betűszerinti értelmezésén. Hiszen egyébként kamatnak kellene venni azokat az illetékeket, nyugtábélyegeket is, amelyeket az adósnak a kötelezvény szerint a hitelező részére megtérítenie kell, sőt esetleg a tüzbiztosítási díjakat is, ha a hitelező azokat jelzálogának biztonsága szempontjából beköveteli. De még a törvény betűszerinti értelmezése sem mondja azt, amit a Kuria. A törvény tudniillik a kölcsönnek *szerződészerű*, a kikötött lejáratú időben való visszafizetését és az ekkor kívánt többleteljesítéseket akarja kamatnak minősíteni, de nem zár ki bizonyos megtérítéseket arra az esetre, ha az adós egyoldalulag *eltér a szerződéstől* és a kölcsön nem a szerződés szerinti, nem a kötelezvényben kikötött lejáratú időben, hanem korábban fizetetik vissza. Nem is zárhatta ezt ki a törvény, mert hiszen azt nem mondhatta, hogyha a hitelezőt a kölcsönnek szerződésellenes korábbi visszafizetése által kár éri is, ezen kár kamatnak vétetik és 8%-on túl nem fizetendő meg.

Már pedig ennek a kérdésnek a lényege éppen abban van, hogy a hitelezőt a korábbi visszafizetés által *kár éri*, vagy legalább is érheti. Jogában áll ennéltozva szerződés szerűleg előre megállapítani azt, hogy a kárt okozó tény bekövetkeztével a kártevő bizonyos megtérítéssel tartozzék. Az a körülmény, hogy a kár összege százalékszerűen, általában van rendszerint meghatározva, mit sem változtat a jogi konstrukción. Ez csak bizonyos kényelmi szempontokat szolgál, fölmenti a kárt szenvedőt az alól, hogy minden esetben kárát összegszerűleg bizonyítsa. Az ilyen általános szerű kártérítés nagyon is ismert dolog a jogszolgáltatás terén. Hogy egyébre ne hivatkozzam, ott van a váltótörvénynek 50. és 51. §-a, melyben az igényelhető összegek közt áll az $\frac{1}{3}\%$ váltódíj, amely szintén kártérítési jellegű kötelezettség. A stornódíjat is lehetne meghatározni úgy, hogy az adós a kölcsön korábbi visszafizetése esetén fizet például 30 koronát, de ez nem volna igazságos, mert a kár összege változhatik, főleg aszerint, hogy lejárat előtt mennyi idővel történik a visszafizetés.

Az adós szerződésileg kötelezi magát, hogyha ő bizonyos cselekményt elkövet, akkor bizonyos százalékszerű, általányszerű kártérítést fizet. Ha a szerződés szerinti kártokozó cselekményt, a kölcsön-lejárat előtti visszafizetését elkövette, a kárt bizonyítani nem kell. Hogy ennek a kárnak *mik lehetnek az egyes tényezői*, arra nézve lássuk a következőket. Kár érheti a hitelezőt a következő okokból:

a) Elesik attól a *jutaléktól*, amely őt a kölcsönszerződésből mint nyereség illette és amelyet a hitelező tovább huzott volna, ha a kölcsön fenmarad. Lehet ugyan, hogy ezt a pénzt nyereségre újból kiadja, de ez a kártevőt nem mentesíti.

b) A kölcsönök megkötése *költséggel* jár a hitelezőre nézve, nyomtatvány, postadíjak, esetleg ügynöki költségek czimén, melyeket hosszú időre könnyen oszt el, időelőtti visszafizetésnél pedig a kártalanítási díjból térít meg.

c) Ha valaki egy hosszú időre szóló szerződéssel hosszú időre állandó hasznót biztosít magának, úgy *kisebb nyereséggel* is megelégszik. A hitelező pedig családik ezen föltevésében, mert az esetleg 50 évre kicsiny, de állandó haszon mellett kötött ügyletét az adós egyoldalulag, például öt év múlva megszünteti.

A záloglevélkibocsátó intézeteket ezeken kívül kár éri azáltal, hogy:

d) zálogleveleit a kölcsönök visszafizetésének megfelelő összegben tartozik a *forgalomból kivonni* (1876 : XXXVI.

t-cikk 14. §.). A kölcsönvisszafizetés az évnek bármely napján történhetik, a záloglevelek szelvényeinek beváltása ellenben rendszerint kétszer-négyszer egy évben. Már most azon idő alatt, mely a kölcsön visszafizetésétől a záloglevél kisorsolásáig eltelik, az intézetet kamatveszteség érheti;

e) az időközben esedékessé váló záloglevél szelvényének illetéke is a hitelező intézet kára;

f) a forgalomból való kivonás *készkiadások* il, kárral jár.

Természetes, hogy ezen kárösszegnek a konkrét esetben való bizonyítása csaknem lehetetlen, ezért van a százelekes meghatározás.

Ezeket a körülményeket a Kuria teljesen figyelmen kívül hagyta s úgy határozott, mintha a stornódij természet nem ismerné.

A fent közölt határozat annál inkább kelthet csodálatot, mert korábban a Kuria a helyes elvet juttatta kifejezésre. Így 1905 ápr. 13-án I. G. 691/904: „A kölcsönügyletnek a kikötött idő előtti felbontásából felmerülhető kártérítés fejében kikötött 3 százalékgig terjedő kárpótlási díj nem kamat természetű, nem is évről-évre járó, hanem egyszer-mindenkorra járó teljesítmény lévén, annak megítélése meg akkor sem ütközik az 1877: VIII. t.-cz. 4. §-ának rendelkezésébe, ha azzal együtt a kamatot a 8%-ot meghaladják.“ És 1905 ápr. 17-én 1202/1904 sz.: „Az üzleti forgalomban követett szokások szerint a stornódij célja az, hogy a hitelező javára ellenértékül szolgáljon arra az esetre, ha tőkéjének gyümölcsötvetése az adós akarata folytán szűnik meg a kilátásba vett időpont előtt.“ (Grill Dtar XII. 989 és 996.) Sőt egyizben odáig ment a Kuria, hogy állandó szokásra hivatkozva, 3%-ban állapította meg a kártalanítási díjat, olyankor, mikor az kikötve nem volt, de midőn az adóslevélben foglalt felmondhatatlanság mellett a hitelezőt a kölcsönösszegnek lejárat előtti fölvételére kötelezte. (336.904. P. sz. Dtar. IV. f. I. k. 167.)

Dr. Gara Zoltán

a Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja titkára.

A kivándorlók pénzküldeményei.

Az osztrák pénzügyminisztérium által összegyűjtött adatokon alapuló érdekes kimutatást közöl az „Ökonomische Jahresrundschau“, mely az *Amerikában élő osztrák és magyar kivándorlók* pénzküldeményeit tünteti fel. A kimutatás szerint az 1902–1906. években a kivándorlók Ausztriába és Magyarországra a következő összegeket küldték:

	Hazai bankok útján		A postatakarékpénztár és külföldi bankok útján	
	Ausztriába	Magyarországra	Ausztriába	Magyarországra
1902.	43	47	17	30
1903.	55	54	21	31
1904.	66	55	21	21
1905.	88	58	26	20
1906.	123	82	24	26

Ehhez járul az Amerika és Ausztria közti postautalványforgalom útján Ausztriába küldött 11, 14, 17, 23 és 33 millió korona. Az Amerika és Magyarország közt fennálló postautalvány-forgalom útján Magyarországra küldött összegek nincsenek kimutatva, de nem igen térünk el az igazságtól, ha a postautalvánnyal Magyarországra küldött összegeket az ily uton Ausztriába juttatott összegek háromnegyedére tesszük, mely számítás szerint Magyarországra Amerikából postai uton a jelzett években a következő összegek érkeztek: 8, 10, 13, 15 és 24 millió korona. Eszerint a pénzküldemények bruttó-összegei a következők:

	Ausztriába, Magyarországra, Összesen		
	millió korona		
1902.	71	85	156
1903.	90	95	185
1904.	114	89	193
1905.	137	94	231
1906.	190	132	322

Mindehhez hozzájárulnának az ajánlott levelekben hazaküldött, valamint a visszavándoroltak zsebeiben hazahozott összegek, melyek szintén jelentékenyek, de megközelítőleg sem állapíthatók meg.

Azonban nemcsak küldtek, de *vittek* is ki pénzt az Amerikába kivándorlók, minélfogva, hogy a pénzbeli nyereség és veszteség számát felállíthassuk, azt is tudnunk kell, hogy megközelítőleg mennyire emelkedik az az összeg, melyet honfitársaink részint utiköltségeik fedezése, részint az amerikai törvénynek megfelelően, a partra szállás alkalmával való felmutatás céljából magukkal vittek, mely összegek tehát a nemzetvagyonot apasztották. Az osztrák pénzügyminiszter által az amerikai bevándorlási statisztika alapján 1904-ben egybeállított kimutatás szerint azok az összegek, melyet egy-egy kivándorló az utiköltség fedezésére kiad és az, amit Amerikában felmutat, fejenként 325–350 koronára tehető, mely összegből 250 korona az utiköltségre, 100 korona a készpénz-készletre esik. Természetesen ez az átlag csak azon kivándorlóra vonatkozik, a kik munkakeresés céljából mennek Amerikába, mert azok, akiknek az a szándékuk, hogy az Unió területén állandóan letelepedjenek és e célból ott földet vegyenek, jelentékenyen több hazai pénzt visznek ki magukkal. Különösen Magyarországból azonban ily célból eddig aránylag kevesen vándoroltak ki, úgy, hogy az Egyesült-Államokban és Kanadában letelepült magyar farmerek számát 5–6 ezernél többre nem tehetjük. Ennélfogva a kivitt pénz fejenkénti átlagát csak a fent kimutatott 350 koronában állapítjuk meg, mely átlag a kivándorlók számának az európai kikötők kimutatásai alapján való megállapítása után a jelzett években a következő bruttó összegeket adja:

	millió korona
1902-ben kivitetett	66.5
1903-ban	82.—
1904-ben	60.—
1905-ben	96.—
1906-ban	100.5

Megjegyezzük, hogy ezen összegek Ausztriát és Magyarországot együttesen terhelik, a magyar kivándorlók által kivitt összegeket elkülönítve nem is lehet kimutatni, mert a fiemei kikötő kivételével a többi kikötőből utra kellő hazai kivándorlók mindannyia „osztrák-magyar kivándorlók“ ezimen mutatatták ki. E szerint Ausztria és Magyarország együttes kivándorlási mérlege az 1902–1906. évekre következőképp állapítható meg:

	Hazaküldetett	Kivitetett	Többlet
	millió korona		
1902.	156	66.5	89.5
1903.	185	82.—	103.—
1904.	193	60.—	133.—
1905.	231	96.—	135.—
1906.	322	100.5	221.5
Összesen	1087	405.—	682.—

E szerint az öt évi mérleg 682 millió korona aktív-száldóval zárul, vagyis ezen évek alatt Ausztria és Magyarország nemzetvagyon a kivándoroltak által hazaküldött pénzek révén tisztán 682 millió koronával gyarapodott.

A banktisztviselői pálya.

II.)*

A tisztviselőket az elégedetlenség dacára a biztos nyugdíj reménye tartja meg állásukban. Ez a biztonság azonban rosszul áll, mert a nyugdíjalapok sorsa párhuzamos az intézetek sorsával. Eddig csőd esetén a legrosszabb esetben is a készpénz-hitelezők sorába sorozták volna a nyugdíjalapot. De így az intézetek állítása szerint a részvénytársasági vagyon kiegészítő része lévén, a csődötmeget támadók ezt az alapot sem kimélnék meg. És vajon kizárt dolog-e az, hogy egy tönk lejtőjére jutott intézet vezetősége ezt az alapot nem dobja-e bele utolsó mentőeszközü a forgatagba. A biztonság érzetét csökkenti az is, hogy a saját kibocsájtású papirokban fekszik a tisztviselői nyugdíjalap pénze.

Ezen segíteni két irányban lehet. *Kicserélni és vinkuláltatni* kell az egész értékpapír-állományt.

*) Előző közleményt l. a f. évi 3. számban.

Menjünk tovább. Van a budapesti elsőrangú pénzintézetek között néhány, ahol a tisztviselőknek a nyugdíjalaphoz való hozzájárulását elengedték. A javítások utáni hányad fenmaradt. Ezt oly intézetek tették meg, hol kockázat nem volt és a hol a nyugdíjalap jövedelme teljesen fedte az esetleg fellépő igényeket. Magam részéről ezt nem tekintem céljainknak és érdekeinknek megfelelő lépésnek, hanem állítom azt, hogy ez a látszólagos engedmény az intézetek azon törekvését, hogy a nyugdíjalapokat teljesen magukénak tekintsék, jobban szolgálja, mint akarmilyen könyvelési mód és kijelentés.

Az allandó nyugdíjjarulék elengedése pillanatnyi könnyebbités, hiszen ez évi jövedelmünk 3-4%-a: de veszedelmes megerősítése a részvénytársaságok azon állításának, hogy a nyugdíjalap szaporításához a tisztviselői kar nem járulván hozzá, az teljesen az intézet jövevényéből nő és áll fenn. Ezt az intézkedést tehát nem kivívott előnynek, hanem egy jog lejáratásának tekintem. Ez az egyik szempont. A másik szempont az, ha a nyugdíjintézmény berendezése ily irányban fejlődne és szilárdulna meg, nekünk tisztviselőknek annak ügyeibe beleszólásunk nem lesz. Még papíron sem. Eddig legalább ez megvolt. Van másik hiány is. Az összes nyugdíjszabályzatok másnak, mint a hivatalnok özvegyének és gyermekeinek nem biztosítanak nyugdíjat. Hányan vannak közülünk, kik szüleiknek, vagy hajadon nővérüknek szentelik életüket? *En a nyugdíjra való igényt abszolút jognak tekintem, melyet munkásságunk révén egy intézet szolgálatában eltöltött élet alatt szereztünk meg. A nyugdíj nem lehet más, mint a tényleges szolgálat alatt töltött megvont díjazás folyósítása.*

Ezt az igényt, vagy ezt a jogot átadhatom annak, akinek munkám eredményét mindig szenteltem, akit fáradjazással eltartottam. Ez ne szenvedjen a tisztviselő halálával kárt. A szabályzatoknak ez a pontja szintén revíziót követel. És a nyugdíj fizetése nem terhelne jobban az alapot, sőt jóval kisebb arányban veszi igénybe azt, ha öreg embereket vagy hajadon nővért illetne, mintha fiatal özvegyet és gyermeket kell nyugdíjban és nevelési pótlékban részesíteni.

Nem kevésbé kifogásolható körülmény az, hogy a nyugdíjszabályzatok, mint külön intézmény, és tarsulat alapszabályai, a belügyminiszter részéről helybenhagyva nincsenek. Midőn a fiatal tisztviselő a nyugdíjszabályzatot aláírja, azt alig, vagy egyáltalában nem ismeri. Még nem is nagykoru, mikor az egész életére kiható szerződést ír alá. Még pedig ő rá nézve igen terheset. Az ő sovány jogai csak teljes szolgálati idő betöltése vagy munkaképtelenség esetén jutnak érvényre. Kötelezettségei ellenben állandók, 34-40 éven keresztül fizet. Ha intézetéből ezen időn belül bármikor távozik, befizetett keresményrészét és nyugdíjigényét elveszíti: épp úgy, mint egy fegyelmi uton kidobott hivatalnok, vagy mint egy gyakornok, ki csak 6 hónapot töltött hivatalában.

Nyugdíjszabályzatainkban piros vonalként vonul végig egy-egy sérelem. Ilyen az a kikötés is, hogy nyugdíjban levő hivatalnok semmiféle jövedelmező foglalkozást nem üzhet. Ezt nem tartom igazságosnak. Az intézet és nyugdíjalap szempontjából irányadó csak az lehet, teljesíthet-e a nyugdíjba távozó tisztviselő az intézet érdekében még szolgálatot vagy nem. Ezen kikötéstől a vezetőség tetszés szerint eltér. Több ily példáról van tudomásom, melyek közül egyet kiemelek. Egy nagy intézet cégvezetőjét 15 évi szolgálat után nyugdíjba küldték. Egészséges, javakorabeli, munkabíró ember volt. Összeköttetése révén nemcsak hogy kieszközölt 6400 korona évi nyugdíjat, de volt intézetének üzletkörével azonos vállalatot alapított saját neve alatt. Ezen ríkító példával szemben áll a következő: Egy intézetnek első pénztárnokát, kinek tényleges szolgálati idején 6400 korona jövedelme volt, hosszas betegsége miatt nyugdíjba küldték, nős és családos ember. Tizenkét esztendei szolgálatát után 4000 korona törzsfizetése lévén, nyugdíja mindössze 2000 korona. A nyugdíjviszonyok szomorú helyzetét e két példa elég élénken illusztrálja.

A budapesti pénzintézeteknél, melyek nyugdíjalap megteremtéséről gondoskodtak, az 1906. üzletév végén, azt látom, hogy 17 intézetnel összesen több mint husz millió korona töké van összegyűjtve. Ez a tekintélyes töké, melynek évi hozadéka az egy millió koronát eléri, nem

érvényesül mai kezelésében a nagy tőkének nagy erejével. Eltekintve attól, hogy gyümölcsötvetése minimális, jövedelmét alig veszik igénybe.

Ennek a tünetnek eredetire első cikkemben már futólag reámutattam. Magyarazata az, hogy a tisztviselők nem képesek megmaradni első állásukban a rossz fizetési és személyi viszonyok miatt, elhagyják azt. Megemlítettem azt is, hogy a régi intézetek megegyezése értelmében — a német birodalom D. bankjaihoz hasonlóan — egymástól tisztviselőket nem vesznek át. Ezen ugynevezett „Concurrenz-Clausel“ ellen kitűnően szervezett osztrák kollégáink, a leghatározottabb küzdelmet vették fel. Ezen szűk keretek arra kényszerítettek tehát sok hivatalnokot, hogy vagy ujonnan alakult intézeteket, vagy egészen új pályát válasszanak, hol munkájuknak ellenértéke több anyagi és erkölcsi elismerésben részesül. A nyugdíjba fizetett töké és annak kamatoskamatja ellenben visszarad. A hivatalnoki karnak ezen folytonos hullámzása igen számottevő, de jogosulatlan tőkével szaporítja az alapokat.

Egészen másképpen alakulna ki a helyzet, ha a nyugdíjalapokat egy közös intézetben egyesítenék. E közös intézet alapítása minden irányban éreztetné üdvös hatását: A fizetésrendezés, a személyi viszonyok és a nyugdíj terén. De sok tekintetben szolgálna ez a közös intézmény az intézetek érdekeit is.

Egy nagy és munkálkodó töké tökéletesebben tudná kielégíteni a minden oldalról fellépő igényeket, mint az egyes intézetek elkülönített nyugdíjalapjai. A fizetésrendezés szükséges és korszerű rendezését nem gátolná soha. Az elégedetlen vagy pályát cserélni kívánó tisztviselő veszély nélkül elhagyná helyét, ha arra alkalom kínálkozik, mert nyugdíja, ha azt a közös intézetbe tovább fizeti, megmarad vagy kivánságára a befizetett töké egy részét vissza is kaphatja.

Az igazgatóság szempontjából is üdvös e központi intézet. Humánus szempontokból az intézetek eddig csak oly tisztviselőket menesztettek, kik a bank ellen súlyos hibákat követtek el. Ez a szép, de kevés a mostani beteges viszonyok indokolta bánásmód beszűntethető lenne, mert a közös nyugdíjintézetnél az elbocsájtott hivatalnok nem maradna támogatás nélkül. A személyes zsörtölődés, a protekció soha meg nem szűnő és meg nem gátolható működése sem éreztetné hatását oly nyomasztón, mint most.

E központi intézetben mindenki, nyugdíjazása esetére nagyobb járulékot is biztosíthat, mint a mostani berendezés melletti törzsfizetésénél nem nagyobb összeget. Nem lennénk abban a kényszerhelyzetben, hogy egyik napról a másikra, jövedelmünk 80-100 százalékkal csökkenő összegéből kelljen megélnünk és családunkról godoskodnunk. A mi pályánkon a vagyonszerzés ki van zárva, az oly mérvű takarékoskodás pedig, mely aggkorunkra támaszunk és kisegítőnk legyen, épp oly kevésbé valószínű meg.

Tudom, hogy a nehézségek nagyok. Intézeteink vezetősége, annak dacára, hogy a nyugdíjalapok mostanában a bank aktív tevékenységében részt nem vesznek, hanem külön kezeltetnek, ezen propozíciókba nem fognak belemenni. De ezt a beleegyezést egyesült erővel és kitarással kivívni a mi feladatunk. A többi nehézségek megoldására a számítási alapot kell megtalálni. Megoldandó volna az intézeteknek a központi nyugdíjintézetbe való hozzájárulási aránya, az intézetek évi járuléka és a tisztviselők befizetése.

Összegezve az eddig elmondottak eredményét, a szolgálati pragmatika nyugdíjat érintő elveit a következő pontokban talán megoldandónak:

1. a nyugdíjintézetbe való belépés ideje;
2. a szolgálati idő;
3. a nyugdíjalépés és
4. a nyugdíjba küldhetés feltételei;
5. kik léphetnek a nyugdíjas halála esetén a nyugdíj élvezetébe. (Első sorban az özvegy és árvái, ezek nem létében, feltéve, hogy a nyugdíjképes tisztviselő tartotta el, szülők vagy hajadon nővérek);
6. annak feltétlen elismerése, hogy a nyugdíjalap a tisztviselőké;
7. a nyugdíjalapok mostani értékpapír állományának kicserélése idegen kibocsájtású papírokra vagy állampapírokra;
8. az értékpapírok vinkulálása.

E pontozatok azok, melyek a mindnyájunktól érzett kifogások és a felvetett kérdések lényegét érintik. Szántsunk mélyen, hogy a siker a viszonyok rendezésében a lehető legjobb legyen. Minden okunk meg van e kérdések megoldására szervezkedni és meggyőződésünk: minden okunk alapos és jogos. Ha e kettős pilléren állunk, célunkat elérjük, a mi javunkra és kenyeretadó intézeteink hasznára.

Delej László.

A német csekk-törvényjavaslat.

A német birodalmi kormány a napokban terjesztette a birodalmi gyűlés elé a már 1907. július havában közzétett csekk-törvényjavaslatot, melyet annak idején ismertettünk. Mivel azonban az eredeti és a most beterjesztett javaslat közt lényeges eltérések fordulnak elő és mivel a tárgyalandó javaslatnak a magyar csekk-törvényjavaslatlaltal való összehasonlítását is lehetővé kívánjuk tenni, közöljük a német javaslat teljes szövegét, mely a következő:

1. §. A csekknek tartalmazni kell: a szövegben előforduló csekk elnevezést, vagy ha a csekk idegen nyelven van kiállítva, oly elnevezést, mely a csekk fogalmának az idegen nyelvben megfelel; 2. a kibocsátónak az intézvénnyeztetthez intézett utalványát, mely szerint követeléséből bizonyos pénzüsszeg kifizetessék; 3. A kibocsátó aláírását; 4. A kibocsátási idő és hely megnevezését.

2. Intézvénnyeztetéssel megnevezhetők: 1. Mindazon állami felügyelet alatt álló intézetek és a szövetkezeti névjegyzékbe bevezetett azon szövetkezetek, melyek üzleti rendtartásukat irányító szabályzataik szerint pénzeknek idegen számlára való átvételével és kezelésével foglalkoznak; 2. A cégjegyzékbe bevezetett azon cégek, melyek bankügyletekkel iparszerűen foglalkoznak.

3. Követelésnek azon pénzüsszeg tekintendő, melynek erejéig az intézvénnyezett, a közte és a kibocsátó közt fennálló jogviszonynál fogva csekket beváltani köteles.

4. §. Az összeg felvételére jogosultnak vagy egy megnevezett személy, illetve cég vagy a csekk tulajdonosa jelölhető meg. A kibocsátó önmagát is megnevezheti a fizetés felvételére jogosultnak. Ha a fizetésre jogosult egyén vagy cég neve mellett ezen kifejezés áll: „vagy az átadónak” vagy ha a csekk nem tartalmaz semmi utasítást arra nézve, hogy a fizetés kinek a kezéhez eszközöltessék, ez esetben a csekk bemutatásra szólónak tekintendő.

5. §. Az intézvénnyezett személy vagy cég neve mellett megjelölt hely fizetési helynek tekintendő. Más fizetési hely megjelölése nem érvényes. Ha az intézvénnyezett egyén vagy cég neve mellett fizetési hely megjelölve nincs, fizetési helynek a kibocsátás helye tekintendő.

6. §. Ha a fizetendő összeg számokkal és betűkkel is ki van tüntetve, eltérés esetén a betűkkel megjelölt összeg tekintetik helyesnek. Ha az összeg számjegyekkel vagy betűkkel többszörösen meg van jelölve, eltérés esetén a legkisebb összeg érvényes.

7. §. A csekk latra fizetendő, mas fizetési idő kitüntetése a csekket érvénytelenné teszi.

8. §. Ha a csekk a fizetés felvétele tekintetében meghatározott személyre szól, az ilyen csekk forgatmány útján átruházható, kivéve azon esetet, ha a kibocsátó az átruházást e szavakkal: „nem rendeltre” vagy más hasonló értelmű szavakkal megtiltja. A forgatmány alakja, a tulajdonosi minőség igazolása, az igazolás elbírálása, valamint a tulajdonos kiadási kötelezettsége tekintetében a váltótörvény 11—13, 36. és 74. §-ai megfelelően alkalmazatnak, azonban a csekk másolatára vezetett forgatmány érvénytelen. Ugyanez áll az intézvénnyezettre szóló forgatmányról is, az ilyen forgatmány nyugtának tekintendő.

9. §. Oly csekk, melyek meghatározott névre szólnak s a külföldön fizetendők, több példányban állíthatók ki. Minden példány a szövegben e szavakkal jelölendő: „első, második, harmadik stb. példány”; ha ez nem történik, minden példány önálló csekknek tekintendő. Ha a több példányban kiállított csekk egy példányára fizetés eszközöltetett, a többi hatályát veszti. Mindazonáltal az a forgató, aki több példányt más-más egyének nevére forgatott, valamint a többi forgatók, kiknek neve a fizetés alapjául szolgáló példányon fel nem található, forgatmányaik alapján kötelezettek maradnak.

10. §. A csekk nem fogadható el. A csekkre vezetett elfogadvány nemlétezőnek tekintetik.

11. §. A belföldön kiállított s ott fizetendő csekk a kiállítást követő tiz napon belül az intézvénnyezettnek a fizetési helyen fizetés végett bemutatandó. Külföldön kiállított, belföldön fizetendő csekkre nézve a bemutatási határidőt a szövetségi tanács állapítja meg. Ugyanez áll a belföldön kiállított s a külföldön fizetendő csekkre nézve is, ha az illető ország törvénye a bemutatás haráridejét nem szabályozza. Ha a határidő utolsó napja vasárnapra vagy az illető helyen államilag elismert ünnepnapra esik, a vasárnap, illetve ünnepnap helyébe a legközelebbi munkanap lép.

12. §. A csekknek oly leszámítóhelyen való beszállítása, melynél az intézvénnyezett képviselve van, a fizetési helyen fizetés végett való

bemutatásnak tekintendő az esetben, ha a beszállítás a leszámítóhelyen üzleti rendjének megfelelően történt. Hogy a törvénynek mely leszámítóhelyek felelnek meg, azt a szövetségi tanács fogja megállapítani.

13. §. Azon intézvénnyezett, aki a fizetést teljesítette a nyugtázott csekk kiszolgáltatását követelheti. A bemutatási határidő tartama nincs befolyással az intézvénnyezett fizetési kötelezettségére. A csekk visszavonása csak a bemutatási határidő eltelté után hatályos.

14. §. A csekk kihasználója, valamint annak minden tulajdonosa jogosult az előlapon keresztbe irandó e szavakkal: „Csupán elszámolás céljára” — a csekk készpénzzel való kifizetését megtiltani. Az intézvénnyezett ez esetben a csekket csak elszámolás céljára veheti át. Az elszámolás a törvény értelmében fizetésnek tekintendő. A tilalom vissza nem vonható, s annak áthágása esetén az intézvénnyezett minden ebből származható kárért felelős.

15. §. A kibocsátó és minden forgató a tulajdonossal szemben a csekk beváltásáért szavatolnak. A bemutatóra szóló csekknél is a bemutatóval szemben mindazok szavatolnak a beváltásért, akik nevüket vagy cégüket a csekk hátlapjára irták. Ez a határozmány az intézvénnyezettre nem terjed ki. Ha a forgatók egyike forgatmányához e szavakat fűzte: „Felelőség nélkül”, vagy más ily értelmű fentartással tilt, ez esetben a forgatmányából származó kötelezettségtől mentes.

16. §. A vizskerkeseti jog gyakorolhatása céljából igazolandó, hogy a csekk-fizetés végett kellő időben bemutatattott. Az igazolás csak következő módokon történhetik: 1. az intézvénnyezett által a csekkre vezetett, a bemutatás napját feltüntető nyilatkozattal; 2. a leszámítóhely oly nyilatkozatával, mely szerint a csekk a bemutatási határidőn belül beszállított és nem egyenlített ki; 3. óvás által. A csekk bemutatására és az óvára nézve a váltótörvény 87—88/a, 89/a, 90—91/a és 92. §-aiban foglalt határozmányok mérvadók. Ha a csekk az óvás elengedését tartalmazza, a vtk. 42. §-a megfelelően alkalmazandó.

17. Az előzők értesítése, a vizskerkeset terjedelme és a forgatmányok törlésének joga tekintetében a váltótörvény 45—48., 50—52. és 55. §-ai megfelelően és oly módosítással alkalmazandók, hogy a sikertelenül bemutatott csekk tulajdonosa köteles közvetlen előzőjét a 16. §. 1. pontjában említett elismervény, illetve bizonylat vagy óvás keltetől számított két napon belül a fizetés megtagadásáról értesíteni.

18. §. A csekk tulajdonosa visszskerkeseti összes követelésének érvényesítése végett valamennyi kötelezett vagy azok csupán egyike ellen anélkül léphet fel, hogy az igénybe nem vett kötelezettel szemben fennálló visszskerkeseti jogát elveszítene. Jogában van megjelölni, hogy mely kötelezett ellen kíván első sorban fellépni. Adós a csekk tulajdonosa ellen csak oly kifogásokat hozhat fel, melyek a csekkhez való tulajdonjog érvényességében vagy a csekk tartalmában gyökereznek.

19. §. A vissztérítésre kötelezett csak a csekk és a vonatkozó bizonyítékok kiszolgáltatása, valamint nyugtázott számla ellenében tartozik fizetést teljesíteni.

20. A kibocsátó és az összes forgatók elleni visszskerkeseti jog három hó alatt évül el, ha a csekk — Island- és Farö-szigetek kivételével — Európában fizetendő, mas esetekben az elévülési idő hat hó. A csekk tulajdonosára nézve az elévülés kezdetét veszi a bemutatási határidő elteltével minden forgatóval szemben, ha mielőtt a kereset benyújtott volna, a fizetés teljesítve lett.

21. §. A kibocsátó, aki ellen a visszskerkeseti jog az idejében való bemutatás vagy elévülés folytán megszűnt, annyiban marad a csekk tulajdonossal szemben kötelezett, amennyiben annak kárával gazdagodott.

22. §. A 14. §. 2. pontja és a 21. §. eseteiben a visszskerkeseti jog a csekk kiállításától számított egy év alatt évül el.

23. §. Oly csekk alapján, melyen a kibocsátó vagy a forgatók valamelyikének neve hamisítva van, azon forgatók, kiknek aláírása valódi, kötelezvék.

24. §. A csekkre teljesített valamely fizetés megtámasására a csödtörvény 34. §-a megfelelően nyer alkalmazást.

25. §. Külföldön fizetendő csekk oly intézvénnyezettre is szólhat, akire azon ország törvénye szerint csekk intézhető.

26. §. A külföldön kiállított csekk lényeges kellékei, valamint a csekkre vezetett minden nyilatkozat azon hely törvényei szerint ítéendő meg, ahol a csekk kiállított, illetve a nyilatkozat rávezettetett. Ha azonban a külföldön kiállított csekk vagy arra vezetett nyilatkozat a külföldi törvényeknek nem felel meg, ebből nem lehet azt a következtetést levonni, hogy később a csekkre a belföldön vezetett, a törvény-nyel egyező nyilatkozat érvénytelen. A külföldön kiállított csekk, illetve arra a külföldön vezetett nyilatkozat akkor is érvényes, ha az a belföldi törvényeknek megfelel.

27. §. Elvesztett vagy megsemmisült csekk a megsemmisítési eljárás útján érvénytelenítendő. Az érvénytelenítési határidőnek legalább két óra kell terjedni. A megsemmisítési eljárás folyamatra tétele után, ha a csekk fizetés végett kellő időben bemutatattott, de fizetés nem teljesített, az érdekelt a kibocsátótól fizetést vagy biztosítékot követelhet.

A javaslat 28. §-a a csekk alapján indított perekben a bírói illetékességet, a 29. §. a csekk bélyegmentességét, a 30. §. a törvény életbeléptetését állapítja meg.

Az adóreform lényege

Habár a pénzügyminiszter által a törvényhozásnak bemutatott, nemsokára tárgyalás alá kerülő törvényjavaslatokat már ismertettük, szükségesnek tartjuk a budapesti kereskedelmi és iparkamarának e tárgyban tett, kitűnően egybeállított előterjesztéséből azt a részt közölni, mely a kontemplált új adózási rendszer lényegét a következőkben foglalja össze:

A földadó százalékat, amely ma a kataszteri tiszta jövedelem 17 1/2%-ában és a földterhermentesítés 8 1/2%-os járulékaiban összesen 25 1/2%-ban van megállapítva, a pénzügyminiszter ur 20%-ra kívánja leszállítani, akként hogy a 756 millió koronás földadókontingens megszüntetésével, tekintet nélkül az államkincstárba befolyó összegre, a 20%-os földadóból eredő jövedelem képezze pusztán az államnak bevételét. Emellett a meglévő földadókataszternek revíziója két irányban volna eszközözendő. Egyfelől a művelési ágakban időközben beállott változások kiigazítandók s a jövőben állandóan nyilvántartandók, másfelől pedig a földek osztályozásánál mutatkozó nagyobb aránytalanságok a jövedelmi fokozatokban kiegyenlítendő lesznek.

A házadónak két tipikus alakját, t. i. a házberadót és a ház-osztályadót az idevágó törvényjavaslat nem kívánja megváltoztatni. A házberadónak mai harmas 22, 20 és 16%-os kivétési kulcsa, amely a 20, 25 és 30%-os épületfenntartási és értékterlesztési költségek levonása mellett a nyers jövedelemmel szemben tulajdonképpen 17 1/2, 15 illetve 11 1/2%-os megterhelést jelent — a javaslat értelmében Budapesten 17%-ban, az országnak általános házberadó alá eső más helyein a lakosság számaránya szerint 15, 11 és 9%-ban volna megállapítandó. Házberadó alá tartoznak a jövőben, úgy mint a múltban azok a helyek, ahol a lakrészek fele bérbé van adva. A 15%-os adókulcs megmarad a legalább 15,000 lakossal bíró községekben; 11%-os volna fizetendő azokban a községekben, amelyekben a lakosság 1000 és 15,000 között mozog; az adókulcs leszáll 9%-ra az 1000-nál nem több lakossal bíró községekben, tekintet nélkül arra, hogy általános házberadó alá esnek-e vagy sem. A ház-osztályadó tarifája, amely a mezőgazdaság körében a kevésbé értékes épületek hozadékát érinti, változatlanul fentartatik. Az idevágó határozmányok értelmében a ház-osztályadó a három fokozatra beosztott helyeken a házak lakrészszámai szerint 10 osztályban megállapított tarifátételek alapján fog szedtetni.

Melyre ható változások vannak a kereseti adónál, ahol a négy adóosztályból és a bányaadó egy részéből a rokonelemek összefoglalásával és a kevésbé életképes részek eljuttatásával, új, egységes adónem alakították. A változások a következőkben állanak:

A haszonbérlok, gyárosok, iparosok, kereskedők, valamint a szabad szellemi, értelmi vagy művészi foglalkozások által fizetett III. oszt. kereseti adó általános kereseti adóvá alakul.

Az állandó fizetést, nyug-, kegy-, vagy tiszteletdíjat huzó köz-és magántisztviselők, hivatalnokok, állandó fizetést huzó lelkészek, tanárok, írók s művészek által fizetett IV. oszt. kereseti adó a jövedelmi adóba olvad.

A II. oszt. kereseti adó a családtagok külön megadóztatásával egészen eltűnik.

Az eddig az I. oszt. kereseti adó alá vont segéd nélkül dolgozó önálló kézműiparosok s a kis- és nagyközségekben segédekkel dolgozó kézműiparosok, valamint a házalók és kereskedelmi utazók a jövőben általános kereseti adót fognak fizetni.

Az eddig szintén I. oszt. kereseti adó alá vont szolgálati viszonyból folyó állandóbb járandóságok a jövedelemadó alapján fognak megadóztatni.

A kereseti adónak mai négy osztálya tehát az általános kereseti adóban tömörítették, amely magában foglalja a magán- (nem részvénytársasági) bányavállalatok adóját is. Az általános kereseti adó az adókötelesek bevallása alapján kinyomozott valódi keresetre, illetve üzleti eredményre fog kivetetni. Az általános kereseti adóról szóló törvényjavaslat a következő fontosabb újításokat tartalmazza:

1. A mostani 10%-os adókulcs a szellemi foglalkozásoknál 4%-ra, minden más esetben 5%-ra szállítatik le.

2. Az elsőrendű életszükségletek fedezésére nélkülözhetetlen 600 koronás összeg adómentes.

3. Az adóalap megállapításánál az eddigi három évi üzletnyereség átlaga helyett csakis az előző év nyeresége fog számításba vétetni.

4. Az általános kereseti adó évenként fog kivetetni.

5. Az adókövető bizottságok száma szaporították és azok az érdeképviselet alapján szervezettek; az adókövetés gyorsítása végett a jövedelemadó és az általános kereseti adó egyidejűleg fog kivetetni.

6. Az általános kereseti adó főösszege három évre 28 millió koronában kontingentáltak.

A tőkekamat- és járadékadót a miniszter ur továbbra is fentartani kívánja, mert az adótörvények szigorú végrehajtása mellett is előfordulhatna, hogy egyes bevételi források más adónemek által nem volnának megközelíthetők és továbbra, mert az arányos teherviselés szempontjából nem tartja indokoltnak, hogy a hitelezett tőkék adómen-

tesítésével előnyöket biztosítson azoknak, akiknek teherviselőképességét a jövőben a fokozatos jövedelemadó behozatalával erősebben kívánja igénybe venni. Egyebekben a javaslat a tőkekamat- és járadékadót a mostani 10%-ról általában 5%-ra mérsékli. Kivetetnek és 5% helyett megadóztatnak: 2%-kal az 1907. évi július hó 11-én a II. osztályú keresetadóról, valamint a tőkekamat- és járadékadó-törvények némely módosításáról előterjesztett törvényjavaslat 7. §-ának a), b) és c) pontjában felsorolt járadékok és jutalékok. Ezek értelmében 2%-kal adóztatnak meg a házassági életközösségben nem lévő nőnek tartásdíja, a lemenőknek, fogadott gyermekeknek, vőnek vagy menynek s a testvéreknek adott rendszeres járadékok, az adóköteles házassági övadékok, a bányahaszonbér és a bányaműveléshez szükséges beleegyezésért járó ellenszolgáltatás, vagyis a termelési jutalék. Változatlanul fennmarad továbbra a 7%-os megadóztatás a pápi tized-kárpótlás fejében kiállított, a földterhermentesítési pénzalap részéről járadéki okmányok alapján élvezett összegek, nemkülönben a horvát szlavonországi jezsuita- és jezsuita-utódlású kötvények után. Fennmarad továbbra az eddigi 10%-os megadóztatás az állam, törvényhatósági, társulati, nyilvános vállalati kötvények és záloglevelek kamatai után az esetre, ha azok nem adómentesek, végül a külföldi értékpapírok kamatai vagy osztalékai után.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok mostani adóját a törvényjavaslat az adókulesban változatlanul fentartja s azt kereseti adónak nevezi el azzal az indokkal, hogy a szoban lévő vállalatok — jövedelemadót is fizetnek.

Az adókules lenne:

1. Köszénbányavállalatoknál	7%
2. Egyéb bányáknál és feldolgozó műveiknél	5%
3. Más vállalatoknál	10%
4. Pénzügyintézeteknél, amelyek váltoleszámításoknál és kölcsönöknél a mellékjárulékok beszámításával 8%-nál többet szednek	15%

A kereseti adó tételeit a törvényjavaslat a részvénytársaságokra nézve abból az okból nem szállítja le, mert míg az illető kereset folytatójának egyéni szükségletei és saját tevékenysége is meg vannak adoztatva, addig a nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál és egyleteknél csak a hasonló szükségletek és kiadások levonása után maradó tiszta jövedelem vonatik adó alá. De ezenfelül a részvénytársaságoknak az egyéni üzleti foglalkozásokkal szemben való erősebb megadóztatása abból a szempontból is indokolt volna, mert a részvénytársaságok a versenyképesség tekintetében az egyes adókkal szemben amugy is előnyösebb helyzetben vannak s az adót is könnyebben elviselhetik. Fontosabb újítás, hogy a részvénytársaságok adójának kivétele tisztán számszerű műveletnek minősítették, minél fogva a javaslat a kivételt és felszólamlási bizottságok helyett a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójának elsőfoku megállapítását a pénzügyigazgatóságokra, illetve a székesfővárosi kir. adófelügyelőre ruhazza. Továbbra új intézkedés, hogy a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adószolgáltatásának az alapját a jövőben az eddigi három évi átlag elejtése mellett, az előző évi nyereség fogja képezni.

A jövedelemadó behozatala által az eddigi általános jövedelmi pótdó helyébe személyes jövedelemadó lép. Ekként a tárgyi támpontonkon nyugvó adóztatás helyét az egyéni megadóztatás foglalja el olyan módon, hogy az egyes adóalanyok bármely forrásból eredő tiszta és összes jövedelmét egyesítve fognak megadóztatni. Ezen az uton kívánja a miniszter ur a modern adóelméletnek egyik fokozatát megvalósítani, t. i. a gyengébbek védelmét megvalósítani. Evégből az elsőrendű életszükségletek fedezésére szükséges összeget vagyis 600 koronát, mint létminimumot az adóztatás alól kihagyja, ellenben a 600 koronán túlerjedő jövedelmet a növekvő adóerő arányában 0,7-5%-ig emelkedő adókules alá vonja. Az adócsökkenés veszélyének elhárítása végett az idevágó törvénytervezet a jövedelemadó főösszegét az első évi kivetés céljaira 46 millió koronában állapítja meg, amely egyelőre 10 év tartamára a további években 2%-kal emelendő lesz. A köz- és magánszolgálati magasabb és pedig 6000 koronát meghaladó illetmények, amelyek eddig 2 1/2%-tól növekedve a legmagasabb IV. oszt. keresetadótételben 10%-kal és az általános jövedelmi pótdó beszámításával összesen közel 13 1/2%-os állami adóval voltak terhelve — a jövőben az 5%-os jövedelemadón felül 0,2-től 6%-ig terjedő jövedelemadópotlék alá vonatnak. Ilyen módon a jövedelemadó és a jövedelemadópotlék együttesen a szolgálati járandóságokkal végső határban 40,000 koronán felül 11,2%-ra emelkedik.

A jövedelemadó keretében behozatik a távolléti adó, amely a külföldön tartózkodóknak magasabb megadóztatását célozza. Ez alapon azoknak a föld- vagy háztulajdonosoknak, akiknek a magyar állam területén állandó lakhelyük nincsen és a belföldön legalább négy hónapig nem időznek, az ingatlan birtokukból származó jövedelme a jövedelemadó alapjául kétszeresen volna számítandó.

Az ezekben körvonalazott reformra nézve mutatja ki a kamara előterjesztése, hogy az nem hoz gyökeres újítást és végleges megoldást, de legkevésbé eredményezi akár az adóterhek csökkentését, akár az adóterher arányosabb megosztását, akár az adók igazságosabb kivetését.

Pénz- és értékpapirpiac.

Budapest, január 22.

Még csak egy-két lépés és a nemzetközi pénzpiac teljesen visszanyeri derült arcukat. Az Angol bank mult heti kamatláb-mérséklését, mely a bankrátát 6%-ról 5%-ra szállította le, e héten újabb kamatláb-mérséklés fogja követni, csak az nem bizonyos még, hogy a bank fél vagy egész százalékkal szállítja le a kamatlábat. Hogy a javulás mennyire általános, azt leginkább az a körülmény is mutatja, hogy a kisebb jegybankok szintén követik a kamatláb-mérséklés terén a nagyok példáját. Így a dán nemzeti bank 8%-ról 7%-ra, a hollandi bank 5%-ról 4%-ra szállította le rátáját. Az amerikai pénzpiac javulásáról is kedvező hírek érkeznek, melyek közt legényegesebb az, hogy a pénzhiány pótlása céljából forgalomba hozott clearinghouse-certifikátokat bevontak. Csupán Németországban nem látszik a helyzet eléggé derülni; a Német birodalmi bank még mindig 6 $\frac{1}{2}$ %-os rátával dolgozik, holott a magánkamatláb ennél 1 $\frac{1}{4}$ %-kal alacsonyabb. E bank tehát még mindig szükségét látja a hitelgények mérséklésének, ez a tisztán a lokális viszonyokban gyökerező óvatosság azonban a helyzet általános képét annál kevésbé változtatja meg, mert a bankráta legközelebb beálló leszállítására Berlinben is biztosan számíthatunk.

A belföldi pénzpiacra szintén találkozunk a javulás minden jelével, csak hogy ennek kevesen veszik hasznát, mert a pénzkereslet minimális. A jegybank 3 $\frac{1}{2}$ hónap után végre kijött az adóköteles jegyforgalomból és január 15-iki kimutatása már 41.3 millió K adómentes jegytartalékok mutat, mely azóta is jócskán szaporodott, mivel a benyújtások az esedékességeknek minden nap messze mögöttük maradnak. Nevezetesen még az érintett bankkimutatás ama tétele is, mely az érczkészlet 10.3 millióval való növekedését mutatja. Bécsben a magánkamatláb 4 $\frac{3}{8}$ %-ig ment vissza, a pénz bőven kínálódik, külföldi offterek is rendelkezésre állanak, de csak kis mértékben vétetnek igénybe.

Berlinben a magánkamatláb 4 $\frac{3}{8}$ %-ra esett, napipénz ára ellenben 5%. Remélik, hogy az ultimólikvidáció céljára szükséges pénz bőven s legfeljebb 5 $\frac{1}{4}$ % ellenében fog rendelkezésre állani. Amerikai érczkészlet jelentékeny mennyiségben forognak a piacon s könnyen elhelyezhetők.

Londonban a magánkamatláb 3 $\frac{3}{4}$ %, mely körülmény okul szolgál a bankráta további leszállításának biztos feltételezésére. Az Angol bank — minimális áron — ismét nagyobb mennyiségű aranyat váltott magához s a napokban visszatéríti a Francia bank aranykölesét.

Párisban, noha pénz bőven áll rendelkezésre, még mindig kényszerintézkedés észlelhető. A magánkamatláb nem változott.

A jegybankok utolsó kimutatásai:

Osztrák-magyar bank:		jan. 7.	január 15.
k o r o n a			
Érczkészlet	...	1,443.148,000	1,453.520,000
Váltótárca	...	686.146,000	572.079,000
Lombard	...	113.646,000	92.890,000
Bankjegyforgalom	...	1.909.833,000	1,812.211,000
Adómentes jegytartalék	...	—	41.308,000
Bankkamatláb	...	5%	5%

Német birodalmi bank:		jan. 7.	január 15.
m a r k a			
Érczkészlet	...	758.682,000	838.690,000
Váltótárca	...	1.296.534,000	1.161.324,000
Lombard	...	178.214,000	103.379,000
Bankjegyforgalom	...	1,715.717,000	1,540.151,000
Adómentes jegytartalék	...	—	— ¹⁾
Bankkamatláb	...	6 $\frac{1}{2}$ %	6 $\frac{1}{2}$ %

1) 38,050 M. adóköteles jegyforgalom.

Angol bank:		jan. 9.	jan. 17.
font sterling			
Érczkészlet	...	34.771,000	35.791,000
Váltótárca	...	27.764,000	26.911,000
Bankjegyforgalom	...	28.948,000	28.374,000
Összes tartalék	...	24.273,000	25.067,000
Bankjegytartalék	...	23.228,000	24.796,000
Bankkamatláb	...	6%	5%

Francia bank:		jan. 9.	jan. 17.
f r a n k			
Aranykészlet	...	2,674.334,000	2,674.150,000
Ezüstkészlet	...	915.534,000	916.969,000
Váltótárca	...	1,055.981,000	1,289.741,000
Bankjegyforgalom	...	4,931.023,000	4,986.192,000
Bankkamatláb	...	3 $\frac{1}{2}$ %	3 $\frac{1}{2}$ %

Az üzletelenség a börzéken nemzetközi jellegéből ezen a héten sem vesztett semmit. Csak Amerikában dolgoznak nagyban, mert fáradságuk odairányul, hogy az értékpapírok lerombolt árépítményét ismét helyreállítsák. Vállalkozásukban egy nagy párt zavarja őket, mert az amerikai börzéken már hónapok óta a la baisse spekulál egy csoport, amely mögött Lawson, a hirhedt fezőr rejtőzködik. Az európai börzéken teljes szélcsend uralkodik, az üzlet alapjában szilárd, bizonyos fajtájú értékek, nevezetesen az orosz járadék, a rézbányaártekek, az aranybányák emelkednek, de forgalom nincsen, aminek az oka a nagy tartózkodás. Már pedig tapasztalat szerint normális üzletmenetről szó sem lehet addig, amíg a nagyközönség nem fordul ismét a tőzsde felé, amelynek az amerikai válság óta, vaskövetkezetességgel hátat fordított. A pénzpiac rohamos megkönnyebbülése, amely mindenkinek a várakozását fölülhaladta, könnyebbé tette az üzleti életet, de azt a fordulatot, amelyet tőle vártak, nem hozta meg a börzéken. Mindemellett nem szabad számitáson kívül hagyni, hogy majd idővel, ha az eltűnt bizalom ismét helyreáll, jó szolgáltatásokat teljesíthet a pénzpiac könnyüése, de egyelőre csak tudomást vettek a változásról és a kedvező helyzetet nem aknázták ki.

Eseményekben igen szegény volt az elmúlt hét. A marokkói hírek, mint már megszoktuk, tulzottnak bizonyultak. Nálunk ismét politizáltak, de csak szerény mértékben. A magyar képviselőház házszabályrevíziója bizonyára törvényerőre emelkedik és nem ad okot semmiféle komplikációra. Egyébiránt még csak a német vaspiac jelentéseire reagáltak a spekulánsok, mert azok kevésbé reményteljesek voltak és annak a kifejezett felfogásnak adtak igazat, hogy a konjunktúra korszaka Németországban visszafejlődik és még sok izben fog alkalmat szolgáltatni a tőzsdei körök nyugtalanságára.

Nálunk a forgalom ezen a héten is pangott a nemzetközi piacon, de egyebütt egyszer-másszor némi élénkséget tapasztaltunk. Az osztrák hitelrészvény 638—641.25 K közt ingadozott, végül 638.75 K áron zárult. A magyar hitelrészvény 768—771 K közt változott, utóbb 769—K áron zárult. Az államvasút-részvény ára 677—681 K közt ingadozott, zárlati ára 677.50 K. A déli vasút-részvény kevés forgalom mellett 151 koronára emelkedett.

A helyi piacon a rimamurányi-részvényt, a városi villamos vasutat és a jezálogbank-részvényt elhanyagolták, ellenben a közúti 10 K-val, a leszámitolóbank 8 K-val, a hazai bank 5 K-val emelkedett. A készárupiacon a köszén-és építőanyagok szívesen vásárolták és nagyobb árakat fizettek értük. Azonkívül néhány pénzügyi részvény is drágább áron cserélt gazdát, amit kiszivárgott kedvező mérleghíreknek köszönhetnek. Anglo-bank-részvény 10 K-val, Herms 10 K-val, Uniobank 3 K-val, lipótvárosi takarékbank, terézvárosi takarékbank, egyesült fővárosi takarékbank és általános takarékbank egyenkint 5—5 K-val, a hazai takarékbank 150 K-val

emelkedett. Az *első magyar ált. biztosító*-részvény 400 K-val, a *Fonciére* 7 K-val, a *magyar jégrészvény* 6 K-val, a *Pannonia* 100 K-val, a *Konkordia gőzmalom*-részvény 6, a *Pesti hengermalom*-részvény 20 K-val drágább lett. Az *északmagyar kőszénbánya*-részvény 18, a *felsőmagyar bánya* 5, a *magyar aszfalt* 11, a *magyar ált. kőszénbánya* 30, a *magyar kerámiai gyár* 6, az *ujlaki* 4 koronával emelkedett. A *fiumei rizshántoló*-részvény 110, a *magyar vasúti forgalmi*-részvény 10 koronával emelkedett, a *spódium*-részvény 15, a *magyar ruggyantaárugyár*-részvény 10 koronával csökkent. Az *Adria*-részvényért 4 koronával többet fizettek.

A sorsjegypiacz megeléknült kissé. A *Bazilika-sorsjegy* 1, a *Bécsvárosi sorsjegy* 20, a *magyar vöröskereszt-sorsjegy* 4, az *olasz* 2, az *osztrák* 6 koronával, az *osztrák hitel-sorsjegy* 2 $\frac{1}{4}$, a *Pálffy-sorsjegy* 5, a *szerb nyereménykölcsön* 2 koronával drágult.

A *valuta és ércváltó* alig változott. Csak a francia bankjegy drágult 10 fillérrel, a francia váltó 5, az amszterdami 25 fillérrel, ezzel szemben a londoni csekket 5 fillérrel olcsóbban kínálták.

A *jaradékpiazc* irányzata a gyöngeségre hajlott, ami, tekintettel a pénzpiazc fordulataira, föltünő. Vigaszul csak az szolgálhat, hogy a gyöngeséget inkább a forgalom pangása okozta, amely az árak lemorzsolásában jutott kifejezésre. A magyar aranyjaradék 10 fillérrel, az 1870. nyeremény 6 koronával, a horvát regálekötvény 90 fillérrel, a tiszasorsjegy 5 $\frac{1}{2}$ koronával, az 1860. sorsjegy 2 $\frac{1}{2}$ koronával, az 1864. sorsjegy 1 koronával, a bosnyák kölcson 1 koronával, az orosz kölcson 85 fillérrel, a magyar földhitelintézet 4 $\frac{1}{2}$ -os záloglevele 40 fillérrel, a konvertált jelzalogorsjegy 3, a 4 $\frac{1}{2}$ -os jelzalogorsjegy 2, az osztrák-magyar bank 4 $\frac{1}{2}$ -os záloglevele $\frac{3}{4}$ koronával drágábban zárult, ellenben a magyar koronajáradék 20 fillérrel, a közös jaradék 25 fillérrel, az osztrák koronajáradék 50 fillérrel, a kereskedelmi bank 4 $\frac{1}{2}$ -os záloglevele 50 fillérrel csökkent.

A külföldről érkezett részletes tudósításaink a következők:

Newyorkban az irányzat ingadozó, az árak egyenlegképpen javultak. Legutóbb ismét vasutkölesönöket terveznek, ami bémítolag hatott a forgalomra.

Berlinben a német vasipar jelentéseit nem szívesen fogadták, mert hanyatlásról tettek tanúságot. Az amerikai vasutak olcsóbbodtak. A bankértékek tartottak. A jaradékpiazc szilárd. Az iparértékek piacza nem szilárd.

Párisban a jaradékpiazc nem szilárd. Foképpen az új orosz kölcson emelkedett. A rézbányapiacz lanyha, newyorki jelentések nyomán gyengült.

Londonban a kedvező pénzvizonyok sztimuláltak. Az amerikai vasutértékek hanyatlottak. Az aranybányapiacz nyugodt. A rézbányapiacz igen lanyha.

Bécsben nagy üzlettelenségről panaszkadnak. A vaspiacz lanyha, az építőiparrészvények az építőipar pangása folytán hanyatlottak.

Az e heti jelentékenyebb árváltozások a következők:

	1908.		Változás
	Jan. 15.	Jan. 22.	
Magyar aranyjaradék	111.40	111.50	+ 0.10
Magyar koronajáradék 3 $\frac{1}{2}$ %	82.40	82.40	+ 0.—
Magyar koronajáradék 4 $\frac{1}{2}$ %	93.55	93.35	- 0.20
Vaskapukölcson	76.25	76.—	- 0.25
Tisza-szegedi ny. kölcson	145.—	150.50	+ 5.50
Osztr. konv. koronajár.	96.75	96.50	- 0.25
Angol-osztrák bank	290.—	298.—	+ 8.—
Hazai bank	286.25	291.50	+ 5.25
Hermes váltóüzlet	370.—	380.—	+ 10.—
Magyar hitel	769.—	769.—	+ 0.—
Jelzalogbank	420.—	423.—	+ 3.—
Kereskedelmi rt.	584.—	589.—	+ 5.—
Osztalysorsjáték	1650.—	1560.—	- 90.—

	1908.		Változás
	Jan. 15.	Jan. 22.	
Leszámitolobank	489.75	493.—	+ 3.25
Osztrák hitelbankja	638.—	638.75	+ 0.75
Osztr. m. bank	1780.—	1775.—	- 5.—
Keresk. bank	3452.—	3435.—	- 17.—
Unionbank	541.—	544.—	+ 3.—
Belvárosi takarékpénzt.	598.—	597.—	- 1.—
Bpest-erzsébetvárosi tkp.	195.—	200.—	+ 5.—
Bpest lipótvárosi tkp.	152.—	154.—	+ 2.—
Bpesti tkp. és o. zálog.	428.—	433.—	+ 5.—
Egyes. bpest. f.öv. takarék	2250.—	2245.—	- 5.—
Magyar általános takarék	570.—	575.—	+ 5.—
Pesti hazai I. takarék	19600.—	19700.—	+ 100.—
Első magyar ált. biztosító	9900.—	10300.—	+ 400.—
Fonciére biztosító	248.—	255.—	+ 7.—
Magyar jégbizt.	325.—	331.—	+ 6.—
Pannonia vbiztosító	2000.—	2200.—	+ 200.—
Concordia gőzmalom	180.—	183.—	+ 3.—
Hengermalom	360.—	380.—	+ 20.—
Északmagyar köszén	240.—	260.—	+ 20.—
Felsőmagyar bánya	600.—	605.—	+ 5.—
Köszén és téglá	490.—	496.—	+ 6.—
Magyar aszfalt	170.—	181.—	+ 11.—
Magy. ált. köszén	520.—	550.—	+ 30.—
Kerámiai gyár	189.—	195.—	+ 6.—
Salgotarjani köszén	595.—	598.—	+ 3.—
Ujlaki téglá	290.—	291.—	+ 1.—
Első m. gazd. gépgyár	400.—	390.—	- 10.—
Danubius	222.—	220.—	- 2.—
Ganz és társa	3000.—	3020.—	+ 20.—
Rimamuranyi vasmű	530.50	529.—	- 1.50
Schlick-vasöntő	440.—	435.—	- 5.—
Weitzer gépgyár	345.—	355.—	+ 10.—
Alt. osztr. magyar légszesz	1730.—	1800.—	+ 70.—
Brassói cellulóze	487.—	475.—	- 12.—
Általános villamoss. rt.	310.—	315.—	+ 5.—
Részvényserfőző	4200.—	4500.—	+ 300.—
Sertéshízlalo	510.—	515.—	+ 5.—
Felten és Guillaume	934.—	930.—	- 4.—
Fiumei rizshánt.	2850.—	2960.—	+ 110.—
Magyar ruggyantaáru	395.—	385.—	- 10.—
Magyar vasúti forg.	363.—	370.—	+ 7.—
Magyar villamoss. rt.	289.—	287.—	- 2.—
Neuschloss-tanningyár	415.—	435.—	+ 20.—
Törökbir. dohány	400.—	405.—	+ 5.—
Adria tengerhajó	415.—	419.—	+ 4.—
Közuti vas-pályá	555.50	565.50	+ 10.—
Városi villamos	277.50	279.—	+ 1.50
Déli vasut	151.75	150.—	- 1.75
Magyar h. é. vasutak	230.—	241.—	+ 11.—
Osztr.-magy. államvasut	678.75	677.50	- 1.25
Bazilika sorsjegy	20.—	21.—	+ 1.—
Erzsébet szanat. sorsjegy	7.90	8.—	+ 0.10
Pálffy-sorsjegy	195.—	187.—	- 8.—

A gabonatözsdéről.

Budapest, január 22.

A tudósítási hét időjárása kezdetben igen hideg és száraz jellegű volt, később azonban a hét végével enyhére változott és kellemes nap-pali enyhe időjárás uralkodott kisebbszereű éjjeli lehüléssel.

A földmívelésügyi miniszter szombaton adta ki a vetések állapotáról szóló jelentését, mely nem igen kedvező színben tüntette fel a mai állapotot. A bevetett terület kisebbedése, valamint az elvesztett területnek silány állapota aggyúossá vált a gazdaközönségre és úgy a miniszteri jelentés, mely tizezer gazdasági tudósító jelentései alapján készült, mint pedig az Omge hivatalos tudósítása is igen kedvezőtlen színben tüntette fel a vetések állapotát. Természetesen az időjárás folytonos kedvező alakulása még sokat helyre pótolhat és nem lehet még ma január közepén megállapítani, hogy mennyire káros és mennyire aggyúos a mai állapot.

Az üzlet a hét folyamán megint változó irányzatban, majd szilárd, majd pedig igen lanyha volt. A hét elején a malmok hozzáálltak a vásárláshoz és egyik nagyobb malomcsoport drágább vásárlásai révén 25—40 filléres áremelkedés állott be úgy a készáru, mint pedig a határidő piaczon. Nem sokáig tartott azonban ez az állapot, amely-

nyiben a többi malom nem igen vásárolt, hisz még ma nincs ok a vásárlásra. A lisztüzlet egyáltalán nem változott és napról-napra szomorubb helyzet uralkodik a lisztpiacra. Előjegyzés egyáltalán nem, míg vásárlás csak a legszükségesebb és a legcsekélyebb alapon történik. Ehhez képest a finomabb lisztminőségek készletei gyarapodnak, úgy hogy több malom képtelen lesz az őrleést ily alapon folytatni. Vegyük a dolgot úgy, ahogy van és be fogjuk látni, hogy addig, míg a lisztüzlet nem mozdul meg, a malmok kénytelenek lesznek a vásárlással szünetelni, már pedig ez nem lehet szilárdító momentum még akkor sem, ha egy szem búzát sem kínálnak és egy szem búzát sem hoznak fel Budapestre. Ily körülmények mellett vásároltak malmaink mintegy 40,000 mm. búzát a hét folyamán, kezdetben emelkedő irányzat mellett, mintegy 40 fillérig magasabb áron, később azonban az üzlet ellanyhulásával az árelőny 24 fillérrel visszament.

A mellékezőkben csupán a rozsnál láttunk nagyobb visszacsúszást, mert épp amint ez a cikk határtalan könnyelműséggel — még egyáltalán nem volt, magas árfolyamra mesterségesen fel lett hajtva, épp oly könnyen megcsúszik, hogy ugyanabban az aranyban le is fogják az arait nyomni, hisz ha buza iránt és búzaliszt iránt nincs érdeklődés, úgy a cikk iránt is csak csökkenhet a vételkedv.

Az egyes cikkek a következő áron zárultak a hét folyamán. Rozs budapesti paritásra készfizes ellenében 10.55—10.60 K. Tengeri budapesti paritásra készfizes ellenében 6.80 K, zab Budapestén vasúton átadva 8.20—8.30 K-ig készfizes mellett. Takarmányárpa teljesen üzletellen. Jegyez budapesti paritásra 7.50 K-ig minőség szerint készfizes ellenében.

A határidő-piacra kezdetben szilárd irányzat mellett az összes cikkek arai emelkedtek, később azonban kedvező időjárásra, valamint nagyobb szerű realizásokra az összes cikkek arai csökkentek. Az egyes cikkek arai a következő árfolyamokon zárultak a hét egyes napjain:

	16	17	18	20	21	22
Buza októberre	10.60	10.66	10.61	10.64	10.62	10.60
Buza áprilisra	12.75	12.87	12.77	12.81	12.70	12.60
Rozs októberre	9.24	9.29	9.20	9.23	9.21	9.12
Rozs áprilisra	11.24	11.30	11.17	11.09	10.95	10.79
Tengeri majusra	6.98	7.01	7.04	7.11	7.05	6.99
Zab áprilisra	8.29	8.34	8.30	8.31	8.27	8.22

Kérelem.

A részvénytársaságok igazgatóságait f. l. kérjük, hogy évi mérlegüket, nyereség- és veszteség-számlájukat, továbbá igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentéseiket két példányban szerkesztőségünknek beküld. ni sziveskedjenek.

A Magyar Pénzügy
szerkesztősége
Budapest, Sas-u. 13.

NYILTTÉR.

(Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Mérlegképes könyvelő,

felső kereskedelmi érettségivel, 6 évi gyakorlattal, 2 1/2 év óta mint önálló könyvelő működik, ki a bankszaknaban teljesen jártas és magyarul, németül és szerbül beszél, lehetőleg városban megfelelő állást keres.

Szives megkeresések „Mérlegképes 3410” jelige alatt a „Magyar Pénzügy” kiadóhivatalába Budapest, Sas-utca 13. sz. kéretnek. 3140

Törlesztőtörvények

vidéki pénzügy-
terek törlesztéses köl-
csőnei számára. —

Kidolgozta: Welsz Arthur, takarékpénztári főkönyvelő.

Ára 25 korona.

Megrendelhető a „Magyar Pénzügy” kiadóhivatalában,
Budapest, V., Sas-utca 13.

KÜLÖNFÉLÉK.

Bank- és hitelügy.

A Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület gyásza. E hó 20-án a Pesti hazai első takarékpénztár vezérigazgatója, Hevesi Ödön jobblétre szenderült. Hazánk a legelső közé tartozó ezen nagy pénzügyi világ, mert egyikét vesztette el azon keveseknek, akiknek mély tudása és széleskörű ismeretei évek során át világító fényként ragyogtak közgazdasági tevékenységünk terén. Hevesi Ödön valóban a legelső fokról emelkedett fel szorgalma, tudása segítségével a legmagasabb fokra és elmondhatjuk, hogy mindent önmagának köszönhet. Mint szerény állásu banktisztviselő kezdte meg pályafutását egy fővárosi bankcégnél, 1872-ben a Budapesti iparbank főkönyvelője lett, 1878-ban pedig már az Osztrák-magyar bank vezérigazgatói állására hívták meg és különösen a jegybank magyarországi fiókjainak szervezésében vett tevékeny részt. A nagyváradi fióknak később ő maga állott élére, de 1890-ben visszahívták a központba és a budapesti főintézet főnökévé nevezték ki. 1892-ben aztán a Pesti hazai első takarékpénztár hívta meg a vezérigazgatói állásra és ezen idő óta testtel és lélekkel a fényes állás betöltésének élt. Hogy legrégebb és legnagyobb hazai takarékpénztárunk hova emelkedett Hevesi Ödön vezetése alatt, mekkora bizalom nyilvánul ezen elsőrangú pénzügyi intézet iránt, úgy a bel-, valamint a külföldön, azt nem szükséges külön kiemelni. Hevesi azonban a saját intézetének nagy gondot igénylő vezetésén kívül még más számos pénzügyi és részvénytársaság ügyeinek irányításába is befolyt; több pénzügyi intézetnek volt igazgatósági tagja és tevékeny részt vett a hitel-szövetkezetek központi hitelintézetének megalapításában és szervezésében. A szakirodalom terén is igen becses tevékenységet fejtett ki, többek közt a Magyar Pénzügy is közölt az ő tollából származó magvas cikkeket. A derek férfi elhunyt a fölött való gyászban ekként részt vesz az egész ország és ime mi is letesszük koszorunkat a megboldogult sírhalmára.

Zalogüzlet-tulajdonos jogköre és felelőssége. A Kuria a zálogházi forgalomra nézve két igen fontos elvet mondott ki egyik legutóbbi kelt határozatában. E szerint a záloghitelező, aki a zálogcédula beküldése nélkül neki postán megküldött megfelelő kamatok megtartotta, nincs jogosítva a zálogadós késedelme címén a zálogtárgyat elárvereztetni. A másik elv az, hogy az 1881: XIV. t.-cikk 12. §-ával szemben hatálytalan a zálogkölesönintézet alapszabályainak az a rendelkezése, hogy az intézet csak a kitüntetett becsérték erejéig felelős.

Alaptőke-emelések. Az egyre javuló pénzügyi viszonyok folytán a tőzsdei és pénzügyi körökben már is hire terjedt, hogy több budapesti pénzügyi intézet és iparvállalat fel akarja emelni alaptőkéjét. Így — e hírek szerint — a Magyar átal nos hitelbank, mely áru-üzletét és vidéki fiókjainak számát fejleszteni akarja, már a tavasz folyamán felemelné alaptőkéjét. A Pesti magyar kereskedelmi bank alaptőkéjének 42 millióról 50 millió K-ra való felemelését szintén küszöbön állónak tartják a tőzsdén és valószínű az is, hogy az Első magyar iparbank is szaporítja alaptőkéjét 4 millióról 6 millió K-ra. Ezenkívül a Hazai bank rt. alaptőkéje emelése is a levegőben lóg. Ez a bank 10 millió koronával emelné alaptőkéjét, arra való tekintettel, hogy 4 1/2%-os vasuti kötvényeit a bécsi tőzsdén bevezették és ezt az üzletágot nagyobb mértékben akarja kultiválni.

A Magyar telepítő- és parcellázó bank rt. 1907. évi mérlege az előző évről áthozott 21,690 (1906-ban: 12,486) K hozzászámításával 369,864 (322,697) K tiszta nyereséggel

zárult, melyből a jan. 31-én megtartandó közgyűlésnek 8% osztalék kifizetését fogja az igazgatóság javasolni, az előző évi 7%^{1/2}-kal szemben. Az összes bevétel 562,123 (508,125) K-t tett ki és pedig az áthozott 21,690 (12,486) K-n kívül, 312,637 (311,401) K az ingatlanok eladásából és jutalékból, 227,795 (194,237) K kamat és haszonbér. A kiadások: költségek fejeben 96,249 (72,615), a tisztí fizetések 96,009 (60,321) K-ra ruktak. A mérleg-tételek az utolsó három évben a következők voltak:

<i>Teher:</i>	1905	1906	1907
Be nem fizetett részvénytőke ...	2.500,000	2.500,000	2.500,000
Penzkészlet ...	6.554	89,678	97,985
Penzintézeteknél ...	959,278	128,541	139,977
Ingatlanok ...	3.644,904	8.361,613	3.823,463
Jelzálogkölcsonők ...	5.601,329	8.759,055	9.836,215
Váltóárca ...	3.3616	154,138	250,717
Értékpapirkészlet ...	229,770	238,232	534,403
Adosok és vételárhatalékok ...	588,108	2.324,931	2.836,664
Összesen ...	13.833,559	22.556,192	20.019,427

<i>Teher:</i>	1905	1906	1907
Részvénytőke ...	5.000,000	5.000,000	5.000,000
Tartalékalap ...	—	21,472	53,742
Külön tartalékalap ...	—	25,000	65,000
Nyújtóalap ...	—	9,651	37,308
Elfogadványok ...	900,000	3.886,000	2.810,000
Hitelezők ...	1.762,382	4.166,815	3.592,727
Sajat ingatlanokat terhelő jelzálog	1.609,399	2.265,610	849,663
Engedményezett jelzálogkölc.	3.797,829	6.414,078	7.196,810
Kincstári illetéktartalék ...	488,226	378,890	40,266
Adótartalék ...	30,000	46,010	—
Átmeneti tételek ...	30,997	7,479	4,033
Nyereség ...	214,726	335,183	369,864
Összesen ...	13.833,559	22.556,192	20.019,327

A nyereség- és veszteség-számla tételeinek alakulása az utolsó három évben a következő volt:

<i>Kiadás:</i>	1905	1906	1907
Költségek ...	74,126	72,614	96,249
Berendezés ...	27,732	—	—
Fizetések ...	42,000	60,326	96,009
Alapítási költségek ...	23,096	—	—
Adótartalék ...	30,000	40,000	—
Nyereség ...	214,726	335,183	369,864
Összesen ...	411,740	508,125	562,123

<i>Bevétel:</i>	1905	1906	1907
Nyereségához ...	—	12,486	21,690
Ingatlaneladási többlet és jutal.	273,361	311,401	312,637
Kamat és haszonbér ...	138,379	184,237	227,795
Összesen ...	411,740	508,125	562,123

A Magyar fakereskedők hitelintézete rt. 1907. évi mérlege az intézet óvatossági ügyviteléről tesz tanuságot, mert dacára a fakereskedők körében felmerült fizetésképtelenségeknek, az intézetet veszteség ügyszólván nem érte. A bruttó-bevétel 380,878 (1906-ban 201,915) K volt, amiből a fizetések 31,839 (26,371), a kamatok 40,636 (33,800), az adók 20,576 (16,968), a költségek 12,161 (12,957), az árfolyamkülönbözöt 444 (0), a leírások pedig 101,115 (9155) K-t emésztettek fel. A mérleg-tételek (zárójelben az előző évekkel) a következők:

Vagyon: Készpénzkészlet 112,283 (76,920), intézeteknél elhelyezett pénzek 365,301 (336,241), váltók 2.163,820 (2.044,942) külföldi váltók 15,812 (25,232), értékpapírok 68,677 (14,393), adosok 998,291 (435,556), óvajekok 230,562 (0), leltár 10.000 (9000) K. — *Teher:* Részvénytőke 2.000,000 (1.000,000), tartalékalap 60,000 (0), betétek 1.472,452 (1.694,319), hitelezők 221,655 (94,789), fel nem vett osztalék 550 (0), átmeneti váltókamatok 27,399 (31,404), hitelevletti biztosítéki alap 18,615 (17,610), hitelevletti tartalékalap 3971 (1504), nyereség 160,104 (102,658) K. Főösszeg 3,964,748 (2,942,284) K.

A Hecht-bankház rt. az 1906/7. üzleti évről szóló, 1907 október 31-én lezárt mérlege szerint a bruttó bevétel 386,116 (1905/6: 386,143) K volt, amiből a költségek és házbérek 162,148 (197,604) K-t, a tisztí fizetések 54,361 (62,552), a kamatok 74,128 (78,801), a jutalékok 6511 (0), az adók és illetékek 24,167 (12,447), a leírások 10,935 (0) K-t emésztettek fel, azaz a mérleg 53,864 (34,739) K *tiszta nyereséggel* zárult, ami az 1 millió K alaptőke 5,38%-os kamatozása. A jobbára változatlan mérleg-tételek (zárójelben az előző évekkel) a következők:

Vagyon: Pénztár 40,068 (20,190), berendezés 5000 (7500), értékpapírok 253,565 (245,653), értékpapirkölcsonők 1.067,299 (1.262,362), részletiek 266,086 (226,797), valuták 5319 (7595), váltók 55,513 (65,675), adosok 815,462 (732,576) K. *Teher:* Részvénytőke 1.000.000 (1.000.000), tartalékalap 23,698 (12,882), betétek 93,672 (116,284), átmeneti kamatok 9685 (19,051), hitelezők 1.327,395 (1.385,392), nyereség 53,864 (34,739) K, összesen 2.508,316 (2.568,348) K.

A M. kir. osztályorsjáték rt. jan. 20-án tartotta *Lukács* László elnöklésével közgyűlését. Az előterjesztett mérleg és üzleti jelentés elfogadása után elhatározták, hogy a kamat- és *osztalék*-szelvény *112 K-val* váltassék be. Miután a felmentvényt megadták, a felügyelő-bizottságba a következőket választották be: *Hugonnay* Kálmán gróf, *Cohn* Móricz, *Morvay* István, *Schönfeld* Adolf és *Sívó* Juszint.

A Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület igazgatósága elhatározta, hogy a közgyűlésnek 750 K = 37^{1/2}% *osztalékot* javasol, mint tavaly.

A Kecskeméti kereskedelmi iparhitelintézet és népbank rt. január 26-án tartandó közgyűlése határoz az *alaptőke felemelése* tárgyában *1 millióról 1,5 millió K-ra*, 1000 drb 500 koronás részvénynek 650 koronás árfolyamon való kibocsátása utján.

A Mohácsi közgazdasági bank rt. január 19-iki közgyűlése elhatározta az *alaptőke felemelését 200,000 K-ról 400,000 K-ra*, 1000 drb 200 koronás részvény kibocsátása utján. Egyelőre azonban csak 500 részvényt bocsátanak ki 210 koronás árfolyamon, míg a többi a tárczában marad.

A Tiszaujlaki népbank rt. igazgatósága felhatalmazást kér a január 28-án tartandó közgyűléstől arra, hogy alkalmas időben az *alaptőket 100,000 K-ról 150,000, esetleg 200,000 K-ra emelhesse.*

A Győri első takarékpénztár február 8-án tartandó közgyűlésén határoz a *jelenlegi 1 millió K alaptőke felemelése* tárgyában.

A Kereskedelmi és iparbank mint rt. (Zombolyán) február hó 2-án tartandó közgyűlésén határoz az *alaptőke felemelése* tárgyában. A 90,000 K eddigi alaptőke 1500 darab részvényre van felosztva. Ezt a tartalékalapból 100,000 K-ra kiegészítik és 500 darab 200 K-ás részvényre osztják. A régi 1500 darab részvényt bevonják s minden részvényes három darab régi 60 K névértékű részvény helyett kap egy új 200 K névértékű részvényt. Azon részvényesek részére, akik háromnál kevesebb részvényt bírnak, harmad részvények állítanak ki. Az alaptőke felemelése céljából 500 darab 200 K névértékű új részvényt bocsátanak ki. A kibocsátási árfolyam 260 lesz. Ez 500 drb részvény kibocsátásával 130,000 K szerzettetik be és ebből 100,000 K-t az alaptőke és 30,000 K-t a tartalékalap javára írnak.

Óbecsei első takarékpénztár és hitelbank rt. cég az alatt az óbecsei *Kerületi hitelbank rt.* és az *óbecsei első takarékpénztár rt.* fuzionáltak. Az új intézet 1,2 K alap- és 400,000 K tartaléktőkével rendelkezik.

A Szikszói hitelintézet mint rt. rendes közgyűlése igen mozgalmas volt. A részvényesek úgy Szikszóról, mint annak vidékéről nagy számban jelentek meg és az osztalék kérdése nagy vitára és izgalomra szolgáltatott okot. Misnay Bertalan ügyész felolvasta az évi jelentést és az abban foglalt igazgatósági indívanyt, mely szerint az osztalék részvényenként két koronával volna leszállítandó, mire óriási larma keletkezett. Az elnök feltette a kérdést, mire az ülés az igazgatóság javaslatával szemben elhatározta, hogy részvényenként *12 korona* fizetessék ki, mint tavaly. Ezután a közgyűlés lefolyása csendes volt.

A Kecskeméti közgazdasági bank rt. december 16-án tartotta első évi közgyűlését. A mérlegből kitűnik, hogy ez az intézet a súlyos pénzügyviszonyok között is szép eredménnyel dolgozott. Az első csonka évre szóló *tiszta nyereség 32,427 K*, melyet a közgyűlés a tartalékalaphoz csatolt. A közgyűlés *Hazai* Lajos cégvezetőt bevalasztotta az intézet igazgatóságába, a közgyűlést követő igazgatósági ülés pedig *Hazai* Lajost vezérigazgatóvá nevezte ki.

A Békésvármegyei takarékpénztár-egyesület (Gyula) új *bankpalotát* épített Gyulán. Az építkezést 135,255 K-ért *Pfuff* Ferencz gyulai vállalkozó végzi.

A Banca di Roma alaptőkéjét 40 millió K-ról 50 millióra emeli fel.

Alapítások Szerbiában. Szerbiában a banküzlet fejlődésében egy idő óta szokatlan élénkség jelentkezik. Már az őszszel alapítottak *Palánkán* (Semendriától délre) 500.000 *dinár* tőkével pénzügyintézetet agrár érdekek előmozdítására. Mostanában pedig magában *Belgrádban*

indult meg mozgalom egy mezőgazdasági bank alapítására 1.000.000 dinár tőkével. A kiviteli törekvések szolgálatába szegődik egyik legnagyobb pénzintézetnek a „Bogradska Zadruga”-nak fiókosztaly felállítására Szalonikiban. Ezek a mozgalmak annak az állapotnak következményei, amelyeket a monarchiákkal folytatott és immár esztendő óta tartó várműködés teremtett. Ez alkalmat adott többek között egy angol-szorb kereskedelmi társaság (Anglo Servian Trading Company Ltd) alapítására is, amelynek székhelye Londonban van. Szerbiai megbízottja Liebmann Ede angol ember. Az alaptőke, amint hírlik, 150.000 font sterling lesz. A társaság engedélyt nyert 25 évre a szerb kormánytól vágóhidak építésére, a hus konzerválására, illetőleg feldolgozására valamint a melléktermékek értékesítésére és a szerb iparpártolási törvény alapján hathatós anyagi támogatásban is részesül. A társaság legközelebb Paraczinban (innen ágazik el a belgrád-nisi fővonalból egy szárnyvonal kelet felé) modern vágótelepet fog építeni 1.500.000 frank befektetéssel.

Ipar.

Magyar pénz Romániában. Egy napilap hirt ad arról, hogy az Első budapesti gőzmalom Rt. Galatzban — Romániában — 20—2500 mm. napi őrlőképeségű malmot épít és ehhez különféle kommentárokat fűz. Erről az alapításról a Magyar Pénzügy már f. hó 9. számában emlékezett meg más, a tényeknek megfelelőbb formában. A valóság az, hogy Galatzban Első galatzi gőzmalom Rt. céggel malom-vállalat létesült 3.000.000 lei alaptőkével és ebben részt vesz a Pesti magyar kereskedelmi bank, illetőleg annak romániai összeköttetése, amely a Marmarosch, Blank & Co. és más cégek közül áll. Minthogy a Pesti magyar kereskedelmi bank tudvalevőleg az Első budapesti gőzmalom Rt.-gal szoros nexusban áll, közel esik az a feltevés, hogy az alapítás körül adódó, egyelőre műszaki kérdésekben és intézkedések megtételében ezen fényes vezetés alatt álló magyar malom-vállalat közreműködik. Az a hír, hogy a galatzi malom összes részvényei az Első budapesti gőzmalom Rt. tárczájában lesznek, nem felel meg a valóságnak. Érdekeltsége és befolyása lesz ugyan, de minthogy a galatzi malom alapításának felt. vázolt előzményei vannak, a Pesti magyar kereskedelmi banknak és román cégeknek megfelelő részvétele kétségtelen.

Wolf Sándor Erzsébetfalvai fémárúgyára részvénytársasággá alakult a. t. 250.000 K alaptőkével. Az átalakulás akként létesül, hogy Wolf gyáraért 150.000 K törzsrésztvényt kap, 100.000 K elsőbbségi részvény pedig forgó tőkéül fog szolgálni. Az igazgatóságban Wolf Sándoron kívül részt fognak venni, Cserháty Jenő, Schimanek Emil műegyetemi tanárok, Deutsch Artur gyáros, Mechwart Hugó mérnök, Friedmann Zsigmond magánzó és Gárdonyi Miksa londoni mérnök. Az ügyvezetésben Wolf Sándor osztozni fog Gárdonyi Miksával, a ki eddig a Mix és Genest berlini cég londoni gyáranak technikai vezetője volt.

Általános műszaki Rt. cég alatt Budapestén a Stein Vilmos és társa műszaki cég 300.000 K alaptőkével részvénytársasággá alakult át. A vállalat vezérigazgatója Fűragó Alfréd, a cég belfelügy.

Zámborszky és társai budapesti önműködő motorfűvágógép-gyára 300.000 korona alaptőkével részvénytársasággá alakult át.

Romániai fakiviteli Rt. céggel alakult meg az az új fakereskedelmi vállalat, melyet a hitelezők alapítottak a Steinherz B. cég üzleteinek átvételére, Budapestén, melynek alaptőkéje 5 millió K (25.000 drb 200 K-s részvény). Igazgatósága: Engel Aurél dr., Fuchs Artur, Hajós Zsigmond dr., Horváth Lipót dr., Humerl Ottó, Pollák József, Sultz Manó, Radnai Arnold, id. Schultz József, Sebestyén Rikárd és Sebestyén Samu. Felügyelő-bizottság: Biró Márk, Fejér László dr., Molnár Gyula dr., Spitzer József dr., Ullman Pál dr., Wellisch Jakab.

A Klotild első magyar vegyi ipar Rt. legutóbbi közgyűlése elhatározta volt az alaptőke felemelését 2.520.000 K-ról 5 millió K-ra. A tőkeszaporítást azt tette szükségessé,

hogy a társaság átvette a Zalatnai kénkovandipar Rt. felsz. a. brassói kénsav- és műtrágya-gyárát, továbbá a marasescsi vegyi gyárnál való részesedését. Az alaptőke emelést, mint értesülünk, legközelebb keresztülviszik és ezzel egyidejűleg a részvények a tőzsdén is bevezettetnek.

A Magyar aczetilén-lámpa Rt. rendkívüli közgyűlése elhatározta az alaptőke felemelését 30.000 K-ról 100.000 K-ra. 700 drb 100 koronás részvény kibocsátása utján. A részvények egyelőre a tárczában maradnak.

A Beton hid- és mélyépítő Rt. cégét Pöttel és Brausevetter beton hid- és mélyépítő Rt.-ra változtatta.

A Schütz György-féle magyar naxos csiszoló korong-gyár Rt. az 1907. évi első üzletévben 20.712 K bruttó bevételt ért el, amiből az alapítási költségek 157, az értéksökkenési leírások 2244, a fizetések 7396, a jutalékok 933 és az üzleti költségek 8927 K-t emésztettek fel, azaz a mérleg 1053 K tiszta nyereséggel zárult, ami az 50.000 K alaptőke 2-1%-os kamatozása. A mérlegtételek a következők:

Vagyon: Pénztárkészlet 602, gépek 22.116, szerszámok és minták 6642, felszerelések 1728, függő számlák 4858, készárúk 6024, anyagok 1427, üzleti adások 9504, atmeneti tetelek 224 K. — Teher: Részvénytőke 50.000, üzleti hitelezők 2073, nyereség 1053 K. Összesen 53.126 K.

A Kőbányai malátagyár Rt. az 1907. évben ismét tovább szolgált az azt a célt, hogy a nem természetes sörök gyártásához szükséges anyagokat minél nagyobb tömegben produkálja. A nyereség- és veszteség számla szerint az áthozat 314 (1906: 3888), a kamat 3044 (2790), a bérlet 71.000 (71.000) K bevételt eredményezett és ebből általános költségekre 11.398 (15.176) K-t, biztosításra 2902 (2902) K-t, adóra 11.307 (11.917) K-t fordítottak, azaz a mérleg 48.750 (47.683) K tiszta nyereséggel zárult, ami az 1.040.000 K alaptőke 4-78%-os kamatozásának felel meg. A mérleg-tételek, melyek csaknem teljesen változatlanok (zárójelben az előző évekkel) a következők:

Vagyon: Ingatlan 775.543 (775.543), gép- és felszerelés 416.281 (416.281), laktanya átalakítás 79.242 (88.242), adások 100.412 (92.489) K. — Teher: Részvénytőkeszámla 1.040.000 (1.040.000), hitelezők 11.581 (13.726), értékleírás 271.146 (271.146), nyereség 48.750 (47.683) K. Összesen 1.371.478 (1.372.555) K.

A Concordia gőzmalom Rt. 1907. évi tiszta nyeresége 308.427 K az előző évi 4623 K-val szemben. Ebből, 200.000 K-t leírásokra és 80.000 K-t 8 K = 4% osztalék fizetésére fognak fordítani. A vállalat már 5 éve egyáltalán nem fizetett osztalékot.

Az Erzsébet gőzmalom-társaság 1907-ra 20 K = 5% osztalékot fog fizetni és az értéksökkenési tartalékot 240.000 K-val dotálja. A társaság elnöke Baumgarten Lajost, alelnökévé Simon Jakabot választották.

A Pesti hengermalom-társaság 1907. évre 18 K = 6%-os osztalékot fizet.

A Kőolajfajmórt Rt. február 1-én rendkívüli közgyűlést tart az igazgatóság kiegészítése tárgyában.

A Telefongyár Rt. elelőtt Berliner J. magyarországi vezérképviselője az 1907. évben 157.861 K bruttó bevételt ért el, amiből a költségek levonása után 31.832 K tiszta nyereséget szolgáltattak át a hannoveri anyatelepnek.

A Hazai femipar Rt. felsz. a. felszámolói a felszámolást befejezték. A részvényesek egy-egy részvény után 27 fillért kapnak vissza az Országos iparhitelezőszövetkezet utján.

Bácskai kender- és lenfonógyár Rt. cég alatt alakult meg a Jula- és kenderipar Rt. patronátusával 180.000 K tőkével az a részvénytársaság, mely a Theil Konrad futtaki cég kötélgégyárát megvette és helyébe kender- és lenfonógyárat létesít. Az új vállalat igazgatósága Budapestén lesz, Fuchs Leó vezetése alatt.

Első veprődi gőzmalom Rt. cég alatt Veprődön gőzmalom részvénytársaság van alakulóban, 100.000 K alaptőkével (500 drb 200 koronás részvény). Az aláírás zárideje január 31. Az alapítók: Schweisgut Antal, Pollich György, Pollich Matyas és ifjabb Pollich György.

A Magyar általános festékgyár Rt. telepének leigése alkalmából jelentettük, hogy a társaság fel fog számolni, de akkor az igazgatóság azt jelentette, hogy felszámolás helyett felemelik a gyár alaptőkéjét egymillió koronára. Most ezzel szemben az igazgatóság a Víz- és ásványvíz hengerszékeket és szitákat az Aczel és Ausch cég, mely

Budapesten új ásványórló-malmet létesít, már meg is vásárolta. A helyzet féhat az, hogy a budapesti gyár végleg megszűnik, ellenben nincs kizárva az, hogy a társaságnak Nagysurányban levő gyártelepén tovább folytatják az üzemet, ha a tervbe vett alaptökeemelés révén pénzhez juthatnak.

A Weitzer János gép- vagongyár és vasöntőde rt. (Arad) 1907 októberben felemelte alaptökéjét 2.535.750 K-ról 4 millió K-ra. Az igazgatóság most febr. 2-ára rendkívüli közgyűlést hív egybe, melyen jelentést tesz a részvénykibocsátási művelet befejezéséről.

A Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítő-gyár rt. 1907-re 150 K = 15% osztalékot fizet.

A Djakovári hengermalom rt. a Pesti magyar kereskedelmi bank támogatásával felemelte alaptökéjét 300.000 K-ról 500.000 K-ra, 6%-os elsőbbségi részvények kibocsátása útján.

Uj magyar-angol bányá-társaságok. A „Frankfurter Ztg.” írja: Londonban a napokban két új részvénytársaság alakult magyar bányák üzemére. Az egyik *Danube Copper Mining Company Limited* cég alatt létesült, 100.000 font sterling alaptökevel és megvette a krasssözörény-megyeyi *Majdan* község (Anina mellett) határára fekvő rézbányákat, melyek a vegyelemzés szerint, dus ércztartalmu rézkovandot, tiszta rezet és malachitot tartalmaznak. — A másik társaság czége: *Csegez Consolidated Mines Company Limited*, alaptökéje 60.000 font sterling. Ennek a bányái a kolozsmegyeyi Csegez község mellett, a kolozsvári vasutvonal mentén fekszenek, rezet és mangánt tartalmaznak.

Az Oesterreichische Riviera A.-G. a napokban tartotta alakuló közgyűlést Bécsben. A társaságnak czélja, hogy Isztriában és Dalmáciában az építkezési kedvet fokozza, a közlekedést és i. art előmozdítja. Az igazgatóság a következőkből alakult meg: *Glar Gyula dr.* (Abbazia), *Krausz Ferencz báró* (Bécs), *Lazarich Konstantin* (Bécs), *Münz Jakab Lajos* (Bécs), *Münz Ottmar* (Abbazia), *Starkel Tódor dr.* (Bécs), *Wilhelm Sándor* (Póla), *Wrede Alfréd herczeg* (Bécs). *Felügyelő-bizottság:* *Hayr Adolf* és *Meuer Adolf*.

A Krupp-gyár Romániában. A düszseldorf Krupp-gyár a Balkán államok agyu-szükségletének ellátására Bukarestben gyártelepet létesít, melynek czéljaira a román kormány átengedte a bukaresti arsenál épületét.

A bosnyák cukorgyár felszámolása. Az új kiegyezés megengedi, hogy Ausztria 20.000 és Magyarország 40.000 mm. sűrűtmentes cukrot exportáljon évente az okkupált tartományokba. E rendelkezés folytán az egyetlen bosnyák cukorgyár az *uzorai*, oly erős versenynel van kitéve, hogy a felszámolást határozta el. A társaság 3 év előtt 2.5 millió K alaptökevel alakult Bécsben, *A.-G. für Verwertung landwirtschaftlicher Producten* cég alatt és Bosznia egész répatermését feldolgozta.

Kereskedelem.

Szászrégeni tutajfa-kereskedelmi rt. cég alatt a Szászrégeni tutajfa-kereskedő társulat részvénytársasággá alakul át.

A Budapesti marhavásártéri vásári pénztár rt. utolsó mérlegét tette köze, mert a január 29-én tartandó közgyűlés már kimondja a felszámolást. Az 1907. évi mérleg a 657 K áthozat betudásával 30.424 K tiszta nyereséggel zárult, az előző évi 19.038 K-val szemben. A felszámolás várható eredményét a következő adatok jelzik: A részvényesek az alaptöke czimén 1.2 millió K-t, a tartalékból 7511 K-t és a hitelezők 247.897 K-t követelnek. A hitelezőket teljesen fedezi a 289.610 K-ra értékelt ingatlan, a részvényeseket pedig 540 K értékű értékpapír, 9915 K váltó és az adó ok 1.185.765 K tartozása.

A Magyar műhely- és raktártelep rt. az 1907. évben bérjövedelem czimén mindössze 29.489 (1906: 44.297) K bevételt ért el; ennél többet — 30.000 K-t — hozott az állami szubvenzióra. Így ért el 30.845 K tiszta nyereséget, az előző évi 28.584 K-val szemben, ami a 600.000 K alaptöke 5.1%-a. A mérleg-tételek (zárojelben az előző évekkel) a következők:

Vagyon: Pénzkészlet 2786 (2997), leszámítoló banknál elhelyezve 5228 (19.943), telekszámra 156.626 (154.416), épületek 762.883 (759.456), butorzat és berendezés 2393 (1.338), adó ok 27.421 (18.889), óvadék 16.877 (16.877) K. — *Teher:* Részvénytöke 840.000 (840.000), tartaléktöke 2725 (2186), értékcsökkenési tartalék 66.514 (57.420), hitelezők 13.504 (28.849), átmeneti tételek 2347 (0), különféle letétek 16.877 (16.877), nyereség 30.845 (28.584) K. Összesen 974.216 (973.916) K.

Mezőgazdaság.

Nagybirtok-változások. Vas megyében *Schoklits* Ármin 440.000 K-ért eladta farkasfalvai ezer holdas birtokát *Schlenger* Sámuel felső-eöri fakereskedőnek. — A biharmegyei 1700 holdas szentjánosi birtokot *Lukács* Antaltól megvette *Árva-Tóth* István biharmegyei nagybirtokos egy millió K-ért.

A Magyar földbérlo rt. az 1907. évben 5238 K áthozat betudásával 60.733 (1906-ban 60.243) K bruttó bevételt ért el, amiből a költségek 8773 (11.271) K-t emésztettek fel, azaz a mérleg 51.960 (40.972) K tiszta nyereséggel zárult, ami az 500.000 K alaptöke 10.98%-ának felel meg. A mérlegben az adó ok tartozása 2.4 millióról 1.8 millió K-ra és az elfogadványok 1.13 millióról ehhez mérten 630.000 K-ra csökkentek. A mérleg-tételek (zárojelben az előző évekkel) a következők:

Vagyon: Adó ok 1.800.000 (2.400.000) K. — *Teher:* Részvénytöke 500.000 (500.000), tartalékalap 4097 (0), elfogadványok 630.000 (1.130.000), hitelezők és kincstári illetékek 566.422 (684.908), átmeneti tételek 4.519 (36.119), nyereség 51.960 (40.972) K. Összesen 1.800.000 2.400.000 K.

Közlekedés.

Az Idegenforgalmi és utazási vállalat rt. az 1907. évben is a régi, jól kitaposott nyomokon haladt és egyedüli czélja az volt, hogy nyereségét a lehetőségig szaporítsa. Ezt a vállalatot a kormány burkolt módon horribilis szubvenzióban részesíti azért, hogy idegenforgalmat teremtsen Magyarországon, de az egész év folyamán hasztalan keresztek Kárpátoktól az Adriáig az idegent, akit e jeles társaság forgatott. Ellenben a társaság kezét mindenütt ott láttuk, ahol a magyart kellett az idegenbe vinni, mert mérlege szerint is körutazási jegyek jutalékából 25.577 K-t, a Déli vasut jutalékából 1951 K-t, a külföldi jegyekből 125.603 K-t, egyéb különféle jutalékokból 19.005 K-t, a pénzváltó-üzletből 40.707 K-t és a bizományi üzletekből 90.824 (85.632) K-t vett be. E szerény tételek mellett van azonban egy nagy bevételi összeg is, — a társaság igazi nyereségforrása: a kivándorlók utáni nyereség, melyet elég ártatlan czimén — «hajózási jegyek jutaléka és átalányok» — mutat ki a zárószámadásban, nem kevesebb, mint 201.827 K összeggel. És ezt az önzetlen működést segítyezi az állam évi 45.000 K nyílt készpénz-szubvenzióval. Így a társaság bruttó jövedelme 639.483 (1906: 563.911) K-ra szaporodott, amiből a nála divó magas igazgatói fizetések, napidijak és költségek 244.045 K-t, a nagy dobbal hirdetett Tátra-üzlet vesztesége 70.925 K-t, a kirándulási számla 5726 K-t és a Royal-fiók 1800 K-t emésztett fel, de még így is 316.985 K a tiszta nyereség, az előző évi 259.482 K-val szemben, azaz a 800.000 K alaptöke 39.6%-kal kamatozott. A mérleg-tételek (zárojelben az előző évekkel) a következők:

Vagyon: Pénztár 20.984 (17.838), értékpapírok 343.049 (299.323), saját jegyek készlete 77.353 (69.597), utazási kézi könyvek 4226 (0), leltár 100 (0), adó ok 912.148 (725.348), óvadékok 800 (0), elfogadványok 22.250 (2250), alapítók természetbeni betéte 400.000 (400.000) K. — *Teher:* Részvénytöke 800.000 (400.000), tartalékalap 120.000 (60.000), adótartalék 30.000 (0), hitelezők 148.761 (47.276), nyereség 316.985 (259.482) K. Együtt 1.784.676 (1.519.793) K.

A Budapest-budafoki h. é. villamos vasuti rt. az 1907. évről szóló mérlegét, az előző évről áthozott 1358 K betudásával 153.434 K tiszta nyereséggel zárta, az előző évi 117.179 K-val szemben.

A kisközeg-pélmonostor-siklósi vasut kiépítését a tavaszszal megkezdi. A vármegye újabb 80.000 K-t össze-en tehát 200.000 K-t szavazott meg erre a vasutrészre és egyben jóváhagyta a Siklós község által megszavazott 200.000, a Nagyharsány község által megszavazott 80.000 koronás hozzájárulást. Az engedélyesek Friedl, Adorján és Deutsch S. építési vállalkozók ezzel szemben kötelezettséget vállaltak arra nézve, hogy a pécs-bródi vonal kiépítésével a mostan tervezett vonalat az államvasuti csatlakozásig meg fogják hosszabbítani.

Bereznék-hársfalvai vasut. *Schönberg* Donal báró nagybirtokos, csónaki lakos a máramarosmegyei Bereznék községtől kiindulolag Kopár, Zaigo és Malmos községek határára át az államvasutak Szolnya állomásához, esetleg pedig a Dulatinpatak völgyében, Roszpudin és a szászoki völgyön át vezetendő és Szászok vagy Hárs-

falva községnél az államvasutak vonalához csatlakozó keskenyvágányú erdei iparvasutvonalra egy évre előmunkálati engedélyt kaptak.

Agostonfalva-magyarhermányi vasut. Gábor Ignác és Wiener Emil budapesti mérnökök az államvasutak Agostonfalva állomásából kiágazólag Barót, Ribarczfalva és Kisbaczon községek érintésével Magyarhermány községik, illetve az ottani vas- és kőszéntelepig vezetőrendes, esetleg keskeny nyomtávú vasutvonalra egy évre előmunkálati engedélyt kaptak.

Vinkovczi közúti vasut. Spitzer Jakab és Grünfeld Károly vinkovczi lakosok a Mav. Vinkovczi állomásán levő raktártól kiindulólag Német-utcán át a Ferencz József térig, innen egyfelől a Szerb-utcán, másfelől pedig a Hosszu-utcán át az ottani római katolikus temetőig vezetőrendes közúti vasutvonalra egy évre előmunkálati engedélyt kaptak.

A Gyulavideki h. é. vasutak rt. kereskedelmi igazgatójává Bolázs Simont, a Fiumei nyilvános raktár rt. főtisztviselőjét nevezték ki.

A Norddeutscher Lloyd (Bréma) február 7-én rendkívüli közgyűlést tart egy új kölcsön felvétele tárgyában.

Szövetkezeti hírek.

Főpincérek országos óvadékletési szövetkezete cég alatt Budapesten új hitelszövetkezet van alakulóban, 100 koronás részjegyekkel. Alapítók: Fenyves Henrik, Wellner S. Zoltán, Jónás András, Stiánszky Károly, Krausz Márton, Keleti Sándor, Keleti Adolf, Jusits Gusztáv, Karolyi István és Váray Janos főpincérek.

A Hitel- és előlegbank m. szöv., mely két magánember igazgatása alatt inkább ezek egyéni pénzműveleteinek jövedelmezőbb lebonyolítására alakult, miután visszleszámitolási hitelre szert tenni nem tudott, másrészt kellemetlen affárjai is támadtak, január 26-án tartandó közgyűlésén ki fogja mondani a felszámolást. Az 1907. évről szóló mérleg 7975 K tiszta nyereséget tüntet ki és 164,421 K betétet, melyre a fedezetet 97,574 K üzletrész, 129,528 K törzsrészjegy és 47,877 K folyószámla-kölcsön nyújtja. A szövetkezet egyébként e kölcsönállomány után 17,387 K kamatot, 474 K beirási és könyvdíjat, 5926 K kétszázadmi illetéket és egyéb díjat, végül 5732 K információ és kezelési díjat vett be. 1907. végén 310 tagnak 1022 üzletrésze és 28 tagnak 490 törzsrészjegye volt.

A Budapesti VII. kerületi polgári kölcsönös segélyzőegylet m. szöv. az 1907. évben 211,865 (1903-ban: 195,196) K bruttó bevételt ért el, amiből a költségek levonása után 33,565 (45,494) K tiszta nyereség maradt. A szövetkezetnek 1907. végén 450 tagja, 1727 részjeggyel és 155 tagja 722 üzletrészszel rendelkezett. A mérlegtételek (zárójelben az előző évekkel) a következők:

Vagyon: Pénztárkészlet 13,442 (41,982), pénzüintézeteknél 71,711 (57,155), értékpapírok 77,165 (55,000), osztrák-magyar banknál 696 (4215), postatakarékpénztárnál 205 (833), kötelezvények 113,363 (92,817), hitelegylet váltótárca 1,249,962 (2,244,499), folyószámla adósok fedezet mellett 385,983 (252,003), ingatlan 179,492 (0), leltár és felszerelések 9123 (6459) K. — Teher: Részjegy 345,400 (436,000), üzletrész befizetések 30,821 (187,530), takaré- és folyószámla betétek 476,792 (564,983), általános biztosítéki alap 2321 (5556), általános tartalékalap 1475 (4383), hitelegyleti biztosítéki alap 122,520 (155,832), hitelegyleti tartalékalap 40,026 (35,307), visszleszámitolás 957,311 (1,321,878), jelzalogkölcsön 100,611 (0), fel nem vett szelvénycik 300 (0), nyereség 35,565 (45,494) K. Főösszeg 2,111,116 (2,754,963) K.

A Budapesti kis- és közepkereskedők takaré- és kölcsön-szövetkezete 1907. évi tiszta nyeresége 29,235 K az előző évi 29,020 K-val szemben. A költségek és fizetések, továbbá a jutalékok és kamat-bevételek nagyságának megítélését a szövetkezet az idén azzal gátolta meg, hogy nyereség- és veszteség számláját nem tette közzé. Ezért csak a mérleg-tételeket közölhetjük, melyek (zárójelben az előző évekkel) a következők:

Vagyon: Pénztár 23,310 (17,766), váltó 992,753 (967,857), előlegek 64,178 (59,191), hiteltulajd. terhelő ingatlanok 14,028 (25,016), tartalékalap haza 89,000 (8900), irodafelszerelés 1500 (0), nyugdíjalap értékpapír 26,430 (27,270), Kis- és közepkereskedők társ. folyószámla 5500 (18,000), Első magyar iparbank 55,711 (0), Osztrák-magyar bank zírószámla 1299 (0), fizetési előleg 960 (0), többek számla 1180 (15,843), átmeneti számla 4179 (3721) K. — Teher: Részjegyek 400,992 (398,428), takarékbetétek 479,981 (518,100), biztosítéki alap 92,661 (94,975), ált. takarékalap 81,552 (82,445), kölcsönkötélék veszt. tart. alap 28,862 (0), nyugdíjalap 29,296 (28,397), visszlesz. váltók 90,600 (46,610), háztörlesztési kölcsön 41,045 (41,360), felmondott részjegyek 25,320 (23,100), fel nem vett osztalék 3270 (0), letét 1050 (0), átmeneti tétel 2139 (12,802), nyereség 29,235 (29,020) K. Összesen 1,280,031 (1,275,058) K.

Az **Industria takaré- és hitelszövetkezet**, amely egyike a szűkebb családi körök céljait szolgáló szövetkezeteknek, második mérlegében már érezeti, hogy fontosabb hivatása nincs és, hogy a rendelkezésre álló házi eszközök kimerültével fejlődésnek annál kevésbé indulhatott, mert 314,117 K visszleszámitolási hitelét 180,261 K-ra resztrálgálták. A nyereség 11,242 K, az előző évi 11,705 K-val szemben. A mérleg-tételek (zárójelben az előző évekkel) a következők:

Tartozik: Pénzkészlet 8138 (21,077), értékpapírok 24,153 (18,889), kiadott kölcsönök 435,359 (509,004), ingatlan 34,299 (0), átmeneti tételek 446 (0), leltár 1545 (2061), szervezési költségek 1728 (2305) K. — Követel: Részjegytöke 112,250 (100,650), tartalékalap 5719 (242), biztosítéki alap 19,273 (25,000), takarékbetétek 86,139 (64,798), folyószámla hitelezők 88,892 (36,824), fel nem vett osztalék 1893 (0), visszleszámitolás 180,261 (314,117), nyereség 11,242 (11,705) K. Összesen 505,672 (553,335) K.

A Jobbparti hitelbank m. szöv. az 1907. évről szóló mérlegét 23,724 K tiszta nyereséggel zárta, az előző évi 27,257 K-val szemben. A tagok száma az év végén 1311 volt 2502 üzletrészszel és 563 tag 817 részjeggyel. A mérlegtételek (zárójelben az előző évekkel) a következők:

Vagyon: Pénztárkészlet 9478 (14,336), kölcsönök 953,067 (888,316), értékpapír 5094 (5095), berendezés 3700 (7300), nyomtatvány 2000 (0), átmeneti tételek 14,629 (3192) K. — Teher: Évtársulatok vagyona 240,953, (333,644), részjegytöke 81,760 (0), takarékbetétek 202,725 (175,208), folyószámla betétek 58,710 (14,361), visszlesz. váltók 359,640 (539,973), fel nem vett osztalékok 4618 (3132), tartalékalap 14,163 (12,983), nyugdíj és segélyalap 1673 (921), tiszta nyereség 23,724 (27,257) K.

A Fővárosi takaré- és hitelszövetkezet (Koronaherczeg u. 16.) a szövetkezetekre oly nehéz 1907. évben kezdte működését. A vállalat mindössze 21,273 K bruttó bevétellel dolgozott, amiből kamatokra 8987 K-t és költségekre 11,251 K-t adott ki, tehát 479 K tiszta nyereséggel zárult mérlege, mely a következő:

Vagyon: Készpénz 1722, kölcsönök 168,714, pénzüintézeteknél elhelyezve 2510, nyomtatvány 1860, szerzési költség 2015, leltári felszerelések 4823, kincstári tel. fonóvadék 100, óvas és perköltség előlegek 322, átmeneti tételek 2078 K. — Teher: Évtársulati és részjegy befizetések 36,357, betétek 21,406, visszleszámitolt váltók 123,526, óvadék 2000, átmeneti tételek 379, nyereség 479 K. Összesen 184,148 K.

A Belvárosi hitelegylet m. szöv. felsz. a. felszámolójának jelentése szerint 1907. végén még 809,191 K követelés várt behajtásra és ezzel szemben a hitelezők követelése 636,973 K volt.

Biztosítás.

A Cs. kir. szab. trieszti általános biztosító társulat magyarországi vezérügynökségét, mint már jelentettük, igazgatósággá alakította át. A társaság most adta be eziránt kérvényét a kereskedelmi és váltótörvényszékhez, melyben a cégnek Cs. kir. szab. trieszti általános-biztosító társulat magyarországi igazgatósága cégszövegre való módosítását kérte. Az új igazgatóság tagjai: Poór Jakab, Steinhardt Emil és Schmidt Albin (aligazgató).

Amerikai biztosítók mérleghamisítása. Az amerikai biztosító intézetek, amint Newyorkból írják, már egyenesen a mérleghamisításhoz folyamodnak, hogy árfolyamvesztéseiket elpalástolva, a szokásos kedvező mérleg bemutatásával ámítsák továbbra is a közönséget. Köztudomásu, hogy az 1907. év óriási pusztításokat vitt véghez az amerikai értékekben. Az amerikai biztosítók vagyonának jelentékeny része pedig értékpapírokba van befektetve. Például a „Newyork“ biztosító-társaság 1906. év végén 346.94 millió dollár értékű papírt mutatott ki vagyonként, mely 339.57 millió dollár árfolyam-értéket képviselt. Képzeltető, hogy csupán ennek a biztosítónak mekkora veszteséget okozott a papírok elértektelenedése és milyen volna az 1907. évi mérleg, ha abba, az igazsághoz hiven, az értékpapírok a december 31-iki árfolyamuk alapul vételével állítatnának be. Más nagy biztosítók helyzete sem rózsásabb; így a többek közt az „Equitable“ az Interborough-Metropolitan tömérdek törzsrészvényének van birtokában, melyek ma csak egyhatedát képezik amaz értéknek, melyek az 1906. évi mérlegbe beállítottak. Hogy ez a körülmény nagy gondot okoz az amerikai biztosítóknak, az egészen természetes, de már az nem természetes, annál kevésbé jogos, hogy hamis mérleggel igyekezzenek a veszteséget leplezni. Pedig ez a nyíltan bevallott cél, melyet még sajátosabb színben tüntet fel az a körülmény, hogy a biztosítók a

a trükköt a biztosítási felügyelők jóváhagyásával, sőt azok tanácsára szándékoznak végrehajtani. Mozgósították ugyanis a biztosító felügyelőket s 11 állam felügyelői gyűltek egybe, hogy a dolgot megbeszéljék. Hosszas tanácskozás után az értekezlet a következő határozatban állapodott meg:

„Tekintettel arra a körülményre, hogy a mostani piaci jegyzések a biztosító társaságok birtokában levő értékállomány belérteket híven nem képviselik, a tanácskozáskor azon véleményen vannak, hogy a biztosítók akkor, midőn az évi mérlegüket megállapítják, azt ne az 1907. évi december 31-iki tőzsdei árjegyzés alapján építsék fel. Az értekezlet ugyanis azt hiszi, hogy azok a jegyzések, melyek alapján az értékek az 1906. évi mérlegbe beállítottak, inkább megfelelnek a papírok valódi értékének és a normális üzleti viszonyoknak.”

Ha tehát az amerikai biztosítók követik felügyelőik eme tanácsát, egyszerre eltűnik minden árfolyam-veszteség, melyet csupán a „Newyork” és „Equitable” értékpapír-állományában 15 millió dollárra becsülnék s a biztosítók most is a világ elé léphetnek brilliáns mérlegeikkel. Newyorki tudósítónk ezt a trükköt a „mérleg elhomályosításának” mondja. Szerintünk ez több annál: *hamis mérleg gyártása*, melyért nálunk becsukják az embereket. Hogy pedig a biztosítók felügyelői ily tanács adására vetemedtek, ez eléggé mutatja, hogy Amerikában még mindig mily könnyelműen kezelik az igen komoly dolgokat.

A biztosítási jogi kockázatról ír Beck Hugó dr. kuriai bíró a „Jogállam” utolsó számában. A biztosított közlési kötelezettségéből indul ki, amelynek természetzerű következménye, hogy a biztosító fel legyen mentve kötelezettsége alól akkor is, ha az ügylet megkötése után a biztosított ténye vagy mulasztása által a biztosítónak kockázata, egy lényeges körülményben történő változás folytán átalakul vagy olyképp fokoztatik, mely a biztosítás egyáltalán nem, vagy nem ugyanazon feltételek mellett kötöttet volna meg, ha a biztosító előtt az ügylet megkötésekor a dolgok új állapota ismeretes lett volna. A biztosítóra nézve ép oly súlyos bírá a biztosítás megkötésére, mint az ügylet fentartására fontos körülmények ismerete, mert reá nézve ezek az adatok irányadók ugy a biztosítás elvállalása, mint annak fentartása tekintetében. Ha tehát a szerződés megtamadhato, mert a biztosított az ügylet megkötésekor a biztosítóval a biztosítás elvállalására fontos körülményeket nem közölte, akkor megtamadhatónak kellene lennie a szerződésnek akkor is, ha az ügylet megkötése után a kockázatban oly változás áll be, amely a kockázat szempontjából oly természetű, hogy annak ismerete mellett az ügylet egyáltalán nem, vagy nem ugyanazon feltételek mellett jött volna létre. A biztosítót egy alapján megváltozott szerződés fentartására szorítani nem lehet, természetesen csak abban az esetben, ha a kockázati változás a biztosított ténye vagy mulasztása által következik be, mert csak ebben az esetben történik a biztosító felelősségén változás, míg ellenben akkor, amikor nem a biztosított közrehatása idézi elő a kockázat fokozódását, a biztosító felelőssége nem változik és kötelezettsége alól nincs felmentve, mert a kockázatnak a biztosított hozzájárulása nélkül való nagyobodása a biztosító által elvállalt kockázathoz tartozik. Kérdés már most, hogy kereskedelmi törvényünk felmenti-e a biztosítót kötelezettsége alól abban az esetben, ha a biztosított dologban a biztosítás tartama alatt oly változás áll be, mely által a kockázat akképp fokozódik, hogy a biztosító, ha ez a körülmény az ügylet megkötésekor előtte tudva lett volna, az ügyletet egyáltalán nem, vagy nem ugyanazon feltételek mellett kötötte volna meg. Törvényünk a kárbiztosításra nézve ily általános rendelkezést nem tartalmaz. Rendelkezik ugyan arról, hogy amennyiben a kockázat a biztosítás tartama alatt a tüzvészelyt fokozó mérvben változik, a biztosítás megszűnik, ha csak a biztosító a szerződést fenn nem tartja, de ez a rendelkezés nem általános, nem vonatkozik ingók és ingatlanok biztosítására egyaránt, hanem ennek a tüzvészelyt fokozó kockázati változásnak a biztosítást megszüntető hatályát az ingatlanok biztosítására szorítja és pedig oly módon, hogy a biztosított kötelezettsége alól akkor menti fel, ha a biztosított épületben, vagy annak rendeltetésében a tüzvészelyt fokozó oly változás áll be, hogy a biztosító, ha e körülmény előtte tudva lett volna, az ügyletet egyáltalán nem, vagy nem ugyanazon feltételek mellett kötötte volna meg (Kt. 490. §-a). A törvény tehát e tekintetben nem általános, hanem kivételes rendelkezést statuál, ezt a kivételes rendelkezést pedig a biztosított dolgokra általánosságban és feltétlenül kiterjeszteni nem lehet. (Kuria 1238. 906. sz.) A törvénynek nem is volt intenciója ezt a rendelkezést a kárbiztosításnál az összes biztosított ingó és ingatlan dolgokra általánosítani, ami kétségtelen abból, hogy a rendelkezést kifejezetten a biztosított épülettel és annak rendeltetésével hozza kapcsolatba, de nyilvánvaló ez abból is, hogy az életbiztosításra vonatkozó rendelkezése, az előbbtől eltérően, már, egész általánosságban, minden megszorítás és kivétel nélkül intézkedik. A jelenlegi törvényes állapot tehát az, hogy a kockázatnak a biztosítás tartama alatti veszélyt fokozó változása, ha ez az ingatlanokra

vonatkozik, a biztosítást megszünteti, ha pedig az ingókra vonatkozik, meg nem szünteti. Más kérdés azután az, hogy ez a törvényes kivételes rendelkezés fentartandó-e? Nézetünk szerint ez a rendelkezés célszerűtlen és indokolatlan és azért — egybehangzóan a zürichi, belga és olasz törvény rendelkezéseivel — *kiterjesztendő volna minden megszorítás nélkül az ingatlanok és ingók biztosítására, ha a kockázat fokozása a biztosított ténye vagy mulasztása folytán következik be.* Nincs indokolható alapja annak, hogy az ingatlanok és ingók között különbség tétessék és hogy ez a rendelkezés csupán az ingatlanokra vonatkoztassék. Ha a biztosított a bérházat gyufagyárrá alakítja, akkor az épület biztosítása megszűnik, a gyufagyárra alakult épületben elhelyezett és ugyanazon helyiségben megmaradt ingók biztosítása pedig fennáll. Már pedig a veszély nemcsak az épületre nézve, hanem az ingókra nézve is növekedett. És pedig a biztosítottnak saját ténye által. Ha a biztosított bérháza tőzsomszedságában gyufagyárat alakít, akkor a bérház biztosítása fennmarad, mert sem az épületben, sem rendeltetésében a kockázatot fokozó változás nem állott be, pedig a kockázatot szintén a biztosított hozzájárulása gyarapította. Mindezek alapján Beck Hugónak az a nézete, hogy a kt. 490. §-ának rendelkezése akként lesz módosítandó, hogy az ingatlanok és ingók biztosítására egyaránt kiterjedjen és hogy a kockázat gyarapodásának a biztosítás tartama alatti változása csak akkor szüntesse meg a biztosítást, ha ez a változás a biztosított hozzájárulása mellett következett be. Nem az a döntő, hogy a biztosított tárgy ingó vagy ingatlan, hanem az, hogy a biztosítás alapja: *a kockázat* a biztosított hozzájárulásával lett-e megváltoztatva vagy sem.

Áru- és értéktőzsdei hírek.

Egy értékpapír-vételi ügyletben érdekes döntést hozott a Kuria 1907. decz. 11-én, 1501. 906. szám alatt. A Kuria mindkét alsóbirósági ítéletet megváltoztatta és felperes pénzintézetet keresetével elutasította. A tényállás ez: Felperes bank beismerten tőle származó levele szerint nem fogadta el az alperesnek hozzá intézett levelében foglalt azt a megbízást, hogy az ott megjelölt részvényét, ennek a levél kelte, azaz 1904. január 21. napján jegyzett tőzsdei árfolyamnak megfelelő árban bizományosként adja el, hanem a saját nevében tett az alperesnek erre a részvényre vonatkozólag oly vételi ajánlatot, amely szerint a részvényt az alperestől 20.800 K vételárban maga megveszi, mely vételár, mint az a peres felek közt nem vitás, 100 koronával alacsonyabb volt a részvénynek 1904. január 21. napján jegyzett tőzsdei árfolyamánál. Minthogy pedig a per adatai szerint a peres felek egymással előzőleg üzleti összeköttetésben nem álltak, alperes a K. T. 320. §-ában megállapított jogkövetkezmény terhe mellett nem volt köteles a felperesnek erre az ajánlatára azonnal nyilatkozni és így, ha való volna is, hogy alperes az 5/a. másolatban csatolt levél eredetijét, amelyben felperest ajánlatának el nem fogadásáról állítólag azonnal értesítette, meg nem kapta, alperes az ajánlat kézhezvételétől számított egy héten belül kelt, felperes kezébe jutott, B) alatt csatolt levelében felperest kellő időben értesítette, hogy vételi ajánlatát el nem fogadja. Ezek szerint a felek közt ez a vételi ügylet, amelynek létesítését felperes az alperestől követeli, létre nem jött.

Vegyes hírek.

Kitüntetés. A király Schreiber Ignác királyi tanácsos és föld-birtokosnak, az Osztrák-magyar bank főtanácsosának, a közgazdaság terén kifejtett közhasznú tevékenysége elismerésül, a Ferencz József-rend közepkeresztjét adományozta.

Kinevezés. A király Sebestyén Emil dr. közalapítványi ügyigazgatósági jogügyi tanácsost a közalapítványi ügyigazgatóságához jogügyi főtanácsosa nevezte ki.

Czimadományozás. A király Kovacsovics György pénzügy-minisztériumi segédhivatali igazgatónak nyugalomba vonulása alkalmából a segédhivatali főigazgatói címzet adományozta.

Új királyi tanácsos. A király Klima Lipót bányai igazgatónak a királyi tanácsosi címzet a tományozta.

Ankét a kivándorlásról és visszavándorlásról. A Magyar társadalomtudományi egyesület pénteken és szombaton tartja meg nyilvános ankétját a kivándorlásról és visszavándorlásról. Az ankét, amelynek helye a vármegyeház (Városház-u. 8.) díszterme, pénteken 4 órakor, szombaton három órakor kezdődik.

A Szolnoki kereskedelmi bank takarékpénztár rt. titkárává Haas Józsefet, a Tokaji kereskedelmi és iparbank rt. ügyvezetőjét nevezték ki.

A Szentgotthárdi takarékpénztár rt. vezérigazgatóvá Radákóvits Gyulát, pénztárnokká Hamlek Károly eddigi főkönyve-öt és könyvelővé Wilček Gyula gyakornokot választotta.

A Torda-Aranyos vármegyei takarékpénztár rt. (Torda) vezérigazgatója, *Scharl Vilmos* meghalt.

Az Orosházi népbank rt. igazgatója, *Kapcsák Emil dr.* meghalt.

A Bátaszéki kerületi takarékpénztár rt. könyvelője, *Wallner Gyula* meghalt.

Kimutatások.

Az „Anker” élet- és járadékbiztosító társaságna 1907. decz. havában benyújtott 743 ajánlat, 6.216,924 korona biztosított összegre és kiállított 678 kötvény 5.794,407 K összegre. Díjak fejében bevett a társaság 1.722,977 K-t és elhalálozás folytán kifizetett 470,608 K-t. A január-december havi időszak alatt benyújtott 9424 ajánlat 68.517,056 K-ra és kiállított 8574 kötvény 61,627,111 K-ra.

A Nagyzebeni földhitelintézetnek az 1876: XXXVI. t. cz. 29. §-a értelmében 1907. december 31-én kiállított félévi kimutatása szerint az intézet zálogleveleiből 53,158,600 K értékű mennyiség van forgalomban, melynek fedezetül 53,840,269 K 70 f-nyi jelzálogkölesön szolgál, a kölcsönadásnál 140,827,566 K 35 f-re becsült lekötött ingatlanal. A záloglevelek külön fedezetére szolgál a 3.100,000 K-nyi biztosítéki alap, mely nagyobb a törvényesen előírtól és kizárólag értékpapirokból áll, amelyek a következők:

4% ^o -os konv. januári ezüstjárdék	318,000 K
4% ^o -os „ máj. papírdjárdék	614,000 ..
4% ^o -os magyar aranyjárdék	420,000 ..
4% ^o -os kassa-oderbergi vas. els. kötv. (arany)	161,600 ..
4% ^o -os magyar földhitelintézet zálogl.	450,000 ..
4% ^o -os magyar földteherment. kötvény	100,000 ..
4% ^o -os Osztrák-magyar bank zálogl.	280,000 ..
4% ^o -os Magyar jelzáloghitelbank zálogl.	400,000 ..
4% ^o -os Pesti magyar keresk. bank közs. kötv.	200,000 ..
4% ^o -os osztrák aranyjárdék	200,000 ..

Kérelem.

A részvénytársaságok igazgatóságait felkérjük, hogy évi mérlegüket, nyereség- és veszteség-számlájukat, további igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentéseiket két példányban szerkesztőségünknek beküldeni sziveskedjenek.

A Magyar Pénzügy szerkesztősége
Budapest, Sas-u. 13.

Közgyűlési határidők.

(A társaság czége mellett levő időpont a közgyűlés időpontja, a zárjel között levő nap a részvények letételének határnapja.)

- Jan. 25. Gaediche A. rt., IV., Kossuth Lajos-u. 11., déli 12 óra (jan. 17.).
26. Országos tisztviselő-bank rt., IV., Egyetem-tér 5., d. e. 11 óra (jan. 18.). — Budapesti alagut-társulat felsz. alatt, II., Alaguti főhomloképületben, d. e. 10 óra (jan. 25.). — Gazdasági kereskedelmi és iparbank rt. felsz. alatt, IV., Deák-tér 2. Szücs és Balika-féle vendéglő alsó éttermében, d. e. 10 óra (jan. 23., rendkívüli). — Jobbparti hitelbank m. sz., II., Fő-utca 12., d. e. 10¹/₂ óra (jan. 22.). — Hitel- és előlegbank m. sz., IV., Koronaherceg-u. 20., d. e. 11 óra.
28. Budapesti kis- és középkereskedők takaré- és kölcsön-szövetkezete, VII., Klauzál-u. 3., d. e. 9 óra (jan. 25.). — Kőbányai malatagyár rt., V., Alkotmány-u. 3., d. u. 5 óra (jan. 25.).
29. Budapesti marhavásártéri vásári pénztár rt., V., Dorottya-u. 6., a Leszámitolóbank tanácstermében, déli 12 óra (jan. 21.).
30. Magyar földbérlo rt., V., Nádor-u. 9. déli 12 óra (jan. 22.). — Hazai mechanikai palaczkgyár rt., V., Erzsébet-tér 19., d. e. 11 óra (jan. 27.). — Idegenforgalmi és utazási vállalat rt., IV., Vigadó-tér 1. d. u. 6 óra (jan. 22.). — Budapesti giró- és pénztár-egylet rt., V., Nádor-u. 27., d. e. 11

- ¹/₂ óra (jan. 22.). Magyar műhely- és raktártelep rt., V., Váci-ut 72., a Magyar villamossági rt. üléstermében d. u. 5 óra (jan. 22.). — Budapesti VII. ker. polgári kölcsönös segélyző egylet m. sz., VII., Erzsébet-körut 24., d. u. 5 óra.
31. Magyar Estilap irodalmi és hírlapkiadó rt., VI., Ó utca 17. d. u. 4 óra (jan. 28.). — József- és ferencvárosi takarékpénztár rt., IX., Ráday-u. 5., d. e. 8 óra. — Fatermelő rt., V., Nádor-u. 12., a M. ált. hitelbank helyiségében, déli 12 óra, jan. 23.). — Magyar telepítő és parcellázóbank rt., V., Nádor-u. 9., d. u. 4 óra (jan. 23.). — Marosvölgyi fatermelő rt., V., Széchenyi-u. 14., d. u. 3¹/₂ óra (jan. 28.). — Első pesti spódium és enyvgyár rt., V., Honvéd-u. 3., d. u. 3 óra (jan. 28.).
- Febr. 1. Kőolajfinomítógyár rt., V., Nádor-u. 14. déli 12 óra (jan. 24., rendkívüli).
2. Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület IV., Városház-u. a vármegyeháza széktermében, d. e. 10 óra (febr. 1.). — Schütz György-féle magyar naxos-csiszoló korong-gyár rt., II., Fő-utca 83., a II. ker. tarsaskör helyiségében, d. e. 10 óra (febr. 1.). — Első magyar onaccél- és lakatosárugyár rt., Maramarosziget, d. e. 11 óra (jan. 28.). — Irodusztia takaré- és hitelintézet m. sz., VII., Király-u. 34., d. e. 11 óra. — Magyar fakereskedők hitelintézte rt., V., Széchenyi-u. 1., d. e. 10 óra.
3. Osztrák-magyar bank, Bécs, Strauchgasse 4., este 6¹/₂ óra. — Magyar olajipar rt., IX., Soroksári-ut 37., d. e. 10 óra (jan. 26., rendkívüli).
4. Belvárosi hitelegylet m. szöv. felsz. a., IV., Eskü-ut 5., d. u. 4 óra.
5. Pesti hengermalom-társaság, V., Klotild-u. 6., d. e. 10 óra (febr. 2.).
8. Budapest-budafoki h. e. villamos vasuti rt., V., Lipót-körut 22., d. e. 11 óra (febr. 5.).
9. Káizer-féle molykar ellen védő és raktározó rt., VI., Ó-u. 44., d. u. 3 óra.

Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok czégjegyzéke.

Részvénytársaságok Budapesten.

Athenacum irodalmi és nyomdai részvénytársaság. Szücs Károly czégvezető bejegyeztetett.

Brassó-háromszéki helyi érdekű vasut részvénytársaság. A törzsrészvényekből 100 drb 400 K-s részvényt bevontak és megsemmisítettek és helyette 200 drb 200 K-s fél törzsrészvényt adtak ki.

Hazai villamossági részvénytársaság. Bodnar Ignác és Gold Simon dr. igazgatók bejegyeztettek. 750 drb 200 K-s részvény kibocsájtása által a társaság az alaptőkét 150,000 K-val felemelte és 400,000 K erejéig 200 K-s 5%-kal kamatozó 20 év alatt kisorsolás utján visszafizetendő elsőbbségi kötvényt bocsájtott ki.

Magyar-belga fémipar részvénytársaság. A bécsi fiók töröltetett.

Részvénytársaságok a vidéken.

Erzsébetváros. Szövetkezeti bank mint részvénytársaság Kootz Károly dr. igazgató bejegyeztetett.

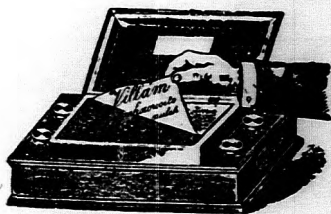
Kismarton. Kismartoni takarékpénztár. Payersteiner Antal és Payersteiner Gyula igazgatók bejegyeztettek.

Moór. Moórvidéki takarékpénztár. Kossovics Adolf töröltetett. Schindele Antal igazgató bejegyeztetett.

Nagykikinda. Takaré- és előlegegyleti részvénytársaság. Megszűnt.

Nagyvárad. Közgazdasági bank részvénytársaság. Alakult április 28-án. Alaptőke 100,000 K, 100 drb 1000 K-s részvény. Igazgatóság: Weisz Izidor, Stolcz Henrik, Silbermann József, Szokoly Tamás dr., Németh Sándor, Kein Jakab, Haász Manó.

Privigye. Privigyei gazdasági bank részvénytársaság. Sporzon Ernő igazgató töröltetett.

MUNKATÁRS (Blickensderfer)

a legújabb eredeti amerikai írógép. — Tiszta acélszerkezet, azonnal látható írás, betűkorongja egy pillanat alatt kicsérélhető. Kartellen kívül áll! — 5 évi jótállás!

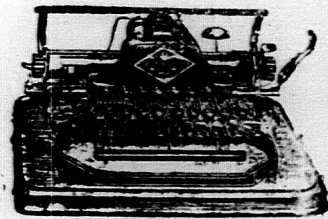
Ára 300 korona.

Tessék prospektust kérni!

Kaufman és Társa, Budapest, VI., Desseffy-utca 5.

“VILLÁM”

amerikai sokszorosító-készülék, a sokszorosítók legjobbja. — Festékanyag nem szükséges. — Legnagyobb időmegtakarítás. Gyors, tiszta, szép és olcsó munka.

Homoród. Első homoródi turbinamalom és villanymű részvénytársaság. Bretz János igazgató töröltetett. Sadler János igazgató bejegyeztetett.

Szabadka. Délvidéki kereskedelmi részvénytársaság. Schön Artur és Schäffer Adorján dr. igazgatók bejegyeztettek. Klein Géza igazgató töröltetett.

Turócszentmárton. Butorgyár részvénytársaság Turócszentmártonban. Halasa András igazgató töröltetett. Daxner Iván igazgató bejegyeztetett.

Vác. Váci hengermalom részvénytársaság. Novotny Cornél társulati tisztviselő cégjegyzési jogosultsága bejegyeztetett. Székely Mihály igazgató töröltetett.

Világos. Magyar francia konyakgyár R. Marty és társai részvénytársaság. Blitz Gyula igazgató töröltetett.

Szövetkezetek a vidéken.

Jaszenova (Temes m.). A jaszenovai szerb földmivelők szövetkezete (szövetkezet korlátolt felelősséggel). Alakult 1907. március 25-én.

Kimpeny-Szurduk. Kimpur-Kimpeny-szurduki hitelszövetkezet. Alakult 1907. október 13-án.

Kiskomlós (Torontál megye). Kiskomlói tejszövetkezet. Felszámol.

Lopér. Lopéri gazdasági fogyasztási és hitelszövetkezet. Megszűnt.

Marosfalu (Maros-Torda m.). Marosfalu tejszövetkezet. Alakult 1907. szeptember 22-én.

Papolcz (Háromszék m.). Papolczy földmivelő gazdak fogyasztási és értékesítő szövetkezete. Alakult 1907. szeptember 30-án.

Pecsér (Bács m.). Pecséri tej-, tojás- és gazdasági termény értékesítő szövetkezet. Felszámol.

Roszina. Gazda- és iparos-segélyözvegylet Roszinán. Megszűnt.

Rukkor (Fogaras m.). Rukkori hitelszövetkezet. Alakult 1907. december 23-án.

Szenháromság (Maros-Torda m.). Szenháromsági tej- és egyéb gazdasági termékeit értékesítő szövetkezet. Alakult 1907. augusztus 25-én.

Vurpod (Szeben m.). Vurpodi fogyasztási egyesület mint szövetkezet. Alakult 1907. november 24-én.

Zámoly. Fejér-zámolyi hitelszövetkezet, mint az O. K. H. tagja. Felszámol.

Szerkesztői üzenetek.

Bélyegilleték. Kormos Alfréd „Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adói és illetékei” című könyv 432. oldalán olvasható a „Pénzüzetek által nyújtott hitel biztosításul szolgáló jelzalogokról, valamint általában a biztosítékként bekebelezett összegekről kiállított törlési engedélyek csak I K állandó bélyegilleték alá esnek” passzust egészen helyesen értelmezték. Ugyanis amennyiben az ingatlanra a zálogjog hiteltbiztosítéki okirat, változó vagy egyszerű biztosítéki okirat alapján nyertett, akkor ennek a zálogjognak törölhetése céljából kiállított *törlési engedély* csak I K bélyeggel látando el, de természetesen csak akkor, ha ebben az engedélyben a zálogjog alapját képező követelés kiegyenlítése nem ismertetik el: az engedély egyben nyugtat nem képvisel, mert utóbbi esetben az illetéki díjjegyzék 92. tétele alapján II. fok. illeték jár.

Vidéki takarékpénztár. A törvény nem rendelkezik az iránt, hogy az intézeti ügyész az igazgatóság valamely tagjával rokonságban lehet-e vagy sem. A gyakorlati életben ezzel az esettel nem egy helyen találkozunk és habár alapjában véve ezen nem lehet megütközni, mindazonáltal, amikor ez a nexus tisztán vagyoni előnyök gyümölcsözésére használtatik fel, semmiképp sem fair dolog, de ez ellen csak maguk a részvényesek tehetnek, ha a visszaélés megszüntetése végett a közgyűlésen mind a kettőt vagy egyiket kibuktatják.

Sárospataki hitelbank. A kérdéses ügy még nem nyert eldöntést. Mihelyt a döntés tudomásunkra jut, azt közzé fogjuk tenni.

Gr. Csáky László praktalvi

vas- és aczelgyár rt.

Igazgatóság:
Bpest, IX., Csillag-u. 4.

Különleges cikkek: Szerszám-tégelyacél, gyorscszergaacél. — Öntöttgép-acél, kőfuroacél. — Marótarasák és aczellemek. — Rudolf Schmidt & Co.-féle szab. „Ajax” rugospörtyők. — Patkójeli öntött-aczelreszelőknek az Usines Metallurgiques Vallorbe-féle „Grobet” pontosságú reszelőknek és a dr. Georg Schmidt Radeberg-féle szab. különlegességi reszelőknek.

Állandó raktár Budapestben, IX., Csillag-utca 4.
TELEFON 65-45.

Részvénytársaság. A közgyűlés elmaradhat 1909. januárig. Önök nem kötelezhetők a csonka évre külön mérleget egybeállítani és külön közgyűlést sem tartoznak egybehívni. A mérleget az egész 1907-1908. évre egyszerre állíthatják össze és erre az időre szólólag 1909. januárban is joguk van a közgyűlést megtartani.

B. V. Ha ön könyvelőnek lett alkalmazva és ha rövidebb felmondási idő kölcsönösen kikötve nincs, önt az ipartörvény 92. §-a értelmében három havi felmondási idő illeti meg. Az, hogy fő- vagy másodkönyvelőnek vétett-e fel, a felmondási időt nem érinti.

O. Népbank. Az óvadéku letett részvényeknek üres forgatmányval való ellátása a K. t. 173. §-a értelmében a részvény átruházását jelenti és ezen eljárás összeütközik a 161. §-ban foglalt tilto határozattal. Az üres forgatmányval való ellátás helyett tehát czél-szerűbb az illetéktől írásbeli nyilatkozatot venni, melyben elismerik, hogy a tulajdonukat képező x számú részvényeket az alapszabályok x pontjának megfelelő óvadéku helyezték el a pénzüzetnél, kijelentve, hogy a részvényeket addig, míg kötelezettségük az intézettel szemben fennáll, sem vissza nem követelhetik, sem ma-ra át nem ruházhatják.

A. R. A házasságok között közszerezeményi vagyon megosztása iránt létesült szerződés érvénytelen, ha az az 1886: VII. t.-cikk 22. §-ának megfelelő okiratba nem foglaltatott. Ha azonban az ilyen szerződés tényleg fogantatba ment és az osztokodás a közszerezeményi vagyonban tényleg megtörtént, az ily jogügylet érvénytelenségének az léven a törvényben megszabott következménye, hogy mindegyik fél a másiknak azt, amit tőle az érvénytelen jogügylet folytán kapott, visszaadni tartozik.

R. V. A telegkönyvi rendt. 150. §-a értelmében olyan harmadik személyek ellen, akik három évet meghaladó idő óta megtámadhatatlanul fennálló bekebelezésre szereztek jóhiszeműen további nyilvánkönyvi jogokat, az alapbekebelezés eredeti érvénytelensége miatt törlési kereset egyáltalán nem indítható és a harmadik jogszerzőknek ilyen eredetileg érvénytelenül bekebelezett jogra szerzett további nyilvánkönyvi jogaiknak kitörlése ítéletileg csak azon esetben rendelhető el, ha jogaik megszerzésénél rosszhiszeműleg jártak el.

Kiadatulajdonos: **Apolló irodalmi és nyomdai részvénytársaság**
Helyi és helyközi (interurbán) telefon: 7-99. sz.

Kérelem.

A részvénytársaságok igazgatóságait felkérjük, hogy évi mérlegüket, nyereség- és veszteség-számlájukat, továbbá igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentéseiket két példányban szerkesztőségünknek beküldeni sziveskedjenek.

A Magyar Pénzügy
szerkesztősége
Budapest, Sas-u. 13.

Az új vám-tarifák kézikönyve,

betűsoros tárgymutatóval, minden kereskedőnek és iparosnak nélkülözhetetlen. Ár 4 kor, vászonkötésben 4 kor. 60 fillér. Megrendelhető a „Magyar Kereskedők Lapja” kiadónivatalánál, Budapest, V., Sas-u. 13. 1005

BÁCSÓPOLYAI TAKARÉKPÉNZTAR.

Közgyűlési meghívó.

Intézetünk tisztelt részvényeseit ezennel meghívjuk a folyó évi február 9-én délután 3 órákor az intézet saját helyiségében tartandó XXXV. rendes közgyűlésre.

Tárgyak:

1. Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés beterjesztése az 1907. évről.
2. Az 1907. évi mérleg megállapítása.)
3. A nyeresemény felosztása iránti határozathozatal.
4. 1 igazgatósági tag, esetleg 1 felügyelő-bizottsági tag és esetleg 1 napibiztos választása.

Topolyán, 1908. január 18-án.

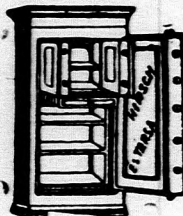
Az igazgatóság.

*) Az alapszabályok 32. §-ának megfelelőleg az 1907. évi mérleg és felügyelő-bizottsági jelentés 8 nappal a közgyűlést megelőzőleg az intézet pénztáránál a részvényesek rendelkezésére áll.

3170

Pénzszekrények,
könyv- és okmányszekrények.
— **Trezorok.** —

Kovácsolt másolóprések.

Hirsch és Társa
Budapest, V., Lipót-körut 12. sz.

— **Telefon: 84-87.** —

1898-a.

Pályázati hirdetmények.

A Pécs-baranyai központi takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága pályázatot hirdet az ujonnan rendszeresített

vezető igazgatói állásra,

melyet 6000 koronával javadalmaz és végleges alkalmazás esetén nyugdíjgénnel köt össze.

A takarékpénztári és banküzlet minden ágában elméletileg és gyakorlatilag képzett pályázók **1908. február hó 20-ig** sziveskedjenek pályázatukat, képesítésük, eddigi működésük s életfolyásuk rövid leírása kapcsán, az intézet igazgatóságához benyújtani.

Pécs, 1908. január 21-én.

Az igazgatóság.

A „Gács-járási takarékpénztár rt.”-nál Gácson, egy mérlegképes

könyvelői állás

azonnal betöltendő.

Evi fizetése 1000 K, lakbére 300 K és némi mellékjövedelem. Az intézet f. é. február hónapban kezdi meg a működését s annak szakszerű vezetése a könyvelő feladata. Ajánlatok okmányolandók és az igazgatóság czimére február hó 1-ig beadandók.

Közgyűlési meghívó.

A Losonczy Takaré- és hitelbank részvénytársaság

az Osztrák-magyar bank mellékhelye, Losonczon

XXXV. évi rendes közgyűlését

1908. évi február hó 16-án délelőtti 9 órakor tartja meg saját helyiségeiben, melyre a t. részvényesek [tisztellel meghívottak.]

Tárgyak:

1. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére 2 részvényes megválasztása.

2. Az 1907. évi zárszámadás és mérleg előterjesztése és felülvizsgálata.

3. Az igazgatóság jelentése, az abban foglalt javaslatok elintézése és a felmentvény feletti határozathozatal.

4. A felügyelő-bizottság jelentésének tárgyalása.

5. Az osztalék megállapítása.

6. Megbízás lejártán folytán elnök, igazgató, igazgató-helyettes, 5 igazgató-tanácsos, 6 esetleg több választmányi tagnak, valamint a felügyelő-bizottság 3 rendes és 2 póttagjának, 3 számvizsgáló- és 3 leltározó-bizottsági tagnak megválasztása.

Losoncz, 1908. január 10-én.

Az igazgatóság.

A felügyelő- és a számvizsgáló-bizottság által megvizsgált eredeti vagyonmérleg és veszteség és nyereség-számla a hivatalos órak alatt az intézet helyiségében megtekinthető.

Jegyzet. Az alapszabályok 22. §-a szerint a közgyűlésen csak olyan részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg három hónappal előbb nevére iratott és az igazoló-bizottság előtt beigazolja azt, hogy az illető részvény tulajdonában van.

Ezen jogok meghatalmazottak által is gyakorolhatók, meghatalmazottak azonban csak részvényesek lehetnek.

3163

Kitűnő kereset

kinálkodik előkelő, könnyű mellékfoglalkozás révén, erélyes, intelligens urak számára. Szives ajánlatok „Kitűnő kereset 1646” jelige alatt a „Magyar Pénzügv” kiadóhivatalához, Budapest, V., Sas-utca 13. sz. kéretnek. 3129

Hazai

szállítmányozási r.-t.

V., Váci-ut 6. sz.

Makulatura-papír

kapható lapunk kiadóhivatalában Budapest, V., Sas-utca 13. szám.
100 kilónként tízenkét korona.

Meghívó.

Az Alberti-Irsai Cz.-Berczeli Népbank részv.-társ. XI. rendes évi közgyűlését

1908. február 20-án délután 2 és fél órakor fogja saját épületének hivatalos helyiségében megtartani, melyre a t. részvényeseket ezennel meghívjuk.

T Á R G Y S O R O Z A T:

1. Közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő két részvényes tag megválasztása.

2. Igazgatósági jelentés a lefolyt üzleti év eredményéről és a tiszta jövedelem felosztása iránti javaslat előterjesztése a mérleg bemutatása mellett.

3. A felügyelő-bizottság jelentése és ez alapon a felmentvény megadása.

4. Négy igazgatósági és egy felügyelő-bizottsági tag választása.

5. Indítványok.

Irsa, 1907. december 31.

Az igazgatóság.

Jegyzet: Minden részvény, mely a közgyűlést megelőző év december 31-én az illető részvényes nevében áll és a közgyűlést megelőzőleg három nappal az intézetnél letételt, egy szavazatra jogosít, azonban 30 szavazatnál többet sem saját, sem idegen részvény után senki nem gyakorolhat.

Szavazati jogot meghatalmazott által is szabad gyakorolni, de — a törvényes képviselő kivételével — meghatalmazott csakis a részvényesek sorából választható.

A jelentések és a mérleg a részvényesek által az intézet hivatalos helyiségében megtekinthetők.

Mérleg-számla 1907. december 31-én.

VAGYON	korona	TEHER	korona
Váltak	1.602.944-22	Részvénytőke	200.000-—
Kötelezvények	54.297-—	Tartaléktőke	75.000-—
Pénzkészlet	23.697-77	Külön tartaléktőke	7.000-—
Leltári felszerelések	1.988-36	Értékpapir árfolyam-	
Ingatlanok parcellázás		különbözeti alap	600-—
alatt	138.744-01	Betéti tőkék és toké-	
Előre fizetett visszeszá-		sított kamatok	859.190-11
mitólási kamat	6.768-65	Viszontszám. váltók	677.649-—
Értékpapir	57.425-32	Folyószámlák	19.006-28
		Előre bevett kamatok	12.754-40
		Fel nem vett osztalék	296-—
		Adomány-alap	386-60
		Egyenleg mint nyer.	33.982-94
	1.885.865-33		1.885.865-33

Nyeresség- és veszteség-számla.

VESZTESÉG	korona	NYERESÉG	korona
Betétek kamata	39.414-73	Áthozott nyereség	2.070-22
Viszontszám. kamat	45.859-39	Kamatok	119.402-84
Betéti kamatadó	3.941-48	Díjak	6.805-86
Adók és illetékek	10.048-94	Házbér	270-—
Tisztai fizetések	5.030-—	Értékpapir jövedelem	474-80
Üzleti költségek	2.604-80	Kolmayer-féle ingat-	
Napibiztosi díjak	888-—	lanon elért nyereség	6.311-19
Ingatlan költségek	2.278-—	Ingatlanok jövedelme	8.713-37
Egyenleg mint nyereség	33.982-94		
	144.048-28		144.048-28

Irsa, 1907. évi december 31.

Levien Ferencz, pénztárnok. **Ifj. Beretvás Janos,** elnök **Ulmer**

István, ügyvivő igazgató. **Vermes Gusztáv,** könyvvezető

Berger Mór, **Bleier Gyula,** **Bleyer Náthán.** **Cservenyicz Sándor,**

Igaz Péter, **Jankó Károly,** **Keckeméti Izidor,** **Dr. Pflug Sándor,**

Raksányi Kálmán, **Tábor Gyula,** **Weisz Mátyas,**

igazgatósági tagok.

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk.

Irsa, 1907. december 31.

Bátori Sándor, **Ifj. Diószeghy Sándor,** **Dr. Keckeméti Adolf,**

Popper Ignác felügyelő-bizottsági tagok.

Felügyelő-bizottság jelentése.

Tisztelt közgyűlés!

A kereskedelmi törvény 195. §-a értelmében jelentjük, hogy intézetünk 1907. év december 31-én lezárt mérlegét és zárszámadásait megvizsgáltuk és azokat a fő- és mellékkönyvekkel megegyezőnek és helyesnek találtuk.

Az igazgatóság által a nyereség felosztására nézve tett javaslatot magunkévá téve, ajánljuk annak elfogadását és kérjük a tisztelt közgyűlést, méltóztassék a lefolyt 1907. évre a felmentvényt az igazgatóságnak, valamint részünkre is megszavazni.

Irsa, 1907. december 31-én.

A felügyelő-bizottság.

Aradi Ipar- és Népbank.

Meghívás.

Az Aradi Ipar- és Népbank

részvényeseit 1908. évi február hó 2-án (vasárnap) d. e. 10 óra-
kor az intézet I. emeleti tanácstermében tartandó

XXXVIII. évi rendes közgyűlésére,

ezennel tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes küldése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1907. évi zárszámadások megvizsgálása s a mérleg megállapítása, valamint a tiszta nyereség és a felmentvények megadása iránti határozathozatal.
3. Egy igazgató-választmányi tag választása 2 évre.
4. Esetleges indítványok.

Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni ohajtanak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 69. §-a értelmében részvényeiket f. évi február hó 1-ig az intézet pénztárána elismervény ellenében letenni szíveskedjenek.

Az alapszabályok 68. §-a értelmében szavazatképes részvényesnek csak az tekintendő, kinek részvénye a közgyűlés megtartása előtt legalább 3 hoval az intézeti részvénykönyvben saját nevére beiktatva van.

Szalay Károly, elnökgazgató.

A Szeged-Alföldi Takarékpénztár Részvénytársaság

1907. évi zárszámadása.

Mérleg-számla 1907. december 31-én.

VAGYON	korona	TEHER	korona
Pénztárkészlet	182,218-43	Részvénytöke	1,000,000-—
Váltotárca	2,656,000-74	Betétek:	
Jelzálog-kölcsönök	81,009-47	könyvecskékre	713,221-38
Kötvény-kölcsönök	6,540-—	foljósámlán	22,303-86
Értékpapírok:		koronás heti betétek	5,695-50
Saját*)	12,194-80	letétszámlán	11,587-30
Bizományban	10,200-—	Visszleszámított váltók	1,226,157-26
Pénztételeknél	8,402-50	Engedményezett törlesztési jelzálog-	
Adósok folyó-számlán		kölsönök	70,000-—
bankszerű fedezettel	343,148-85	Bélyegilletékek	18-52
Szelvények és külföldi		Értékpapírok bizomány-	
ércpénzek	230-—	ban	97,600-—
Felszerelés	17,320-58	Adótartalék	7,000-—
10% leiras	1,732-06	Betétkamatadó tartalék	1,026-80
Óvadék adósok	166,900-—	Atviteli kamatok	17,960-15
Automobil-vállalat	12,008-26	Egyenleg, mint tiszta	
		nyereség	81,260-80
			<u>3,494,531-57</u>
			<u>3,494,531-57</u>

Veszteség- és nyereség-számla.

VEZTESÉG	korona	NYERESÉG	korona
Kamatok:		Kamatok:	
visszleszámítás után	58,485-98	váltók után	159,032-19
betétek után	17,953-—	foljósámlák után	15,550-53
Üzleti költségek	10,143-43	értékpapírok után	636-24
Tisztí fizetések	24,577-85	jelzálogköls. után	1,808-93
lakbér	400-—	késedelmi kamatok	1,308-07
Adó	7,000-—	Jutalékok	29,237-65
Betétkamatadó	1,798-49	Árfolyamkülönbözeti	
Házbér	5,300-—	dij	1,038-—
Felszerelésből leiras	1,732-06		
Egyenleg, mint tiszta			
nyereség	81,260-80		
	<u>208,631-61</u>		<u>208,631-61</u>

*) 12,900 K n. é. 4 százalékos koronajáradék ... 12,022-80
100 K n. é. kisorsolt fél magyar nyer. köls. ... 172-—

Szeged, 1907. évi december hó 31-én. Fonyó József s. k.,
főkönyvelő.

Az igazgatóság:

Gerliczy Ferencz báró s. k., elnök. Kugler Albert s. k., vezérig.
Erdélyi Sándor dr. s. k., (Bpest.)
Jerney Zoltán s. k., Ifj. Barcsay Károly s. k.
Kende Ferencz s. k., Pap Róbert dr. s. k., Regdon Sándor s. k.,
Szöke Gyula dr. s. k., (Bpest.)

Megvizsgálta és helyesnek találta a felügyelő-bizottság:
Tóth József s. k. elnök. Hutter Károly s. k. Meák Gyula s. k.

Meghívó:

A Dunaföldvári népbank részvénytársaság XXXV. évi rendes közgyűlését

1908. február hó 2-án, délelőtt 11 órakor, saját helyiségében tartja meg, melyre az intézet t. cz. részvényeseit, figyelemzetéssel alapszabályaink 12., 13. és 52. §-aira, tisztelettel meghívom.

Dunaföldvár, 1908. január 16.

FORSTER BENŐ s. k. elnökgazgató.

Tanácskozási tárgyak:

1. Közgyűlési jegyző és 3 részvényes választása a jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1907. évről.
3. A tiszta jövedelem felosztása iránti intézkedés és a számadási felmentvény megadása.
4. Az alapszabályok 62. §-a értelmében esetleg írásban benyújtandó indítványok tárgyalása.

Merleg-számla.

VAGYON	korona	TEHER	korona
Pénzkészlet: a főintézetnél	14,632-75	Részvénytöke: 2000 db	
a fiókintézetnél	4,223-11	200 K-val telj. befiz. részvény	400,000-—
Váltotárca	2,286,047-59	Tart.-töke: (ez évi hozzáadással 142,905-91 K)	135,942-66
Kölsönök: törlesztési jelzálogkölsönök	1,122,301-29	Betétek könyvecskékre	1,326,080-67
törl. jelz.-köls. hátr. részlet	32,600-96	Engedményezett kölcsönök: átruházva a	
kamatkozó jelz.-köls. kezességi kötv. köls. kezességi kötv. köls. heti lefizetésre	230,700-22	M. tprak közp. jelz.-bankjára	1,014,219-75
Értékpapírok: (részletezve az ig. jelentésben)	56,910-—	Hitelezők: visszleszámítás után	900,107-70
Adósok: folyósámlán fedezet mellett	16,666-47	az 1908. évet illető folyósámlán érték-	
foljósámlán pénzt. peres és függő követelés számlán	537,471-50	papir fedezettel	522,524-22
különféle számlákon	102,333-64	nyílt számlán	56,461-42
hátr. kamatszámán	3,309-53	Fel nem vett osztalek	302-50
atm. kamatszámán	2,361-74	Atmeneti tételek: betétkamatadó tartozás	2,570-88
Ingatlanok: 5 tételben	6,167-63	kamatok	42,384-41
Felszerelés: leiras után	4,122-—	Tiszta jövedelem az 1907. évben	63,273-36
	1,886-38		
	4,644-32		
	<u>4,463,867-54</u>		<u>4,463,867-54</u>

Nyereség- és veszteség-számla.

KIADÁSOK	korona	BEVÉTELEK	korona
Költségek:		Kamatok:	
tisztí fizetések, üzleti és lakberek a fő- és fiókintézetnél	28,280-84	váltók után	164,623-64
nyugdíjasok illetménye	2,636-88	jelzálogkölsönök után	98,840-74
jutalékok	4,474-90	kezességi kötvény kölcsönök után	9,581-22
Kamatok:		foljósámlák után	5,190-09
betétek után	50,670-97	értékpapírok után (adómentes)	23,198-17
kölsönök után	132,505-51	késedelmes fizetések után	109-06
Adók:		Díjak és jutalékok:	
állami, községi, stb.	15,701-42	különlélek után	9,457-07
10% tőkekamatadó	5,067-10		
illetékek	739-16		
Leirasok:			
értékpapír ár.-veszteség	5,541-64		
elvezett köv. leiras	1,592-17		
az irodai felsz.-ből	516-04		
Egyenleg, mint 1907. évi nyereség	63,273-36		
	<u>310,999-99</u>		<u>310,999-99</u>

Dunaföldvár, 1907. december 31.

A pénztárért Poór Ferencz, A könyvvizetésért Strasser Béla s. k.,
pénztáros. főkönyvelő.
Stauber Sándor s. k., Forster Benő s. k., Bille Mihály s. k.,
alelnök-vezérigazgató. elnök-igazgató. vezértitkár.
Borovitz Samu s. k., Csefko Ferencz s. k.,
Csobor Imre s. k., Keller József s. k., Nyulási Mór s. k.,
Scheibel Ignác s. k., dr. Spiczter Károly s. k.,
igazgatósági tagok.

Megvizsgálta és minden pontjában helyesnek találta:
Dunaföldvár, 1908. január 15-én.

a felügyelő-bizottság:
Dr. Angyal Béla s. k., elnök.
Eichmüller Alajos s. k. Haaz Sámuel s. k. Hónig Antal s. k.

Meghívás.

A Munkácsi Kereskedelmi Bank Részvénytársaság VI-ik évi rendes közgyűlését

1908. évi február hó 11-én d. u. 2 órakor Munkácson saját üzleti helyiségében tartja meg és erre a t. részvényeseket ezennel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése és ennek kapcsán az 1907. évi mérleg és zárószámadás megállapítása, -- a felmentvény megadása.
2. A nyereség felosztása.
3. A felügyelő-bizottság tagjainak választása.

Az igazgatóság.

Figyelmeztetés. A közgyűlésen szavazati jogát csak az gyakorolhatja, akinek részvénye egy hónappal a közgyűlés előtt nevére iratott és aki részvényeit legalább 3 nappal a közgyűlés előtt, vagyis 1908. február 7-ének déli 12 órajáig az intézet pénztárána alá letétbe helyezte.

A Munkácsi Kereskedelmi Bank Részvénytársaság VI. évi zárószámadata.

Mérleg-számla.			
VAGYON	korona	TEHER	korona
Pénztárkészlet	35,949.27	Részvénytőke	300,000.00
Osztrák-magyar bank groszámla	513.51	Tartaléktőke	75,000.00
Váltótárca	1,386,150.79	Betétállomány	538,922.66
Jelzálogkölesön	197,527.00	Folyószámla	15,641.46
Folyószámla	26,520.80	Visszleszámítás	733,997.85
Értékpapírok	71,664.00	Tiszti óvadékok	28,400.00
Biztosítéki letét	28,400.00	Fel nem vett osztalék	428.00
Felszerelés leírás után	1,800.00	Atmeneti kamatok	16,887.61
Atmeneti tételek	7,566.15	1906. évi nyereség át- hozata	185.27
		1907. évi tiszta nyere- ség	46,628.67
	<u>1,756,091.52</u>		<u>1,756,041.52</u>

*) Ebből hitelbiztosítással: 487,351 K.

**) Ez évi hozzájárulással 90,000 K.

Eredmény-számla.			
KIADÁSOK	korona	BEVÉTELEK	korona
Betét kamat	26,022.10	Múlt évi nyereség át- hozata	185.27
Visszleszámított kamat	54,049.74	Kamatok, díjak, juta- lások	163,010.15
Adó és illeték	9,034.38	Értékpapír kamat (adó- mentes)	2,187.35
Betét kamatadó	2,603.16		
Igazgatóság és tisztvi- selők fizetése	15,820.00		
Hazber és üzleti költ- ségek	7,977.90		
Értékpapír ár. veszt.	1,655.55		
Leírás:			
a váltótárcaából	1,206.00		
a felszerelésből	200.00		
1906. évi nyer. áthozat	185.27		
1907. évi tiszta nyer.	46,628.67		
	<u>165,382.77</u>		<u>165,382.77</u>

Munkács, 1907. december 31-én.

Fullmann Manó, pénztáros.

Somos Jenő, főkönyvelő.

Az igazgatóság:

Makoviczky György, elnök.	Mermelstein Márkus, alelnök.	dr. Kis Lipót, jogtanácsos.
Bernovics Gusztáv, Hausman Hers,	ifj. Fried Adolf, Szántó Soma,	Gottesman Sámuel, dr. Meisels Vilmos,
Schossberger Béla,		Weiss Károly,

igazgatósági tagok.

Ezen mérleg- és eredmény-számlát megvizsgáltuk, azt az intézeti számadásokkal és kezelési könyvekkel összeegyeztetve, mindenben helyesnek találtuk.

A felügyelő-bizottság:

Tarczali Zombory István, f. b. elnök.

Kabáczy Mihály, f. b. tag. ifj. Klein Sámuel, f. b. tag. 3167-743

Közgazdasági bank részvénytársaság Nagyikindán 1907. évi zárószámadata.

Merleg-számla 1907. december 31-én.			
VAGYON	korona	TEHER	korona
Pénzkészlet	76,515.75	Részvénytőke* 200,000.00	
Érmek és szelvények	825.00	1907. évi befizetés	100,000.00
Váltók	2,291,069.04	Tartalékalap	166,418.00
Jelzálogkölesön	1,260,309.87	Jótékonycélu alap	3,600.00
Értékpapírok	297,809.00	Betétek	2,437,016.59
Folyószámlai adósk	291,766.59	Engedményezett jelzá- log kölesön	1,043,130.24
Ingatlanok	50,995.10	Visszleszámított vál- tók	142,592.00
Berendezés	5,000.00	Lombard kölesön	85,000.00
Különfelek	1,004.50	Folyószámla hitelezők	4,033.38
Hátralékos jelzálogka- mat	6,612.19	Betét kamat adó	5,187.42
Átmenő értékpapír kamat	7,492.44	Atmenő váltó kamat	26,000.00
Atmenő visszleszámítási kamata	621.46	Atmenő lombard kamat	1,306.87
		Ostalék	90.00
		Nyereség:	
		Áthozat a múlt évről	2,139.52
		Folyó évről	43,476.95
	<u>4,260,040.94</u>		<u>4,260,040.94</u>

Veszteség- és nyereség-számla.

TARTOZIK	korona	KÖVETEL	korona
Leírás a felszerelésből	600.00	Rendelkezésre álló nyereség	2,139.52
Az értékpapír állomány- ból	1,746.85	Ingatlan haszonbér	660.00
Helyiségbér	1,320.00	Folyószámlai kamat	19,257.89
Fizetések	18,806.66	Értékpapír kamat	12,181.04
Betét kamat	100,449.07	Jutalék	620.23
Betét kamat adó	10,340.89	Jelzálog kamat	24,363.88
Visszleszámítási kamat	18,554.24	Váltó kamat	159,612.92
Lombard kamat	3,976.25		
Adók	9,477.48		
Kezelési költség	7,518.73		
Illeték	428.84		
Nyereség	45,616.47		
	<u>218,835.48</u>		<u>218,835.48</u>

* A 300,000 korona részvénytőkéből 100,000 kor. új részvény-
tőke után a befizetéstől 1907. december 31-ig járó kamattérítés már
a jelen mérlegben elszámolást nyert.

Kelt Nagyikindán, 1907. december hó 31-én.

A pénztárért: A könyvelőségért:
Nikolits Miklós s. k., Schwartz Gusztáv s. k.,
pénztárnok. titkár és cégvezető.

Az igazgatóságért:
Dr. Bogdán Zsivkó s. k., igazgató,
Bogdán Márkó s. k., Pavlicsek József s. k., Pósa Ernő s. k.,
Adamovits Miklós s. k., Nikolits Lázár s. k.,
Telecski Kristóf s. k., Budisin Lázár s. k.,
igazgatósági tagok.

Jelen mérleget és veszteség-nyereség-számlát a fő- és segédköny-
vekkel összehasonlítottuk, azok egyes tételeit a megejtett leltározás után
a főkönyvvel és a tényleg meglévő értékekkel megegyezőnek a törvény
és alapszabályaink értelmében felállítottunk találtuk.

Veszelinovity Milivoj s. k., Manojlovity István s. k.,
Lotity Lyubomir s. k., Kucsera Method s. k., Novakovity János s. k.,
felügyelő-bizottsági tagok. 3158

Az új vámtarifák kézikönyve, betűsoros tárgymutatóval,

Ára füzve 4 kor. Vászónkötésben 4 kor. 60 fill.
Megrendelhető a «Magyar Pénzügy» kiadóhivatalánál,
Budapest, V., Sas-utca 13.

Pályásati hirdetések.

A Marosujvári takarékpénztár igazgatói állására

pályázat hirdetik. **Minősítés:** Főgymnáziumi vagy főreál-tanodai tanulmányok bevégezése és érettségi vizsgát vagy ezen közrealtanodákkal egyenrangú kereskedelmi iskola bevégezése. Nyudgijas tisztviselőknél előnyt képez a pénzügyi szakban való működés, magasabb rangsor és az államszerveletani vizsga letétele. **Óvadék:** 20 intézeti részvény letétele és 10,000 korona készpénzben. **illetmény:** 2400 koronás fizetés és 4 1/2% jutalék az 5%-on felüli tiszta nyereségből. Pályázati kérek **1908. január hó 31-éig** dr. Winkler Albert igazgatósági elnökhöz Nagyenyeden nyújtandók be. Az állás legkésőbb febr. hó 15-éig elfoglalandó.

Marosujvár, 1907. december 20.

3138

Az igazgatóság

A Dési Leszámitolóbank Részvénytársaság Désen ezennel pályázatot hirdet mielőbb betöltendő főkönyvelő-irodavezetői állásra.

Pályázhatnak mindazon katonai kötelezettségüknek eleget tett, felső kereskedelmi iskolát végzett, mérlegképes könyvelők, kik pénzügyintézeteknél hosszabb ideig működtek, a bank és jelzálogüzlet minden ágazatában szakismeretekkel rendelkeznek és teljesen önálló munkaerők.

Évi javadalmazás egyelőre 2400 korona és az aapszabályszerűleg biztosított 1 1/2%-a az évi tiszta nyereséménynek.

A megválasztott tartozik egy évi fizetésének megfelelő összeget intézeti részvényekben óvadékként letenni és egy évi próbaidő után véglegesítettik.

Sajátkezüleg irt és bizonyítványmásolatokkal (melyek vissza nem küldetnek) felszerelt pályázatok az intézet vezérigazgatójához, Hirsch Vilmos urhoz küldendők. 3164

Titkár

és magyar-német levelező, vidéki nagyobb pénzügyintézetnél azonnal alkalmazást nyer.

A telekkönyvi ügyekben való teljes jártasság, ügyes fogalmazói képesség, kereskedelmi iskolai képzettség, jegyzői oklevél vagy hason készütség, jó megjelenés és előzékeny módor megkívánatik.

Fizetése évi 500 K és 400 K jutalék.

Kérvények egyelőre bizonyítványok nélkül „Bankti kár 3161” jelige alatt a kiadóhivatalba (Bpest, V., Sas-utca 13. sz.) kéretnek. 3161

Pénzbeszedő,

aki mint akvizitőr is működhetik, azonnal felvételik. Írásbeli ajánlatok „Inkasszó 5049” címmel a Magyar Pénzügy kiadóhivatalához Budapest, V., Sas-u 13. sz. intézendők.

A Körmöczbányai takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága

gyakornoki állásra

pályázatot hirdet.

Megkivánatik kereskedelmi iskolai érettségi bizonyítvány, a magyar, német és tót nyelv bírása.

Évi fizetés 1200 korona. Próbaszolgálat egy év. Az állás a választás után azonnal elfoglalandó.

Sajátkezüleg irt pályázati kérvények, melyekhez iskolai képzettség és hadkötelezettségük teljesítését igazoló eredeti vagy másolatban okmányok csatolandók, az alulírt igazgatósághoz bezarólag **folyó évi február hó 15-ik** napjáig nyújtandók be.

Körmöczbánya, 1908. évi január hó 18-án.

3160

Az igazgatóság.

Aradi Első Takarékpénztár.

Mérleg-számla 1907. évről.

VAGYON	korona	TEHER	korona
Pénztár-készlet	1.062,670-88	Részvénytőke	1.500,000—
Váltó tárca	16.836,719-12	Tartalékalap	2.000,000—
Jelzálog kölcsönök	3.926,431-05	Külön tartalékalap	1.103,503-09
Amortizacionális záloglevél kölcsönök	3.649,474-67	Értékpapír arfolyam	
Elöl. értékpapírokra	76,787—	külömb. tartalékalap	125,738-43
Folyószámlai előlegek		Házérték csökkenési tartalékalap	45,620-88
Értékpapírokra és kebel. kötvényekre	3.770,021-22	Nyugdíjalap	310,000—
Előlegek árúkra	203,281-93	Betételek	13.805,793-58
Más pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék	475,723-58	Betétek folyó és csekk-számlán	2.335,181-25
Tulajdon ingatlanok:		Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjára átruházott jelz.-kölcsönök	1.440,205-91
Deak Fer.-u. 42. sz. ház	307,758-32	Visszeszám. váltok	6.912,635-21
Atzél Péter-u. 1. sz. ház	240,000—	Hitelezők	2.461,243-71
Tulajdon állam- és értékpapírok	1.986,422—	Hátralékos tőkekamatadó	24,606-87
Nyugdíjal. értékpapírai:		Előre felvett kamatok	214,284-04
100 drb Aradi első tkpénztári részvény	211,570—	Nyereség-egyenleg:	
Lelt. állad	17,577-69	Elővitel 1906. évről	40,000—
Leiras	2,577-69	1907. évi tiszta nyer.	472,219-62
Hátralékos kamatok	29,172-82		
	<u>32.791,032-59</u>		<u>32.791,032-59</u>

*) 120 drb Aradi és Csanádi egyes. vasuti részv. a 200 K, 24.000.
282 drb Aradi vízvezetési művek rtgi részv. a 130 K, 36,660.
60 drb Magyar tp. közp. jelzbank részv. a 1000 K, 60,000.
100 drb Magyar pénzügy. közp. hitelbank részv. a 1000 K, 100,000.
1.408,300 K n. é. 4% magy. koronajáradék a 93 K, 1.309,719.
286,400 K n. é. 4 1/2% Magy. tp. közp. jelz. bank zlevél a 100 K, 286,400.
100,000 K n. é. 4 1/2% Hazai bank rtgi kamat kötvény a 98 K, 98,000.
30,000 K n. é. 4 1/2% Egyes. bpesti föv. tp. záloglevél a 97 K, 29,100.
Különféle záloglevelek és sorsjegyek 42,543 K.

Aradon, 1907. évi december hó 31-én.
Ottenberg Tivadár s. k., Eckhart Ede s. k., Laczay Gyula s. k.,
vezérigazgató, titkár és czéggvezető, főkönyvelő.
Andrényi s. k., Domány s. k., Hánn s. k., Parez s. k.,
Schuster s. k., Tedeschi s. k.,

igazgatók.
Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel, valamint a leltárakkal összegegyeztetttük és mindent helyesnek és tökéletesen rendbenlevőnek találtunk.
Aradon, 1908. évi január hó 9-én.

Dániel Kálmán s. k., fel. biz. elnök.
Braun Mór s. k., fel. biz. tag. Maresch Gyula s. k., fel. biz. tag.

Az Aradi Első Takarékpénztár 67-ik évi rendes közgyűléséhez intézett felügyelő-bizottsági jelentés.

Tisztelt közgyűlés! A kereskedelmi törvény 195. §-ában és az intézeti alapszabályokban megállapított köteletségünknek megfelelőleg a lefolyt 1907-ik üzletévre vonatkozó jelentésünket van szerencsénk a következőkben betérjeszteni.

Az intézeti ügykezelést a lefolyt 1907. év folyamán rendszeresen ellenőriztük és ezen irányban kifejtett működésünk alapján megállapíthatjuk, hogy az intézeti ügykezelés minden ágában példás rend és teljes pontosság uralkodik.

1907. évi december hó 31-én megkezdttük a vagyonnak leltári felvételét, mely behatóan és lelkiismeretesen teljesített eljárásunk folytán azon meggyőződést szerezttük, hogy a mérleg-számlára felvezetett értékek megvannak és szabályszerűen kezeltettek.

Az igazgatóság által elénk terjesztett 1907. évi mérleget, valamint a veszteség- és nyereség-számlát, a kifogástalanul vezetett és szabályszerűen lezárt könyvek, továbbá az általunk tételesen megvizsgált kimutatások, leltárak, zárszámadások és a kapcsolatos okmányok alapján helyesnek és mindenben a valónak megfelelőnek találtuk.

Ezek után a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak betérjesztett jelentésében az 512,219 K 62 fillér tiszta nyereség hovatfordítása iránti javaslatát.

Az előadottak alapján tisztelettel kérjük a t. közgyűlést, hogy a lefolyt 1907-ik üzletévre nézve ugy az igazgatóságnak, valamint az alólírt felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1908. évi január hó 9-én. 3166

A felügyelő-bizottság:
Braun Mór, s. k., Dániel Kálmán, s. k., Maresch Gyula, s. k.,
fb. tag. fb. elnök. fb. tag.

Szatmárvármegyei Takarékpénztár Részv.-Társ. zárszámadása az 1907. évről.

Mérlegszámla 1907. december 31-én.			
VAGYON	korona	TEHER	korona
Pénztár állomány	123,774.99	Részvénytőke	800,000.—
Válto tárcza	4,099.968.41	Tartalékalap	218,000.—
Adósok folyó számlán	92,476.78	Nyugdíjalap	31,500.—
Előleg kölcsönök be- raktározott terményekre	338,117.61	Árfolyamvesztéségi tar- tálek	2,000.—
Törlesztési jelzalog- kölcsönök	958,068.93	B-tétek	3,568,310.35
Kötvénykölcsönök a sz- váráljai fiókintézetnél	119,597.—	Visszszámított váltók	1,238,462.10
Értékpapírok leírás után ^{*)}	298,514.—	Engedményezett jel- zalogkölcsönök	804,904.65
Termény és áruaktár: telekérték leírás után	19,000.—	Engedményezett előleg- kölcsönök (magyar ált. hitelbank)	305,908.—
épületek	150,000.—	Kifizetetlen osztalékok	748.—
iparvagány	10,000.—	Kifizetetlen betétadó	5,789.32
Ingatlanok: intézeti ház		Átmeneti tételek egyen- lege	31,311.51
Színervárlaján	61,619.58	Nyeremény, mint egyenleg	127,407.30
In.ézeti ház Fehérgyar- maton	19,000.—		
Egyéb követelések	268.87		
Berendezés: főintézetnél, két fioknál, raktárnál	5,334.06		
Szervezési költség, a színervárlajai fioknál	3600.—		
	<u>7,134,341.23</u>		<u>7,134,341.23</u>

***) Értékpapírok leltára 1907. december 31-én.**

168,600 K névért. 4% magyar kor. jár. á 93.—	156,798.— K
119,000 K " 4 1/2% magyar pénzárak közp. jelza- logbankja záloglevél á 98.—	116,620.— "
12 drb magyar pénzintézetek közp. hitelbank-részvény á 1000.— K	12,000.— "
1 drb kisbirtk. kosok orsz. földhitelint. alapítólevél á —	1,000.— "
28 " Erzsébet-szanatórium sorsjegy á 7.— K	196.— "
16 " hazai sorsjegy á 100 K	1,600.— "
20 " subscriált jelzalog sorsjegy á 100 K	2,000.— "
10 " magyar veres kereszt sorsjegy á 25 K	250.— "
Videki intézetek részvényei	8,050.— "
Összesen:	298,514.— K

Nyereség- és veszteségszámla.

TARTOZIK	korona	KÖVETEL	korona
Betétkamat	131,540.72	Nyeremény-áthozat a mult évről	5,783.62
Betétadó: fizetve	7,364.76	Váltókamat, folyó szá- lak és kötvénykölcsön kamata	377,516.49
fizetetlen	5,789.32	Jelzalogkamat-számlán különbözet	22,035.86
Visszszámítási ka- matok	90,688.47	Előlegkamat-számlán különbözet	13,732.59
Kezelési költségek és raktári munkabérek stb.	28,055.12	Értékpapírjaink kamat- jövédelme	8,633.67
Tiszti fizetések: főinté- zetnél, két fioknál és raktárnál ^{*)}	59,146.—	Ingatlanok jövédelme (fiókintézeteknél)	3,400.—
Házbérek és tiszti lak- bérek	8,120.—	Raktári díjakban nyers	52,294.51
Allami és községi adók	19,602.35	Jutalékok	2,411.44
Egyéb kiadások	231.50	Uj kibocsájtású rész- vények kamatai	1,143.52
Leírások: váltotarczából	1,918.27	Leirt követelésekből befolyt	1,428.58
értékpapírokból	3,695.57		
berendezésekből	1,887.25		
raktárnál karbantartás szervezési költségekből	1,913.65		
Színervárlaján	1,020.—		
Rendelkezésre álló nyereség	<u>127,407.30</u>		<u>488,380.28</u>

^{*)} Ezen összegben az igazgatótanács és felügyelő-bizottság fizetése is benfoglalatik.

Kelt Szatmár-Németi, 1907. évi december hó 31-én.

Teitelbaum Herman s. k. Domahidy Sándor s. k.
Küszner Albert s. k. Hirsch Sándor s. k.

Jelen mérleg és nyereség-vesztés-számlát az üzleti főkönyvvel és
segédkönyvekkel összehasonlítva megvizsgáltuk és helyesnek találtuk.

Kelt Szatmár-Németi, 1908. évi január hó 7-én.

Ratkovszki Pál s. k., f. b. elnök.

Fekete József, s. k., Reiter Adolf s. k., Erdélyi István s. k.,
f. b. tagok.

**A Szatmárvármegyei Takarékpénztár Részvénytársaság
Fehérgyarmati fiókjának nyers mérlege.**

	Tartozik	Követel	Tartozik	Követel
Pénztár számla	2,562,153.38	2,549,617.49	12,535.89	
Válto számla	2,909,273.45	2,141,643.08	767,630.37	
Berendezés számla	924.—		924.—	
Betét számla	181,593.86	408,415.45		226,821.59
Folyó számla	31,614.52	32,411.12		796.60
Főintézet számla	210,751.04	771,697.36		560,946.32
Átmeneti kamatszám- la	9,406.50	9,406.50		
Betétkamatszám- la	10,393.70		10,393.70	
Fizetések számla	6,530.—	150.—		6,380.—
Kezelési költség-szám- la	5,398.68	1,844.50		3,554.18
Házber-számla	1,600.—		1,600.—	
Váltókamat-számla	1,870.90	72,368.30		70,497.40
Óvasdíjak számla	434.—	415.40		18.60
Betét adó számla	994.58	465.07		529.51
Allami és közs. adó- számla	1,032.—		1,032.—	
Jutalék számla		226.99		226.99
Ingatlan számla	19,000.—		19,000.—	
Ingatlan-jövédelem-szám- la		1,000.—		1,000.—
Fizetett kamat-szám- la	36,690.65		36,690.65	
Mérleg-számla	884,568.93	884,568.93		
Eredmény-számla	6,677.57	6,677.57		
Összesen	6,880,907.76	6,880,907.76	860,288.90	860,288.90

Kelt Fehérgyarmaton, 1907. december hó 31-én.

Boros s. k.

Küszner s. k.

**A Szatmárvármegyei Takarékpénztár Részvénytársaság
színervárlajai fiókintézetének nyers mérlege.**

	Tartozik	Követel	Tartozik	Követel
Házber számla	1,400.—		1,400.—	
Berendezés számla	1,593.40		1,593.40	
Ingatlan számla	65,819.58	4,200.—	61,619.58	
Ingatlan jövédelem számla		2,400.—		2,400.—
Pénztár számla	2,488,550.59	2,481,714.84	6,835.75	
Váltókamat számla		63,984.26		63,984.26
Óvasdíj számla	921.85	917.94		3.91
Kötvény számla	316,266.—	196,669.—		119,597.—
Nyomatványdíj számla	3,001.51	3,001.51		
Kezelési költség számla	3,569.50	2,652.61		916.89
Tiszti fizetések és bi- zalmi tanács fizet- ési számla	9,178.—		9,178.—	
Kötv. kamat számla		9,148.19		9,148.19
Takarékbetétek számla	309,878.40	769,102.71		459,224.31
Válto számla	2,192,838.—	1,580,587.—	612,251.—	
Főintézet számla	267,847.67	597,002.88		329,155.21
Adó és illeték számla	5,144.97		5,144.97	
Szervezési költség számla	4,620.—		4,620.—	
Leirt követ. számla	152.30	596.78		444.48
Főintézetnek fiz. ka- mat számla	20,695.60		20,695.60	
Betét kamat számla	20,500.35		20,500.35	
Összesen	5,711,977.72	5,711,977.72	864,356.45	864,356.45

Kelt Színervárlaján, 1907. december 31-én.

Gyarmati s. k.

Küszner s. k.

**A Szatmárvármegyei Takarékpénztár Részvénytársaság Termény-
és Áruaktárának forgalmi kimutatása az 1907. évről:**

Összes forgalom:		Biztosítási összeg:	korona
Berakt.	Kirakt.		
métermázsa	métermázsa	bevétel	kiadás
Buza	48,200.78	51,231.74	1,815,928.—
Rozs	13,438.05	20,122.88	1,576,190.—
Árpa	1,063.10	960.55	
Zab	8,236.20	5,461.25	
Tengeri	11,381.31	8,483.21	métermázsa
Magvak	1,541.89	1,245.50	86,558.05
Vegyes	2,696.72	2,611.24	90,116.37
Összesen	86,558.05	90,166.37	176,674.42

Szatmár, 1907. december hó 31-én.

Prrau Lajos,
raktárkezelő.

Teitelbaum Herman,
igazgató.

Markovits Gyula,
könyvelő.
3162

Nem tudja Ön még,

hogyan az „ADLER” írógép

az írógépek

remeké ???

Ha nem, úgy tudja meg, hogy minden modern embernek és irodának az „ADLER” írógéppel kell végeznie írásbeli munkálatait.

A milánói kiállításon a „Grand-Prix”-vel jutalmazott. Azonnal és mindig látható írás az első betűtől az utolsóig. A legnagyobb átütési képesség, 15—20 példány egyszerre készíthető. Percenkint 212 betű írható. Tiszta acélszerkezet, 70 kgr. szilárdságú acélből.

1 hivatalnok fél nap alatt, 10 hivatalnok egy napi munkáját végzi a világhíró

„REGENT” számoló-gépen.

Összead, sokszoroz, kivon és oszt. Gyököt von, hatványra emel, kamatot számít, idegen pénzeket átszámít stb. rendkívül könnyű kezelés mellett. Kereskedők, gyárak, bankok, építésznek stb. nélkülözhetetlen.

Prospektusok, úgy az író, mint a számoló-gépről ingyen és bérmentve. Bárhol az ország bármely részén is vételkötelezettség nélkül bemutatjuk.

John Rezső A látható írású „Adler” írógép és „Regent” számológép vezérképviseelője és egyedüli elárúsítója Magyarország és a Balkán Államok részére.

— BUDAPEST —
VI., Teréz-körút 22. sz.

1842—137

Bélyegilletékek Lexikona.

A bélyegilletékek szabályainak, az azokra vonatkozó rendeleteknek és joggyakorlatoknak betűsoros összefoglalása.

Pénzügyintézetek, pénzügyintézeti tisztviselők, kereskedők, ügyvédek, bírák és bírósági hivatalnokok, állami tisztviselők és jegyzők számára.

A nagyméltósági m. kir. pénzügyminisztérium által felülvizsgáltatván, az 1903. évi aug. 9-én kelt 2268/P. M. sz. rendelettel az összes pénzügyi hatóságok és hivataloknak ajánlva lett.

Szerkesztette: **Beniske Imre** m. kir. pénzügyi s. titkár.

— Ára 6 korona. —

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

M E G H I V Ó.

A Nemesvidi takarékpénztár részvénytársaság alapszabályainak 39. § a értelmében folyó évi február hó 16-án délutáni 10 órakor Nemesviden saját helyiségében

XXIII. évi rendes közgyűlését

tartja, mely napra és helyre a t. cz. részvényes tagok tisztelettel meghívottak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentések.
2. A mérleg előterjesztése, az osztalék megállapítása, az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése feletti határozathozatal.
3. Két felügyelő-bizottsági tag megválasztása.
4. A részvénytársaság a jelenleg forgalomban levő 700 drb, egyenként 50 ftról szóló részvények bevonásával azok helyett 350 drb egyenként 200 koronáról kiállított részvényekkel való kicserélése.
5. Az alapszabályok 1, 17, 30, 44, 46. és 48. §-ának megfelelő módosítása.
6. Netáni indítványok, melyek azonban a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal előbb nyújtandók be.

Nemesvid, 1908. évi január 16.

Dr. Boskovitz Sándor
igazgatósági elnök.

31. §. Ha a részvényes a közgyűlési tárgyalásokban részt venni kíván, szükséges, hogy a közgyűlés napján az ülés kezdete előtt részvényeit és esetleg meghatalmazását az egyleti titkárnak előmutassa.

3159

Fővárosi Nyomda

vonalzó és könyvkötő részvénytársaság

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 39. sz.

Készít mindennemű nyomtatványokat díszes és modern kivitelben, úgymint: hírlapokat, folyóiratokat, kereskedelmi nyomtatványokat, részvényeket, betéti és befizetési könyveket, árjegyzékeket, évi jelentéseket, zárszámadásokat, törlesztő íveket, számlákat, — levélpapírokat, stb. —

Üzleti könyveket
a kereskedelem és bank-szakma minden ágazata számára, tartos és célszerű kivitelben jutányos áron gyártunk.

Vonalzó intézetünkben mindennemű vonalzásokat a legrovidebb idő alatt készítenek.

Könyvszükségletünket

legcélszerűbben és legolcsóbban a „Magyar Kereskedők Lapja” kiadóhivatalánál — Budapest, V. Sas-utca 18. — szerzhethetők be.

Most legidősebb!

A három évre szóló adókövetések kezdődnek.

Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adói és illetékei

czimű munka. — Szerkesztette: Kormos Alfréd.

A „Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója és illetékei” czimű munka, az üzleti adón, a tőkekamatadón és az alkalmazottak keresetadóján kívül, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesület összes illetékével is foglalkozik, sőt a tőzszeadóra is kiterjed, úgy, hogy a nyilvános számadásra kötelezett társulatokra vonatkozó adó- és illetéki szabályoknak egységes kódexe.

Megrendelhető a Magyar Pénzügy és a Magyar Kereskedők Lapja kiadóhivatalában, Budapest, V., Sas-utca 18.

Fővárosi nyomda, vonalzó és könyvkötő részvénytársaság, Budapest, VI. Podmaniczky-utca 39.